

บทที่ ๓

กลวิธีการถามในปริจเจตการสัมภาษณ์รายการ “ถึงลูกถึงคน”

ในบทนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คู่ถ้อยคำถาม – ตอบที่ปรากฏในการสัมภาษณ์ และกลวิธีการถามในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่แตกต่างกัน รวมทั้งเปรียบเทียบกลวิธีการถามที่ปรากฏใช้ในการสัมภาษณ์นั้น ด้วย

ในการสื่อสารนั้นบางครั้งถ้อยคำที่เราใช้สื่อสารกันอาจมีรูปประโยคที่ไม่ตรงกับเจตนา กล่าวคือ อาจใช้รูปประโยคบอกเล่าเพื่อแสดงเจตนาถาม หรือใช้รูปคำถามเพื่อแสดงเจตนาสั่ง หรือหยอกล้อ เป็นต้น ดังนั้นเพื่อให้การวิเคราะห์ว่ารูปประโยคใดใช้เพื่อเจตนาถาม ผู้วิจัยขอกล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในเบื้องต้นก่อนเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

๓.๑ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

๓.๑.๑ วัจนกรรมการถาม (asking for information)

จอห์น แอล ออสติน (John L. Austin, 1962) เป็นนักปรัชญาที่เสนอทฤษฎีวัจนกรรม โดยกล่าวว่า เรากล่าวถ้อยคำเพื่อกระทำสิ่งต่าง ๆ มากมาย ไม่ใช่เพื่อกล่าวถึงความ เป็นจริงหรือเท็จของถ้อยคำเหล่านั้นเท่านั้น การกล่าวถ้อยคำเพื่อกระทำสิ่งต่าง ๆ จะประสบความสำเร็จได้ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่เรียกว่า เงื่อนไขวัจนกรรม (felicity conditions) นอกจากนี้ในการกล่าวถ้อยคำแต่ละครั้งจะมีการกระทำ ๓ อย่างเกิดขึ้น นั่นก็คือ การกล่าวถ้อยคำ การแสดงเจตนาของผู้พูด หรือวัจนกรรม และผลของถ้อยคำ หรือ วัจนผล ในบางครั้งเราอาจทราบเจตนาของผู้พูดได้จากรูปภาษา แต่ในบางครั้งรูปภาษาก็ไม่อาจบอกเจตนาได้

ต่อมา จอห์น อาร์ เซอร์ล (John R. Searle, 1969) นำแนวคิดเรื่องวัจนกรรมของออสตินมาขยายความ วัจนกรรม (speech act) ตามความหมายของเซอร์ล หมายถึง หน่วยพื้นฐานในการสื่อสารที่ประกอบด้วย ๒ ส่วน ได้แก่ ส่วนเนื้อความ (propositional content) และส่วนเจตนา (illocutionary act) การตัดสินใจว่าถ้อยคำใดมีเจตนาอย่างไรไม่สามารถอาศัยเพียงรูปภาษาที่ปรากฏ แต่ต้องพิจารณาบริบทเป็นสำคัญ

Searle (1969,1976) เสนอเงื่อนไขวัจนกรรม หรือ กฎกำหนดวัจนกรรมไว้ ๔ ข้อ ได้แก่ เงื่อนไขเกี่ยวกับเนื้อความ (propositional content) เงื่อนไขเบื้องต้น (preparatory precondition) เงื่อนไขความจริงใจ (sincerity condituon) และเงื่อนไขจำเป็น (essential condition) และแบ่งวัจนกรรมออกเป็น ๕ ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

๑. กลุ่มวัจนกรรมบอกเล่า (representatives) ได้แก่ วัจนกรรมที่ผู้พูดผูกมัดตนเองกับความจริงของถ้อยคำที่พูด เช่น การเสนอข้อเท็จจริง การบอกเล่าเรื่องราว การสรุป
๒. กลุ่มวัจนกรรมชี้แนะ (directives) ได้แก่ วัจนกรรมที่ผู้พูดพยายามให้ผู้ฟังทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น การขอร้อง การสั่ง การถาม
๓. กลุ่มวัจนกรรมผูกมัด (commissives) ได้แก่ วัจนกรรมที่ผู้พูดผูกมัดตนเองว่าจะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งในอนาคต เช่น การสัญญา การขู่ การเสนอให้
๔. กลุ่มวัจนกรรมแสดงความรู้สึก (expressives) ได้แก่ วัจนกรรมที่ผู้พูดแสดงภาวะเกี่ยวกับจิตใจ อารมณ์ความรู้สึก เช่น การขอบคุณ การขอโทษ การแสดงความยินดี
๕. กลุ่มวัจนกรรมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (declarations) ได้แก่ วัจนกรรมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยทันที มักเกี่ยวพันกับสถาบัน ผู้กระทำจะต้องเป็นผู้มีสิทธิหรืออำนาจ เช่น การประกาศสงคราม การประกาศการสมรส การโปรดศีลล้างบาป การไล่ออก การคว่ำบาตร

(Searle, 1976 อ้างถึงใน ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, ๒๕๔๖)

การถาม จัดอยู่ในกลุ่มวัจนกรรมชี้แนะ (directives) เพราะเป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดพยายามให้ผู้ฟังทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งก็คือ การตอบคำถามนั่นเอง เงื่อนไขวัจนกรรม ๔ ข้อของวัจนกรรมการถามมีลักษณะดังนี้

๑. เงื่อนไขเกี่ยวกับเนื้อความ	เนื้อความที่แสดงว่าผู้พูดต้องการข้อมูลบางอย่าง
๒. เงื่อนไขเบื้องต้น	๑. ผู้พูดไม่ทราบคำตอบหรือไม่แน่ใจในคำตอบ
๒. ผู้พูดไม่แน่ใจว่าผู้ฟังจะให้ข้อมูล หากตนไม่ถาม
๓. เงื่อนไขความจริงใจ	ผู้พูดต้องการข้อมูลในเรื่องที่ถาม
๔. เงื่อนไขจำเป็น	ผู้พูดและผู้ฟังมีข้อมูลในเรื่องที่ถามตรงกันอยู่บ้าง
การถามนั้นจะทำให้ข้อมูลกระจ่างชัดขึ้น

(Searle, 1969: 66)

ผู้วิจัยจะใช้เงื่อนไขทั้ง ๔ ข้อนี้ เป็นนิยามของวัจนกรรมการถาม และจะพิจารณาว่าถ้อยคำมีเจตนาในการถามหรือไม่ โดยไม่ตัดสินที่รูปภาษาเพียงอย่างเดียว แต่พิจารณาจากเงื่อนไขข้างต้น และบริบทการสัมภาษณ์

(๔๓) กิ๊ก...มากกว่าเพื่อนแต่ไม่ใช่แฟน

- ถ. : แล้วมีอะไรอีกที่คุณไปรวบรวมมาลักษณะของกิ๊ก. ที่ไปเจอมาเป็นยังไงบ้าง.
กิ๊กไม่ใช่ชู้แต่ถ้าแฟนรู้ต้องเลิก.
- ต.๖ : ก็แล้วแต่ละคุณนะค่ะ. ถ้าคบกันต่อไปไม่ได้ก็แล้วแต่การตกลงกัน.
- ต.๑๐ : Z เพราะอาจจะมีประเภทที่แบบมีแฟนแล้ว. แล้วบอกแฟนรู้จับได้ว่ามีกิ๊ก. แฟนก็แบบยอมรับ.
- ต.๘ : Z หรือบางคนแฟนใจกว้างนะค่ะ. มีกิ๊กก็ได้แต่อย่างน้อยก็ให้ชั้นรู้ว่าเธอมีกิ๊ก. ยังอยู่ในสายตา
- ต.๒ : แต่ว่าชั้นต้องเป็นที่หนึ่ง.
- ต.๘ : ใช่. ชั้นก็เป็นแฟนเธอ.
- ถ. : Z คือมันก็มีหลากหลาย.
- ต.๑๘ : ใช่.

จากตัวอย่างที่ (๔๓) ถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ทั้งสองส่วน ถือเป็นวัจนกรรมการถาม เนื่องจากผู้สัมภาษณ์มีเจตนาที่ต้องการข้อมูลในเรื่องที่ถาม และผู้ให้สัมภาษณ์ก็ตอบคำถามในผลัดต่อมา แม้ว่ารูปประโยคที่ใช้ในข้อความที่ ๒ จะไม่ใช่รูปประโยคคำถามก็ตาม แต่ผู้ให้สัมภาษณ์ก็เข้าใจได้ว่าผู้สัมภาษณ์ต้องการคำตอบเพื่อยืนยันความเข้าใจว่าถูกต้อง ผู้ให้สัมภาษณ์จึงตอบคำถามในผลัดต่อมาว่า "ใช่"

(๔๔) คีค...สาธารณสุข

- ต. : ...คุณสรยุทธคะ. ท่านนายก (สั่งงาน
- ถ. : (สนอง need นายกท่านบอก).
- ต. : = ละเรื่องเนี่ยเป็นเรื่องผลประโยชน์กับประชาชนทั้งนั้น. ถ้าท่านนายกสั่งเรื่องส่วนตัวแล้วดิฉันเอามาเข้าในที่ประชุมกระทรวงเนี่ยนะค่ะ. มีรายงานการประชุมทุกครั้ง. มีเทปอัด. มันคงจะเป็นเรื่องตลกแน่นอน. ดังนั้นเรื่องที่เขาเข้าไปติดตามเนี่ย.

ทำไมต้องติดตามคะคุณสรยุทธ. เรื่องที่ท่านนายกสั่ง. เรื่องที่กรม. มีมติ. แล้ว
ท่านนายกสั่งใน กรม. ก็แล้วแต่. เราก็ต้องสั่งต่อปลัด. นะคะ.

- ถ. : ข้อ. ถ้าเป็นยังงั้นปกติซะ. คือถ้าไม่เอาเข้าผิดปกติ. ถ้าเป็นแบบที่คุณสุดารัตน์บอก.
ผมไม่รู้ตรงกันหรือเปล่า.
- ต. : พอสั่งต่อปลัดเนี่ย. เรื่องหายหมดเลยคะ. ไม่เคยได้กลับมา. แล้วก็ไม่เคยได้ทำอย่าง
เรื่องไหนในเรื่องที่สั่งหลายกระทรวง.

จากตัวอย่างที่ (๔๔) แม้ว่าถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้จะอยู่ในรูปประโยคคำถาม แต่
ผู้วิจัยไม่ถือว่าเป็นวัจนกรรมกรถาม เนื่องจากผู้สัมภาษณ์ไม่ได้มีเจตนาที่จะถาม ไม่เป็นไปตาม
เงื่อนไขของความจริงใจคือผู้พูดไม่ได้ต้องการข้อมูลในเรื่องที่ถาม แต่เป็นเพียงการแสดง
ความไม่แน่ใจ หรือตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับข้อมูลที่ผู้ให้สัมภาษณ์บอกอาจไม่ตรงกับข้อมูลของอีกฝ่ายหนึ่ง และ
ผู้ให้สัมภาษณ์เองก็ทราบเจตนาดีจึงไม่ได้ตอบคำถามผู้สัมภาษณ์ในผลัดต่อมา

๓.๑.๒ คู่ถ้อยคำ และ คู่ถ้อยคำถาม – ตอบในการสัมภาษณ์ (Adjacency pairs & Pair of question - answer)

กอฟแมน (Goffman, 1976) กล่าวถึงคู่ถ้อยคำ ไว้ว่า เป็นหน่วยโครงสร้างพื้นฐาน
ของการสนทนา ริชาร์ดและสมิธ (Richards and Schmidt, 1983) กล่าวว่า คู่ถ้อยคำ คือถ้อย
คำที่เกิดต่อกันตามลำดับของคู่สนทนาสองฝ่าย มีลักษณะเป็นคู่ โดยถ้อยคำของคู่สนทนา
คนที่สองจะมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องมาจากถ้อยคำของคู่สนทนาคนแรก เช่น เรียก – ขานรับ
ทักทาย – ทักทาย และ ถาม – ตอบ เป็นต้น

เชกโลฟ และ แซคส์ (Schegloff & Sacks, 1973) กำหนดลักษณะของคู่ถ้อยคำ
ไว้ดังนี้

๑. ส่วนใหญ่อยู่ติดกัน
๒. ต้องเกิดจากผู้พูดคนละคนกัน
๓. ต้องประกอบด้วยส่วนแรกกับส่วนที่สองเป็นลำดับ
๔. ส่วนที่หนึ่งมักกำหนดส่วนที่สอง เช่น เมื่อมีการถามก็ต้องมีการตอบ มีการ
เชิญชวนก็ต้องมีการตอบรับหรือปฏิเสธ

กล่าวโดยสรุป คู่ถ้อยคำ หมายถึง หน่วยภาษาที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานของการสนทนา ประกอบด้วยผลัดของคู่สนทนาสองผลัดที่สัมพันธ์กัน เช่น เรียก – ขานรับ เชิญชวน – ตอบรับ/ปฏิเสธ ถาม – ตอบ โดยมากมักจะเป็นผลัดที่ติดต่อกัน

ปริเฉทการสัมภาษณ์จัดเป็นปริเฉทการสนทนาที่ประกอบด้วย คู่ถ้อยคำถาม – ตอบ เป็นหลัก คู่ถ้อยคำถามตอบ หมายถึง หน่วยพื้นฐานในการสนทนาที่ประกอบด้วยผลัดการถามและการตอบของคู่สนทนา เช่น

- วันนี้ไม่ไปโรงเรียนหรอก
 - ไม่ค่ะ รู้สึกไม่ค่อยสบาย
- } คู่ถ้อยคำถาม - ตอบ

ศุภธิดา เทียมสมบุญ (๒๕๔๑) ศึกษาคู่ถ้อยคำถาม – ตอบในการสัมภาษณ์นักการเมืองไทย โดยใช้เกณฑ์เรื่องความต่อเนื่องของแกนเรื่องหรือประเด็น (topic continuity) หรือแก่นความระดับประโยค (sentential topic) มาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์และพบว่า คู่ถ้อยคำถาม – ตอบในการสัมภาษณ์นักการเมืองไทยมี ๒ ลักษณะ ได้แก่ คู่ถ้อยคำถาม – ตอบแบบกระชับ และคู่ถ้อยคำถาม – ตอบแบบยืดเยื้อ

ประไพพรรณ พึ่งฉิม (๒๕๔๒) แบ่งคู่ถ้อยคำถาม – ตอบในปริเฉทการสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์ออกเป็นสองประเภท ได้แก่ คู่ถ้อยคำถาม – ตอบแบบเสร็จสิ้นในหนึ่งคู่ และคู่ถ้อยคำถาม – ตอบแบบยืดเยื้อ และพบว่าคู่ถ้อยคำถาม – ตอบแบบเสร็จสิ้นในหนึ่งคู่ จะพบมากในรายการสัมภาษณ์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ผู้ให้สัมภาษณ์ ในขณะที่คู่ถ้อยคำถาม – ตอบแบบยืดเยื้อ จะพบในรายการสัมภาษณ์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงจากผู้ให้สัมภาษณ์

ประไพพรรณ กล่าวว่า ความแตกต่างของการปรากฏของคู่ถ้อยคำถาม – ตอบ ในรายการสัมภาษณ์ทั้งสองนี้ เป็นเพราะบริบทการสัมภาษณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผสมผสานด้านทัศนคติของคู่สนทนาที่ต่างกัน

ปริเฉทการสัมภาษณ์รายการ “ถึงลูกถึงคน” ก็เป็นปริเฉทการสัมภาษณ์ที่มีบริบทการสัมภาษณ์ และการผสมผสานด้านทัศนคติของคู่สนทนาที่แตกต่างกันในแต่ละครั้งดังกล่าวแล้วในบทที่ ๒ ผู้วิจัยจึงจะชี้แนวทางในการศึกษาคู่ถ้อยคำถาม – ตอบข้างต้น เพื่อวิเคราะห์หว่ามีการปรากฏของคู่ถ้อยคำถาม – ตอบ อย่างไรบ้าง

๓.๒ คู่ถ้อยคำถาม – ตอบในปริเฉทการสัมภาษณ์รายการ “ถึงลูกถึงคน”

จากการศึกษาข้อมูลพบว่าปริเฉทการสัมภาษณ์รายการ “ถึงลูกถึงคน” มีลักษณะของคู่ถ้อยคำถามดังนี้

๓.๒.๑ คู่ถ้อยคำถาม - ตอบแบบเสร็จสิ้นในหนึ่งคู่

คู่ถ้อยคำถาม – ตอบแบบเสร็จสิ้นในหนึ่งคู่ หมายถึง คู่ถ้อยคำถาม – ตอบที่มีการถามและการตอบเสร็จสิ้นภายในหนึ่งคู่ถ้อยคำถาม หรือ ๒ ผลัดการสนทนา โดยคำตอบจะต้องสอดคล้องกับคำถาม และเป็นคำตอบที่ตรงประเด็นได้ใจความสมบูรณ์

(๔๓) สุณารี ราชสีมา กับ บริษัทคอสโมเรคคอร์ด จำกัด

๑	{	ถ. : <u>คุยกันชัดเจนมัยวันนั้น.</u>
ต. : <u>ชัดเจนค่ะ.</u>
๒	{	ถ. : <u>ในวงการรู้กันหมดมัย, ว่าเงินอย่างนี้เนี่ยเป็นเงินกินเปล่า. หรือเงินล่วงหน้า.</u>
ต. : <u>ไม่ค่ะ. มันแล้วแต่ความพอใจของแต่ละบริษัท. เพราะตอนสูอยู่ที่ไร้ทมิวสิค. ไร้ทมิวสิคซื้อตัวสุไป. เป็นค่าลงนามในการเซ็นสัญญา.</u>

จากตัวอย่างมีคู่ถ้อยคำถาม – ตอบแบบเสร็จสิ้นในหนึ่งคู่จำนวน ๒ คู่ คู่แรกแกนเรื่องของการถาม คือ ความชัดเจนในเรื่องที่คุยกันว่าได้คุยกันชัดเจนมัย ผู้ให้สัมภาษณ์ก็ตอบคำถามตรงกับแกนเรื่องที่ถาม คือตอบว่า “ชัดเจน” ในคู่ที่ ๒ ผู้สัมภาษณ์ถามถึงแกนเรื่องใหม่คือความเข้าใจของคนในวงการเกี่ยวกับการเรียกเงินที่เป็นปัญหาดังกล่าว ผู้สัมภาษณ์ใช้ประโยคคำถามแบบให้ตอบรับหรือปฏิเสธ “ไหม (มัย)” และผู้ให้สัมภาษณ์ก็ตอบเพื่อความสอดคล้องกับคำถาม คือ “ไม่ค่ะ” การถาม – ตอบ จึงเสร็จสิ้นในหนึ่งคู่ถ้อยคำถาม หรือ ๒ ผลัดการสนทนา

๓.๒.๒ คู่ถ้อยคำถาม - ตอบแบบยึดเชื้อ

คู่ถ้อยคำถาม - ตอบแบบยึดเชื้อ หมายถึง คู่ถ้อยคำถาม - ตอบ ที่ไม่เสร็จสิ้นภายในหนึ่งคู่ มีความต่อเนื่องของแกนเรื่องครอบคลุมไปมากกว่า ๒ ผลัดการสนทนา เพราะผู้ให้สัมภาษณ์ ไม่ยอมตอบคำถาม ตอบคำถามไม่ตรงประเด็น หรือมีประเด็นอื่นเข้ามาแทรกในขณะที่ยังตอบคำถามแรกไม่เสร็จสิ้น ผู้สัมภาษณ์จึงต้องถามคำถามในประเด็นเดิมอีกครั้งในผลัดต่อ ๆ มา

(๔๖) มูลนิธิพลตรีจำลองบุกรุกที่ดิน ส.ป.ก.?

ไม่ตอบ
ประเด็น	}	ถ.	:	<u>คุณจำลองคิดว่าเป็นเรื่องการเมืองจริง ๆ.</u>
		ต.	:	ผมไม่ทราบนะ. เนื่องจากว่าผมไม่ได้อยู่. 11 วันเต็ม ๆ นะฮะ. ไม่รู้ยังงี้. แต่ก่อนนี้ผมก็ไม่ได้ไปนอกไปมาอะไรกับใคร.
		ถ.	:	มันโยงมาจากเรื่องทีสื่อ
เค้าวิจารณ์กันก็คือว่า เรื่องที่ไป. ไป. บอกว่าจะไรนะฮะ. พรรครัฐบาล
ชาลงในกรุงเทพฯ!
		ต.	:	ไม่ได้ใช้คำนี้. แต่คล้าย ๆ ทำนองนั้นนะฮะ.
		ถ.	:	สื่อความหมาย
ประมาณนี้.
		ต.	:	คือจะบอกว่า. ตอนนี้อยู่ฮะ. เพื่อให้พรรครัฐบาลเนียเค้าได้รู้สึก.
		ถ.	:	(และเค้าได้
พรรคไทยรักไทยเลยตอนนั้นคุณจำลองพูดเลย) จะได้ปรับปรุงอะไรให้=
		ต.	:	= มันเป็นที่พอกพอใจของชาวกรุงเทพฯ เค้าเขี่ยะ. แค่นี้เอง. ผมก็ไม่ได้
ทำผิดอะไร.
		ถ.	:	แล้วก็ไปส่งคุณมานะลง.
		ต.	:	ฮะ. อันนี้ก็ไม่มีไรฮะ.
ไม่ตอบ
ประเด็น	}	ถ.	:	<u>ถามจริง ๆ. ลึก ๆ. คุณจำลองคิดมัย.</u>
		ต.	:	คิดว่ายังงี้ฮะ.
ไม่ตอบ
ประเด็น	}	ถ.	:	ว่าโยงมาจากเรื่องนี้.
		ต.	:	ผมไม่ทราบฮะ. ถึงวันนี้ (ผมไม่ทราบ.
ไม่ทราบไม่ทราบ) อีกเรื่องนึง. แต่คิดมัยฮะ.
ตอบ
ประเด็น	}	ถ.	:	
		ต.	:	ไม่ ไม่น่าจะคิดนะ.

จากตัวอย่างที่ (๔๖) ผู้สัมภาษณ์ถามถึงประเด็นการตรวจสอบเรื่องการถือครองที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม หรือ ส.ป.ก. ที่มูลนิธิพลตรีจำลองครอบครัวอยู่โดยไม่มีเอกสารสิทธิ์ว่า เกี่ยวโยงกับเรื่องการเมืองใช่หรือไม่ เพราะก่อนหน้านี้ พลตรีจำลองมีข่าวขัดแย้งกับทางพรรคไทยรักไทยอยู่ ทั้งในเรื่องการวิจารณ์รัฐบาล และการส่งผู้สมัครชิงตำแหน่งผู้ว่ากรุงเทพมหานครแข่งกับพรรคไทยรักไทย และพลตรีจำลองเห็นว่าเป็นการกลั่นแกล้งและเลือกปฏิบัติที่อยู่ ๆ ก็มาตรวจสอบและจับผิดตน ผู้สัมภาษณ์จึงถามถึงความรู้สึกของพลตรีจำลองว่า คิดว่าเป็นเรื่องการเมือง แต่พลตรีจำลองก็ไม่ยอมตอบคำถามตามตรง และนำไปสู่การขยายประเด็นเกี่ยวกับเรื่องการขัดแย้งทางการเมืองในผลัดต่อ ๆ มา จนกระทั่งผู้สัมภาษณ์ถามประเด็นเดิมอีกครั้งในผลัดที่ ๑๑ แต่ผู้ให้สัมภาษณ์ก็ยังไม่ยอมตอบคำถาม จึงมีการถามต่อมาในผลัดที่ ๑๓ และ ๑๕ จนกระทั่งผู้ให้สัมภาษณ์ยอมตอบคำถามในที่สุด

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาโครงสร้างของการสนทนาในปริจเจตการสัมภาษณ์รายการ “ถึงลูกถึงคน” แล้ว แม้จะพบว่า มีคู่ถ้อยคำถาม -- ตอบทั้งสองแบบที่กล่าวถึงข้างต้นอยู่เป็นหลัก แต่ก็พบว่า มีคู่ถ้อยคำถามอื่น ๆ ประกอบอยู่เป็นโครงสร้างของการสนทนาด้วย อาทิ คู่ถ้อยคำถามทวนคำตอบ - ตอบรับการทวนคำตอบ คู่ถ้อยคำถามแสดงความยินดี - ตอบรับการแสดงความยินดี คู่ถ้อยคำถามอนุญาต - อนุญาต คู่ถ้อยคำถามขอร้อง - ตอบรับคำขอ คู่ถ้อยคำถามทักทาย - ทักทาย เป็นต้น

คู่ถ้อยคำถามทวนคำตอบ - ตอบรับการทวนคำตอบ

(๔๗) ร้องห่มขอปล่อยท้อง ๑๐ เดือน

ถ. : น้องตั้งชื่อหรือยัง.

ศ. : ตอนแรก ๆ ที่อยู่ในท้องหนูก็เรียกเค้าไอ้ลูกหมาเอ๊ย. ชอบเรียกเค้าไอ้หมาน้อย. หมาน้อย. คุยกับเค้า. ฐบท้องแล้วคุยกันอะไรยังเงี้ย. ก็เรียกเค้าไอ้หมาน้อย. พอตอนเค้าออกมาแม่ก็เลยเปลี่ยนชื่อเป็นชื่อภาษาจีนว่า เกี้ยวจื้อ. เกี้ยวจื้อ.

ถ. : เกี้ยวจื้อ.

ศ. : เกี้ยวจื้อ.

ถ. : เกี้ยวจื้อ.

ศ. : คะ. เหมือนกับไอ้ลูกหมาอะไรยังเงี้ยคะ. หมาน้อยภาษาจีนว่า ไอ้เกี้ยวจื้อ.

จากตัวอย่างที่ (๔๗) ผู้สัมภาษณ์ทวนคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ว่า “เกี่ยวจ้อ” และผู้ให้สัมภาษณ์ก็ตอบรับการทวนคำตอบนั้นในผลัดต่อมา และจากตัวอย่างผู้สัมภาษณ์ได้ทวนซ้ำอีกครั้งและผู้ให้สัมภาษณ์ก็ตอบรับการทวนคำตอบอีกครั้งเช่นกัน ดังนั้นจึงเกิดคู่ถ้อยคำในลักษณะการทวนคำตอบ - ตอบรับการทวนคำตอบจำนวน ๒ คู่ด้วยกัน คือคู่ถ้อยคำในผลัดที่ ๓ กับ ๔ และคู่ถ้อยคำในผลัดที่ ๕ กับ ๖

คู่ถ้อยคำแสดงความยินดี - ตอบรับการแสดงความยินดี

(๔๘) หม่อมคลัง จีเด็กเป็นตัวประกัน

- ถ. : โอ้โฮ. เพราะฉะนั้นได้ลูกกลับมาอย่างปลอดภัยนะครับ. ครับ. ก็ต้องขอแสดงความเสียใจ. ในช่วงเวลานึง. แล้วก็แสดงความยินดีด้วย. ในอีกช่วงเวลาหนึ่งที่ ลูกไอชกลับมาปลอดภัยนะครับ.
- ต.๒ : ครับ. ก็ต้องขอขอบคุณ. อย่างมาก ๆ กับตำรวจที่ทำหน้าที่.

จากตัวอย่างที่ (๔๘) ผู้สัมภาษณ์ได้กล่าวแสดงความยินดีกับผู้ให้สัมภาษณ์ที่บุตรชายปลอดภัยจากเหตุการณ์ถูกคนร้ายใช้มีดจี้เป็นตัวประกันเมื่อช่วงเช้าที่ผ่านมา ผู้ให้สัมภาษณ์ก็ได้กล่าวตอบรับการแสดงความยินดีนั้น พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณ คู่ถ้อยคำในตัวอย่างนี้จึงจัดเป็นคู่ถ้อยคำการแสดงความยินดี - ตอบรับการแสดงความยินดี

คู่ถ้อยคำขออนุญาต - อนุญาต

(๔๙) ตรวจสอบ “เกมทศกัณฐ์”

- ถ. : เพราะฉะนั้นวันนี้ผมขออนุญาตคุณบัญชาในฐานะอยู่ใน (ช่องเดียวกัน)
 ต.๔ : จัดให้เต็มที
- ผมอยากจะให้มีคำถามที่แบบคุณสรยุทธอย่าเกรงใจผม. ต้องเป็นตัวแทน
 ประชาชนถามคำถามแรง ๆ.
- ถ. : ผมจะจับผิดเกมทศกัณฐ์.
- ต.๔ : ได้ ๆ ๆ.

จากตัวอย่างที่ (๔๙) จะเห็นว่าผู้สัมภาษณ์ไม่ได้ถามคำถาม แต่ขออนุญาตที่จะ
 ต้องทำตัวเหมือนจับผิดรายการเกมโชว์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นพิธีกรอยู่ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ก็เต็มใจ
 อนุญาตและยังกล่าวเพิ่มเติมด้วยว่า “ชัดให้เต็มที่” “อย่างเกรงใจผม”

คู่ถ้อยคำขอร้อง – ตอบรับคำขอ

(๕๐) เปิดชีวิตยายโฮ

- ถ. : ปุสมียหนุ่ม ๆ คงหล่อนะ. แล้วตกลงก็แต่งงาน. แต่ ๓ ปี ไม่ได้อยู่ด้วยกันเลย. ยายนอนข้างใน. ปุนอนข้างนอก. ไซมัย. ปูของเราเนี่ย. ก็คือพ่อฟอง. ๓ ปี จนกระทั่งเออละ ลงหลักปักฐาน. แต่หลังจากนั้นที่ผมถามโยงกลับไปหน่อยก็เพราะว่า. ครอบครัวนี้. แม่โฮกับพ่อฟองเนี่ย. ทำงานหนักด้วยกันทั้งคู่. และฐานะเริ่มดีขึ้น. เป็นยังไงบ้างเล่าให้ฟังบ้าง. ตอนชีวิตเริ่มดีขึ้น. มีความสุขยังไงตอนนั้น.
- ต. : ตอนเริ่มดีขึ้น. เมียก็ห้ามกก. ผัวก็ห้าม?? ห้ามไม่ทำเป็นริ้ว. ที่นา. ที่ฝาย. น้ำกิน. น้ำใช้. ช่วยกันทำ. พี่เขย. ทุก ๆ เขยสี่เขย. ก็มาทำน้ำฝาย. น้ำฝายที่ของพ่อเสื่อ. ทำของพี่เสื่อแล้วก็มาทำนบพี่เขยคนโต. เค้าบอกว่าทำอันนี้เถอะ. แม่ออก. ได้กินได้ใช้. เราทำขุดน้ำบ่อก่อสร้างลานะลูกนะ. มันก็ได้กิน มีผลลา.
- ถ. : ช่วยแปลหน่อย.
- ต. : ทำขุดน้ำบ่อก่อสร้างลานี้. หมายถึงว่า สร้างบุญสร้างกุศลให้น้ำไว้ให้ชาวบ้านได้กินได้ใช้. ได้บุญได้กุศล. มีบุญวาสนา.

จากตัวอย่างที่ (๕๐) ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตอบคำถามของผู้สัมภาษณ์ที่ให้เล่าเกี่ยวกับชีวิตตอนที่ฐานะเริ่มดีขึ้น แต่ผู้สัมภาษณ์ไม่เข้าใจในคำตอบเนื่องจากไม่คุ้นเคยกับถ้อยคำสำนวน และ สำเนียงของภาษาถิ่นอีสานของผู้ให้สัมภาษณ์ จึงได้ขอร้องให้ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ ๒ ซึ่งเป็นบุตรสาวช่วยแปลเป็นภาษาไทยมาตรฐานให้ในผลัดที่ ๓ และผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ ๒ ก็ได้แปลให้ในผลัดที่ ๔ ต่อมา ดังนั้นคู่ถ้อยคำในผลัดที่ ๓ และ ๔ จึงเป็นคู่ถ้อยคำในลักษณะขอร้อง – ตอบรับคำขอ

คู่มือคำทักทาย – ทักทาย

(๕๑) ร้องห่มขอปล่อยท้อง ๑๐ เดือน

ถ. : กลับเข้าสู่ถึงลูกถึงคนนะครับ. และช่วงนี้มีเสียงจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลแห่งนั้นนะครับ. ซึ่งผมขออนุญาตเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในแง่ข้อกฎหมาย. ก็จะไม่เอ่ยชื่อะครับ. แต่ผู้อำนวยการโรงพยาบาลแห่งนั้นอยู่ในสายครับ. สวัสดิ์ครับ. ผอ. ครับ. ผอ. ครับสวัสดิ์ครับ.

ต. : ครับ. สวัสดิ์ครับ.

จากตัวอย่างที่ (๕๑) ผู้สัมภาษณ์ไม่ได้ถามคำถามผู้ให้สัมภาษณ์ แต่เป็นการกล่าวทักทายผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้ให้สัมภาษณ์ก็กล่าวทักทายตอบในผลัดต่อมา คู่มือคำจึงมีลักษณะเป็นการทักทาย – ทักทาย

จากการศึกษาคู่มือคำที่ปรากฏในบริจเฉทการสัมภาษณ์รายการ “ถึงลูกถึงคน” ที่มีผู้ให้สัมภาษณ์ที่แตกต่างกันทั้งสองกลุ่มพบว่า การสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบมีคู่มือคำทั้งหมด ๖๗๑ คู่ ประกอบด้วยคู่มือคำถาม – ตอบ ๖๐๘ คู่ คิดเป็น ๙๐.๖๑% และคู่มือคำชนิดอื่นทั้งหมด ๖๓ คู่ คิดเป็น ๙.๓๙% ส่วนการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ มีคู่มือคำทั้งหมด ๙๕๑ คู่ ประกอบด้วยคู่มือคำถาม – ตอบ ๘๓๒ คู่ คิดเป็น ๘๗.๕๑% และคู่มือคำชนิดอื่นทั้งหมด ๑๑๙ คู่ คิดเป็น ๑๒.๕๑%

ตารางที่ ๓ แสดงจำนวนคู่มือคำที่ปรากฏในบริจเฉทการสัมภาษณ์รายการ “ถึงลูกถึงคน”

คู่มือคำ	ประเภทของผู้ให้สัมภาษณ์			
	ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ		ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ	
	จำนวนครั้ง	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
คู่มือคำถาม - ตอบ	๖๐๘	๙๐.๖๑	๘๓๒	๘๗.๕๑
คู่มือคำชนิดอื่น	๖๓	๙.๓๙	๑๑๙	๑๒.๕๑
รวม	๖๗๑	๑๐๐	๙๕๑	๑๐๐

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่า ปริจเฉทการสัมภาษณ์รายการ “ถึงลูกถึงคน” ที่มีผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองประเภท จะประกอบด้วยคู่ถ้อยคำถาม - ตอบเป็นหลักมากกว่าร้อยละ ๘๐ ในขณะที่คู่ถ้อยคำถามอื่นมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปริจเฉทการสัมภาษณ์รายการ “ถึงลูกถึงคน” เป็นการสัมภาษณ์ที่มุ่งเน้นเนื้อหาสาระ ข้อมูล และข้อเท็จจริง มากกว่าความบันเทิง ประกอบกับเจตนารมณ์ของรายการที่ต้องการให้เป็นการสัมภาษณ์แบบ “ถึงลูกถึงคน” จะะลึกถึงเนื้อหา การสัมภาษณ์จึงดำเนินไปอย่างเข้มข้น จริงจัง การปรากฏของคู่ถ้อยคำถาม - ตอบ จึงพบมากกว่าคู่ถ้อยคำถามอื่น

การสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ มีการปรากฏของคู่ถ้อยคำถาม - ตอบ มากถึงร้อยละ ๙๐.๖๑ ในขณะที่ปรากฏคู่ถ้อยคำถามอื่นเพียงร้อยละ ๙.๓๙ เท่านั้น บ่งชี้ให้เห็นว่า การสัมภาษณ์ประเภทนี้มุ่งเน้นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เป็นหลัก การถามซึ่งจะเป็นที่มาของคำตอบจึงเป็นหัวใจสำคัญในการกำหนดทิศทางหรือข้อมูลที่ต้องการได้ ดังนั้นจึงพบคู่ถ้อยคำถาม - ตอบ มากที่สุด ในขณะที่คู่ถ้อยคำถามอื่นปรากฏเพียงเล็กน้อยและคู่ถ้อยคำถามอื่นที่พบส่วนมากก็คือ คู่ถ้อยคำถามทวนคำตอบ - ตอบรับการทวนคำตอบ ซึ่งก็เป็นคู่ถ้อยคำถามที่ช่วยย้ำประเด็นในการสัมภาษณ์ให้เด่นชัดมากยิ่งขึ้นนั่นเอง

การสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ มีการปรากฏของคู่ถ้อยคำถาม - ตอบ ใกล้เคียงกับการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ คือร้อยละ ๘๗.๕๙ ในขณะที่ปรากฏคู่ถ้อยคำถามอื่นมากกว่าเล็กน้อยคือร้อยละ ๑๒.๕๑ ทั้งนี้เป็นเพราะในการสัมภาษณ์ประเภทนี้ แม้ว่าวัตถุประสงค์คือ เพื่อซักถามข้อมูล แต่การสัมภาษณ์ก็ไม่ได้เป็นไปอย่างเคร่งเครียด และคาดคั้นมากเหมือนกับการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ ดังนั้นจึงปรากฏคู่ถ้อยคำถามอื่นในโครงสร้างได้มากกว่า อาทิ คู่ถ้อยคำถามแสดงความยินดี - ตอบรับการแสดงความยินดี คู่ถ้อยคำถามอนุญาต - อนุญาต คู่ถ้อยคำถามร้อง - ตอบรับคำขอ คู่ถ้อยคำถามทักทาย - ทักทาย เป็นต้น

เมื่อพิจารณาเฉพาะคู่ถ้อยคำถาม - ตอบ ที่ปรากฏในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่ม คือคู่ถ้อยคำถาม - ตอบแบบเสร็จสิ้นในหนึ่งคู่ และคู่ถ้อยคำถาม - ตอบแบบยืดเยื้อ พบว่ามีการปรากฏดังตาราง

ตารางที่ ๔ แสดงจำนวนคู่ถ้อยคำถาม – ตอบ ที่ปรากฏในบริจเขตการสัมภาษณ์รายการ “ถึงลูกถึงคน”

คู่ถ้อยคำถาม - ตอบ	ประเภทของผู้ให้สัมภาษณ์			
	ตกเป็นประเด็นข่าว ในด้านลบ		ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าว ในด้านลบ	
	จำนวนครั้ง	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
คู่ถ้อยคำถาม - ตอบแบบเสร็จสิ้นในหนึ่งคู่	๕๖๖	๙๓.๐๙	๘๑๑	๙๗.๔๘
คู่ถ้อยคำถาม - ตอบแบบยืดเยื้อ	๔๒	๖.๙๑	๒๑	๒.๕๒
รวม	๖๐๘	๑๐๐	๘๓๒	๑๐๐

คู่ถ้อยคำถาม- ตอบที่พบมากที่สุดในการสัมภาษณ์รายการ “ถึงลูกถึงคน” ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองประเภท คือ คู่ถ้อยคำถาม – ตอบแบบเสร็จสิ้นในหนึ่งคู่ โดยคู่ถ้อยคำถาม – ตอบนี้ปรากฏในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ ๕๖๖ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๐๙ ในขณะที่ปรากฏในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบมากกว่าคือ ๘๑๑ ครั้ง หรือร้อยละ ๙๗.๔๘ แต่คู่ถ้อยคำถาม – ตอบแบบยืดเยื้อปรากฏในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ ๔๒ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๖.๙๑ ในขณะที่ปรากฏในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ ๒๑ ครั้ง หรือร้อยละ ๒.๕๒

เป็นที่น่าสังเกตว่าจำนวนของคู่ถ้อยคำถาม – ตอบแบบยืดเยื้อ ปรากฏน้อยมาก ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่ม เมื่อเทียบกับจำนวนคู่ถ้อยคำถาม – ตอบทั้งหมด ผู้วิจัยมีข้อสันนิษฐานในเบื้องต้นว่า การสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ น่าจะมีคู่ถ้อยคำถาม – ตอบแบบยืดเยื้อในปริมาณที่มาก และมากกว่าในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบอย่างชัดเจน แต่ผลการวิเคราะห์ข้อมูลไม่เป็นเช่นนั้น ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

๑) ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบพยายามตอบคำถามให้ตรงประเด็นมากกว่าการตอบแบบเลี่ยง เนื่องจากการตอบคำถามแบบเลี่ยงประเด็น จะทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์ยิ่งเสียหายและไม่ได้รับความเชื่อถือจากผู้ชม เพราะผู้ชมอาจเข้าใจได้ว่าผู้ให้สัมภาษณ์ประพฤติตนดั่งที่เป็นข่าวจริงจึงไม่กล้าที่จะตอบคำถามตามตรง ดังนั้นจึงต้องตอบคำถามเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับตนเอง จึงเป็นสาเหตุให้พบคู่ถ้อยคำถาม – ตอบแบบยืดเยื้อได้น้อย

๒) ผู้สัมภาษณ์รู้จักใช้วิธีการถาม และถามคำถามได้ตรงประเด็นจึงทำให้ได้ข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ และเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ปรากฏจำนวนคู่ถ้อยคำถาม - ตอบแบบ ยึดเยื้อได้น้อย

เพื่อให้เห็นรายละเอียดการปรากฏของคู่ถ้อยคำถาม - ตอบแต่ละชนิดในการสัมภาษณ์แต่ละครั้งได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงสรุปไว้ดังตารางที่ ๕ นี้

ตารางที่ ๕ แสดงจำนวนคู่ถ้อยคำถาม - ตอบ ที่ปรากฏในการสัมภาษณ์แต่ละครั้งในบริจเขต การสัมภาษณ์รายการ“ถึงลูกถึงคน”

ประเภทของผู้ให้สัมภาษณ์	ชนิดของคู่ถ้อยคำถาม - ตอบ	
	คู่ถ้อยคำถาม - ตอบ แบบเสร็จสิ้นในหนึ่งคู่	คู่ถ้อยคำถาม - ตอบ แบบยึดเยื้อ
	จำนวนครั้ง	จำนวนครั้ง
ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ		
๑. เขาว่าผมเป็นเจ้าของ...อาบ อบ นวด	๑๒๖	๑๙
๒. สุณารี ราชสีมา กับ บริษัทคอสโมเรคคอร์ด จำกัด	๗๕	๓
๓. ตรวจสอบ "เกมทศกัณฐ์"	๑๓๒	๖
๔. ศีกสาธารณสุข	๖๒	๖
๕. มุลนิธิพลตรีจำลอง นุกฤททีดิน ส.ป.ก.?	๑๗๑	๘
รวม	๕๖๖	๔๒
ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ		
๑. กิ๊ก...มากกว่าเพื่อนแต่ไม่ใช่แฟน	๑๕๐	๑๓
๒. ร้องหมอล้อยทอง ๑๐ เดือน	๑๘๐	๗
๓. เปิดชีวิตยายไฮ	๒๔๗	๑
๔. หม่อมคลัง จี้เด็กเป็นตัวประกัน	๒๓๔	๐
รวม	๘๑๑	๒๑

แฮร์ริส (Harris, 1991: 76-98) ศึกษาวิธีการตอบคำถามของนักการเมืองในการสัมภาษณ์ และพบว่า นักการเมืองมักไม่ค่อยตอบคำถามแต่ใช้การสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการที่จะสื่อสิ่งที่ตนต้องการพูดต่อสาธารณชน นักการเมืองมักตอบคำถามให้ยาวมาก ๆ จนอาจทำให้ผู้ถามลืมคำถามที่ได้ถามไปในตอนแรกเลยก็ได้

ผู้วิจัยเห็นด้วยกับแฮริสในประเด็นที่ว่า นักการเมืองมักชอบตอบคำถามที่ยาวมาก ๆ แต่มีความเห็นต่างในเรื่องที่ว่า คำตอบที่ยาวมาก ๆ ของนักการเมืองเป็นสาเหตุให้ผู้สัมภาษณ์ลืมคำถามที่ได้ถามไปในตอนแรก เพราะจากข้อมูลที่ศึกษาผู้วิจัยพบว่า แม้นักการเมืองจะตอบคำถามที่ยาวมากเพียงใดก็ตาม ผู้สัมภาษณ์ก็ยังไม่ลืมประเด็นคำถามที่ได้ถามไว้ และสามารถถามหาคำตอบในประเด็นที่ได้ถามไว้ตั้งแต่แรกจนได้คำตอบครบในที่สุด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(๕๒) คีทซาธารณสุข

- ถ. : ตกลงเหตุผลที่ย้ายปลัดคืออะไรกันแน่.
- ต. : เหตุผลที่ย้ายปลัด (ดิฉันได้ชี้แจง)
- ถ. : (ไม่เกี่ยวกับ) เรื่องนี้เหวอ.
- ต. : <<คือ. อย่างนี้ค่ะ. ๓ เรื่อง.>> เรื่องที่ ๑. นะคะ. คือต้องเรียนตรงไปตรงมาว่า. ท่านเนี่ย. คือจริง ๆ ต้องขอโทษคือก็เคารพนะค่ะ. แต่ไม่อยากจะมาเหมือนกับ แอพฤติกรรมแต่ว่า. ในเมื่อมาถึงวันนี้ก็จำเป็นนะค่ะ. <<อันที่หนึ่ง>> ก็คือว่า. ท่านทุ่มเทกับงานน้อยมาก. นะค่ะ. ที่ท่านบอกว่าท่านทำเรื่องโน้น. เรื่องนี้. สำเร็จเนี่ย. (รูน้องทั้งนั้นนะ).
- ถ. : (ปลัดบอกว่าทำ) อะไรนะฮะ. ออกกำลังกายแอโรบิก. ปีที่แล้ว.
- ต. : ก็ดิฉันเนี่ยแหละค่ะ. เป็นผู้ช่วยปลัดหรือว่ารัฐมนตรีช่วยสิริก. หรือแม้แต่ว่าท่านรัฐมนตรีช่วยอนุทินเนี่ย. ท่านก็บ่น. เข้ามาเพียง ๑๔ วันท่านก็บ่น. ท่านไม่เคยเห็นปลัดเลย. ผมต้องนั่งประชุมเอง. นะค่ะ. เราต้องนั่งประชุมเป็นผู้ช่วยปลัดเอง ในแต่ละเรื่อง (ที่ผลักดันออกไป ซึ่ง)
- ถ. : (ปลัดบอกไม่จำเป็น). ทำงานไม่จำเป็นต้องเสนอหน้า.
- ต. : คือมันไม่ใช่เรื่องมาเสนอหน้าออกทีวีหรืออะไร. มันเป็นเรื่องที่เราต้องประชุมด้วยกันต้องไป เออ:: ทำงานด้วยกันนะค่ะ.
- ถ. : \sum คุณสุภารัตน์มีหลักฐานมั๊ยละ.
- ต. : มีค่ะ. ถามผู้ใหญ่ในกระทรวง. ดิฉันคิดว่าตอบได้ทุกคนนะค่ะ.
- ถ. : คือผมแปลกใจ. นี่ผมถามจริง ๆ. คือจะมีปลัดที่ไหนที่ถึงเวลารัฐมนตรีเรียกประชุมแล้วไม่ไปประชุม. ถ้าไม่ไปประชุม. (ไม่ไป. ไม่เรียกก็ไม่ไป)
- ต. : ก็มีค่ะ (ก็เนี่ยค่ะมีท่านปลัดวัลลภเนี่ยค่ะ)
- ถ. : = จะเป็นไปได้ยังไงฮะ.

- ต. : ก้อย่าถามดิฉันคนเดียวลองถามท่านสิริกร. ถามท่านอนุทินด้วยละกัน. นะคะ.
- ถ. : นี่คือไม่ทำงานหรือประสิทธิภาพมีปัญหา.
- ต. : ก็คือท่านไม่ทุ่มเทให้กับงาน. ท่านมีภารกิจที่จะต้องไป เอ่อ..ต่างจังหวัดบ่อยมาก. โดยเฉพาะทางภาคเหนือเนี่ยนะคะ. แล้วก็หาท่านไม่เจอก็ใช้โทรศัพท์ถาม. นะคะ. งานเนี่ยที่มอบหมายเนี่ยนะคะหลายงานเนี่ยก็ไม่ได้ออกมา.
- ถ. : เอ่อ. ผมก็ต้องถามให้ความเป็นธรรมกับปลัดไม่อยู่ที่นี้.
- ต. : ก็ใช่ค่ะ. ใช่ ๆ
- ถ. : ปลัด
- บอกว่ามีงานหนึ่งไปประชุมที่ลำพูน. ไปเปิดงานตอนเช้าบรรยายเสร็จ ๑๐ โมงครึ่ง. มีงานอีกที่หนึ่งตอนเย็น. ต้องรับแขกต่างประเทศ. จะให้ต้องบินกลับมารายงานตัวกับรัฐมนตรีแล้วบินกลับไปใหม่เหวอ. ก็เพียงแต่จะใช้เวลาว่างตรงกลางไปตีกอล์ฟ ซึ่งเป็นกีฬาที่ชอบ. ถ้าเปลี่ยนจากตีกอล์ฟไปไหว้พระ. จะโดนว่ามั๊ย. เนี่ย. เอาเวลาไปไหว้พระ. กับเอาเวลาไปตีกอล์ฟ. มันผิดตรงไหน.
- ต. : เอ่อ. คือตรงนั้นดิฉันเข้าใจว่าท่านปลัดคงพูดในกรณีของที่ท่านรัฐมนตรีสิริกร ยกตัวอย่างมาซักตัวอย่างหนึ่ง. นะคะ. ซึ่งตรงนั้นเนี่ย. เรา. คงจะเรียนว่ามี กำหนดการทำงานในวันตรงนั้นเนี่ยนะคะ. แล้วก็มันเป็นเรื่องส่วนตัวก็จริงที่ไปตีกอล์ฟหรือไปอะไรอย่างนี้. แต่ว่ามันเป็นเวลาราชการแล้วมันก็ไม่ใช่ครั้งเดียว. นะคะ. ไปหลาย ๆ ครั้ง.
- ถ. : หมายถึงว่าในเวลานั้นจะต้องไปทำ, มีงานอื่นต้องทำ.
- ต. : ใช่ค่ะ.
- ถ. : งานอะไรอะ.
- ต. : เราไม่ต้องมาให้เค้ารายงานตัวกับเรานะคะ. คือเอาเวลาราชการไปตีกอล์ฟบ่อย ๆ ครั้ง. เนี่ย. มันก็ไม่สมควรอยู่แล้ว. นะคะ. แต่เราก็เห็นว่าท่านเป็นผู้ใหญ่เนะ. ก็. เอานะ. ถ้าพยายามทำงานซะหน่อยก็ยังพอ
- ถ. : คือไม่คุณสุดาวรัตน์. คือมันไม่น่าจะเป็นไปได้ครับ. เป็นปลัดกระทรวง. ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับฝ่ายการเมืองกับรัฐมนตรี ถูกมั๊ยอะ.
- ต. : ค่ะ.
- ถ. : รัฐมนตรีเรียกก็ไม่มา. ไปตีกอล์ฟ. แล้วมันเป็นไปได้ยังไงอะ.
- ต. : ก็. ดิฉันพูดต่อหน้าสาธารณชนนะนะคะ. แล้วก็ไม่ใช่พูดฝ่ายเดียว. ท่านปลัดก็อาจจะนั่งฟังอยู่ด้วยเนี่ย. เราก็เถียงกันไปเถียงกันมาได้แต่มันต้องดูข้อเท็จจริงสิคะ.

- ว่าจริง ๆ แล้วเนี่ย. ท่านทำงานหรือเปล่า. ท่านทุ่มเทหรือเปล่า. นะคะ. ซึ่งมัน
- ก. : $\left(\begin{array}{l} \text{ตรวจได้} \\ \text{คืออย่างที่คุณ} \end{array} \right)$ สุदारัตน์บอก. ซึ่งมันต้องเป็นกิจวัตรเลยนะฮะ. คือไม่ใช่นาน ๆ ที. คือต้องเป็นกิจวัตรเลยนะ. เดียวก็ไปเชียงใหม่. ไปตีกอล์ฟ. ไปเชียงใหม่. ไปตีกอล์ฟ. อะไรที่วุ่นเนี่ย.
- ค. : ค่ะ. มันตรวจสอบได้. นะคะ. ฉะนั้นจึงเป็นเหตุผลข้อแรกที่ว่าท่านไม่ได้ทุ่มเทให้กับงาน. งานเนี่ยที่บอกไปนะคะ. ค้างมาก. เรื่องการพัฒนา IQ, EQ เนี่ยนะคะ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่ท่านนายกสั่ง. ปรากฏว่าก็ไม่เข้ามาเลย. หยุดที่เป็น list ยาวเลยนะคะ. หลายอย่างนะคะ.
- ก. : ปลัดบอกว่าคือกำหนดวาระการประชุมต้องมัวแต่ไปสนอง need นายก. สอนความต้องการของนายก. รัฐมนตรีคนเนี่ย.
- ค. : เอาจริงดิฉันสะทอนคำ, ไม่ต้องยกตัวอย่างทั้งหมด. แต่เนี่ยเนคะว่างานอะไรที่ท่านไม่ได้ทำเนคะ. ถ้าอย่างนั้นดิฉันเอามาจากคำพูดของท่านสองคำ ๒ เรื่องได้มั๊ยคะ. ท่านบอกว่าท่านเป็นปลัดท่านไม่เคยยุ่งกับงาน ๓๐ บาท. เมื่อกี้อ่านให้สัมภาษณ์. ดิฉันฟังเมื่อกี้อ่านก็ใจดี. อย่างนี้เนี่ยก็สะทอนให้เห็นแล้วว่า, ท่านเองเนี่ย. ไม่ได้สนใจอะไรเลยกับเรื่อง ๓๐ บาท ซึ่งข้อเท็จจริงท่านก็ไม่ได้สนใจเลย. แล้ว <<เหตุผลข้อที่สอง>> ที่ดิฉันคิดว่ามันเป็นจุดแตกหักกับดิฉันเหมือนกัน. คือนอกจากท่านไม่ได้ใส่ใจท่านก็อ้างว่าท่านก็มอบรองอนันต์. นะคะ. ซึ่งคนเป็นปลัดเนี่ย. จะมอบมีลูกมือช่วยเนี่ย. นะคะ. ไม่ต้องมาทำงานเลย. ดิฉันเป็นรัฐมนตรี. ดิฉันยังไม่กล้าทำแบบนั้นเนคะ. ดังนั้นเนี่ยอีกข้อหนึ่งที่ท่านพูดเมื่อกี้นะ. ที่บอกว่า. เรื่องของ. วาระนายกเนี่ยก็เอามาเข้าในที่ประชุมกระทรวงไม่เคยเห็น. คุณสรยุทธคะ. ท่านนายก $\left(\begin{array}{l} \text{สั่งงาน} \\ \text{สนอง need นายก ท่านบอก} \end{array} \right) =$
- ก. : .
- ค. : =ท่านนายกสั่งแต่ละเรื่องเนี่ยเป็นเรื่องผลประโยชน์กับประชาชนทั้งนั้น. ถ้าท่านนายกสั่งเรื่องส่วนตัวแล้วดิฉันเอามาเข้าในที่ประชุมกระทรวงเนี่ยเนคะ. มีรายงานการประชุมมาทุกครั้ง. มีเทปอัด. มันคงจะเป็นเรื่องตลกแน่นอน. ดังนั้นเรื่องที่เอาเข้าไปติดตามเนี่ย. ทำไมต้องติดตามคะคุณสรยุทธ. เรื่องที่ท่านนายกสั่ง. เรื่องที่กรม. มีมติ. แล้วท่านนายกสั่งในกรม. ก็แล้วแต่. เราก็ตอบปลัดเนคะ.
- ก. : อ้อ. ถ้าเป็นยังงั้นปกติฮะ. คือถ้าไม่เอาเข้ามติดปกติ. ถ้าเป็นแบบที่คุณสุदारัตน์บอก. ผมไม่รู้ตรงกันหรือเปล่า.

- ต. : พอสั่งปลัดเนี่ย. เรื่องหายหมดเลยคะ. ไม่เคยได้กลับมา. แล้วไม่เคยได้ทำอย่าง
เรื่องไหนในเรื่องที่สั่งหลายกระทรวง.
- ถ. : \sum เช่น ๗...
- ต. : ดิฉันยกตัวอย่างที่รัฐมนตรีศิริกรพูดเป็นประจำแล้วกันนะคะ. เอาเรื่องใกล้ ๆ เนี่ย.
เรื่องปัญหาภาคใต้เนี่ย. ที่ท่านนายกสั่งเนี่ยนะคะใน ครม. ขอให้ทุกกระทรวงทำ
เรื่องใด ๆ บ้างเนี่ย. ของเราก็มีเรื่องที่ต้องทำ. ปรากฏว่าทุกกระทรวงเค้ารายงาน
หมดแล้ว. เหลือกระทรวงสาธารณสุขรายงานไม่ได้. นะคะ. ไม่มีอะไรให้มาราย
งาน. รัฐมนตรีศิริกรเนี่ยต้องนั่งเป็นประธานประชุมเองเพื่อทำเรื่องที่จะเข้าครม.
ท่านบอกว่า, ท่านโทรศัพท์เล่าให้ดิฉันฟังว่า. พี่เนี่ยนะน้ำตาแทบตกเลยเพราะ
ว่ามันไม่มีอะไรไปรายงาน. นะคะ. อันนี้คือตัวอย่าง.
- ถ. : \sum รัฐมนตรีต้องเป็นทุกซ์
น้ำตาแทบตก. เพราะ...
- ต. : เข้า. ท่านไปถาม ๗ ท่านศิริกร.
- ถ. : \sum ไม่เกินไปเหอหะ. จริง ๆ เหอหะ.
- ต. : \sum ไปถาม
คุณศิริกรเหอะคะ. ถ้าพูดว่าดิฉันคนเดียวเนี่ย. มันก็อาจจะเอ่อ:: ใสร้าย.
- ถ. : \sum คือ
ที่นายกสั่ง. แล้วไม่มีความคืบหน้า.
- ต. : ที่นายกสั่ง ไม่มีความคืบหน้า.
- ถ. : กระทรวงอื่นเค้าไปแล้ว. ไม่รู้จะไปตอบนายกยังงัย.
- ต. : \sum ดิฉันก็ทำหนังสือ. ในเมื่อ
สั่งแล้ว. ไม่ได้ความคืบหน้า. ทำหนังสือทวงถาม. ดิฉันจะมีหนังสือทวงถามงาน
เนี่ยเป็นประจำ. แล้วก็ปิกเลยนะคะ. เอ่อ. ก็ยังไม่มีความคืบหน้า. ในที่สุด.
ก็จำเป็นจะต้องเอาไปบรรจุในวาระกระทรวงเมื่อเร็ว ๆ นี้เอง. เพราะว่ามันไม่รู้
จะเลือกทางไหนแล้ว. เพราะว่าท่านไม่ทำให้. ถ้าบรรจุในวาระกระทรวงดิฉันยัง
ถามตรงไปที่ผู้ตรวจ. ไปที่รองปลัด. ไปที่อธิบดีที่เค้ารับผิดชอบว่าเรื่องนี้ ๆ เป็น
ยังงัย. ก็จะได้คุยกันเลยงานมันจะได้เดิน. นะคะ. อย่างนี้เนี่ย. จริง ๆ แล้วเนี่ย.
ท่านควรที่จะพิจารณาสิคะว่า ถ้าท่านทำเราก็ไม่ต้องเดือดร้อนเอาเข้าไปในวาระ
กระทรวง. นะคะ.

- ถ. : อันนี้ไม่ได้โยนความผิดให้ปลัด.
- ต. : ไม่ได้โยนเลยคะ. ดิฉันมารับต่อนั้นต่อหน้าสาธารณชน. $\left(\begin{array}{l} \text{ต่อหน้าธารกำนัล} \\ \text{คือ} \\ \text{ตอนนั้นกระทรวงมี} \end{array} \right) =$
- ถ. : ปัญหาเกี่ยวกับแพทย์ชนบท.
- ต. : =ต่อหน้าธารกำนัล. ต่อหน้าสาธารณชน. ดิฉันรับคนเดียวนะคะ. ดิฉันโดนต่อว่าคนเดียว. แต่ไปพูดกับเค้าส่วนตัวใช่ว่า ทำไมเค้าถึงไปทำแบบนี้. นะคะ. แล้วก็ไม่ได้ออกมาไว้วางอะไร. จนต้องเอาละ. มีการจัดระบบ. มีการอะไรใหม่ขึ้นมา. หรือแม้แต่เรื่องของป้าย ๓๐ บาท. ป้าย ๓๐ บาทเนี่ยนะคะสองอย่าง. หนึ่ง. กฎหมายเค้าให้ติดด้วยนะคะ. ว่ามันเป็นสถานพยาบาลในโครงการ ๓๐ บาท. คนจะได้รู้. อันที่สองก็คือ. ประชาชนจะได้ประโยชน์ด้วยถ้าเค้าป่วยฉุกเฉินเนี่ย. เค้าถูกรถชนเนี่ย. เค้าจะได้ไม่ต้องไปตระเวนหาว่าโรงพยาบาลไหน ๓๐ บาท. เพราะเข้าได้ทุกโรงของ ๓๐ ไซม์ยคะ.
- ถ. : ปลัดสั่งถอดป้าย.
- ต. : ค่ะ. เพราะว่าไปเขียนสำนักงาน. คือตอนนี่เราแยก ๒ หน่วยงาน. คือสำนักงานปลัดกับสำนักงานประกันสุขภาพ ซึ่งดิฉันก็เข้าใจว่าอาจจะยัง. คือเค้า. คือมีปัญหากันภายในอยู่ตลอดเวลาเนี่ยนะคะ. แต่ว่าป้ายเนี่ยเค้าไปเขียนว่าเป็นสำนักงานหลักประกันสุขภาพ. ดิฉันก็วันนั้นไปประชุมกัน. ก็บอกว่าเอานี้แล้วกัน. ให้ทำสติ๊กเกอร์ติดข้างบนว่า กระทรวงสาธารณสุขและสำนักงานหลักประกันสุขภาพ. ซึ่งดิฉันก็เข้าใจความรู้สึกนะคะ. ว่าจริงๆ แล้วคนทำงานเนี่ยอยู่ที่กระทรวง. แล้วต้องขอบคุณคุณหมอ. พยาบาล. และก็เจ้าหน้าที่สาธารณสุขนะคะ. ทุกสถานี่อนามัย. ทุกโรงพยาบาลเนี่ย. ก็ทุ่มเทกับ ๓๐ บาท. ดังนั้นเนี่ยในช่วงเปลี่ยนผ่านเนี่ยมันอาจจะมึนอะไรน้อยออกน้อยใจกันเนี่ย. ก็พยายามที่จะต้องปรับนะคะ. เราก็อเอาบุคลากรของกระทรวงสาธารณสุขเนี่ยเป็นหลัก. ให้มีขวัญกำลังใจนะคะ. ซึ่งตรงนี้เนี่ย. มันจะเป็นเรื่องที่ เออ :: มันไม่ควรจะต้องไปปลดป้าย.
- ถ. : หมายถึงยังไงคะ. กลัวไม่ได้หน้า. ไม่มีสำนักงานปลัดอยู่. ก็เลยไปปลดป้าย.
- ต. : ดิฉันคิดว่ามันอาจจะเป็นเรื่องที่ศักดิ์ศรีอะไรหรือเปล่า. ดิฉันก็ไม่เข้าใจ. นะคะ. แต่ว่าย้อนกันเรื่องนี้อยู่นานมากพอสมควร. ในที่สุดก็เป็นอย่างที่ข่าวออกมา. ก็ไม่ได้มีป้าย. ไม่มีอะไร. นะคะ. ซึ่งตอนหลังก็เดี๋ยวนี้จะเริ่มติดกัน. <<อันที่สาม>> ก็คือ. เรื่องของท่านไม่พยายามแสดงออกถึง, ความพยายามในการที่จะปราบปรามทุจริตในกระทรวงสาธารณสุข. นะคะ.
- ถ. : โรงพยาบาลนางรอง บุรีรัมย์ ไซม์ยคะ.

ด. : เอ่อ. ไม่ใช่เรื่องนี้เรื่องเดียวค่ะ. หลายเรื่อง. นะคะ. มีหลายที่. มีทั้งที่จังหวัด สุโขทัย. จังหวัดอื่น ๆ นะคะ. แล้วก็ที่มีที่โรงพยาบาลนางรอง. แต่นางรองเนี่ย. ทำไม่ดิฉันยกตัวอย่างนางรอง. เพราะว่าได้มีการสั่งให้. คือเผอิญมันเป็นข่าว ในหนังสือพิมพ์เมื่อเร็ว ๆ นี้เรื่องนางรอง. โดยที่ไม่ใช่ออกมาจากฝ่ายการเมืองนะ คะ. เป็นฝ่ายของลูกน้องท่านเอง. ร้องเรียนท่านเองนะคะ.โรงพยาบาลนางรองเนี่ย. ดิฉันมีหนังสือไปถึงท่านให้ช่วยโดยผ่านทางท่านยงยุทธเนี่ยนะคะ. ให้ช่วยสอบสวน เรื่องนี้เนี่ยตั้งแต่วันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๔๖. คือปีที่แล้วนะคะ. ปรากฏว่าไม่มีอะไร ที่รายงานกลับมาเลย. เรื่องเงียบหมด. นะคะ. แล้วก็. จนมีเรื่องกับหนังสือพิมพ์. มีคณะกรรมการที่ของวุฒิสมาชิกของท่านประทิน

ถ. : กรรมการสาธารณสุข. หรือ
เปล่าครับ.

ด. : ไม่ใช่สาธารณสุข. กรรมการตรวจทุจริตนะคะ. ของวุฒิสภาเนี่ย. หยิบขึ้นมา. ดิฉันก็ทำหนังสือทวงไปอีกทีหนึ่ง. ก็. เรื่องก็. รายงานมาถึงดิฉันอย่างเป็นทางการ ไม่มีนะคะ. แต่ว่าก็มีการไปให้ข่าวว่า. เออ. ตรวจแล้ว. สอบแล้วไม่ผิด. อะไร ยังเงี่ยนะคะ. แล้วก็ทั้ง ๆ ที่กรรมการของวุฒิสมาชิกเนี่ยเค้าก็บอกว่า. ผิดแน่นอน ร้อยเปอร์เซ็นต์. แล้วก็ท่านก็ไปโปรโมทลูกน้องคนเนี่ย. ให้ขึ้น (ข้ามชั้น)
มีตำแหน่งดีขึ้น)

ถ. :
ด. : ค่ะ. มีตำแหน่งที่สูงขึ้นอีก. แล้วก็ไม่ได้มีคำตอบว่าตกลงเรื่องทุจริตเป็นอย่างไร. หรือถ้าจะมานับรวมเรื่องคอมพิวเตอร์อีกเรื่องหนึ่งเนี่ยนะคะ. ท่านพยายามจะพูด เรื่องนี้เป็น, hint hint ไว้อยู่แล้ว. เราก็พยายามระมัดระวัง. ไม่อยากจะเป็นเรื่องที่ เอมามาบาดหมางกันนะนะคะ. ก็ถ้าจะนับรวมเรื่องนี้เนี่ย. ดิฉันก็ต้องเรียนนะคะ คุณสรยุทธ. ถ้าการที่ดิฉันคิดว่าความเห็นของกรรมการเค้าเนี่ยถูกต้อง. แต่ท่าน ปลัดจะเห็นต่างก็แล้วแต่. แต่ดิฉันคิดว่าถ้าดิฉันนั่งเป็นรัฐมนตรี. แล้วมีการจัดซื้อ จัดจ้างที่จะต้องทำให้รัฐเสียประโยชน์มากถึง ๓๙๐ ล้านบาท หรือมากกว่านั้นเนี่ย. ดิฉันก็ไม่ควรจะมานั่งตรงนี้. เพื่อที่จะ, กินเงินเดือนภาษีอากรของประชาชน เปล่า ๆ.

จากตัวอย่างที่ (๕๒) จะเห็นได้ว่า ผู้สัมภาษณ์ถามถึงเหตุผลที่รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงสาธารณสุขสั่งย้ายปลัดกระทรวงสาธารณสุขว่าเป็นเหตุผลอะไร ผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในขณะนั้นก็ตอบว่า มีเหตุผลอยู่ ๓ เรื่องด้วยกัน และได้

พยายามอธิบายถึงเหตุผลต่าง ๆ ที่ละเรื่อง โดยในระหว่างการชี้แจงเหตุผลนั้น ก็จะมีประเด็นอื่น ๆ เข้ามาแทรกหลายประเด็นทำให้การตอบคำถามยืดเยื้อออกไป นอกจากนี้คำตอบของนักการเมืองเองก็เป็นคำตอบที่ยาว แต่กระนั้นก็ได้ทำให้ผู้สัมภาษณ์ลืมประเด็นคำถามที่ได้ถามไว้ตั้งแต่แรก แม้ว่าผู้ให้สัมภาษณ์จะชี้แจงถึงเหตุผลไปแล้ว ๒ ข้อ โดยใช้ความยาวในการตอบคำถามไปหลายผลัดก็ตาม แต่ผู้สัมภาษณ์ก็ไม่ลืมประเด็นคำถามจึงได้ถามถึงเหตุผลข้อที่ ๓ ในหน้าที่ ๙๓ ต่อมา แต่เนื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์ต้องการอธิบายเหตุผลประการที่สองเพิ่มเติมจากที่ได้เคยกล่าวไปแล้ว จึงพยายามให้รายละเอียดของเหตุผลข้อที่ ๒ ต่อ และตอบคำถามถึงเหตุผลข้อที่ ๓ ในหน้าที่ ๙๔ ในที่สุด

กล่าวได้ว่าผู้สัมภาษณ์ในบริบทการสัมภาษณ์รายการ “ถึงลูกถึงคน” นี้ ทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมประเด็น และกำหนดทิศทางในการสนทนาได้เป็นอย่างดี ไม่หลงลืมคำถามและพยายามหาคำตอบได้ในที่สุด

ในหัวข้อต่อไปผู้วิจัยจะศึกษาว่าผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีการถามอย่างไร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ และเมื่อผู้ให้สัมภาษณ์แตกต่างกันผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีในการถามอย่างไร เหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่

ในงานวิจัยนี้ กลวิธีการถาม หมายถึง วิธีการเลือกรูปภาษาแบบต่าง ๆ มาใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการถาม คือให้ได้คำตอบที่ต้องการ การพิจารณาว่าวัจนกรรมใดเป็นวัจนกรรมการถามนั้น ผู้วิจัยจะใช้เงื่อนไขทั้ง ๔ ข้อของเซอร์ลและปริบทเป็นเกณฑ์ในการตัดสิน ตามที่ได้กล่าวไว้แล้วในหัวข้อ ๓.๑.๑ หลังจากนั้นจึงจำแนกกลวิธีต่าง ๆ โดยในการจำแนกกลวิธีนั้น ผู้วิจัยจะใช้เกณฑ์ในการจำแนก ดังต่อไปนี้คือ

๑. ใช้เกณฑ์การจำแนกกลวิธีการถามที่เสนอไว้ในประไพพรรณ พึ่งฉิม (๒๕๔๒) และ สรียา ทับทัน (๒๕๔๓)

๒. พิจารณาเจตนารองของถ้อยคำ

ผู้วิจัยจะพิจารณาจากเจตนารองของถ้อยคำด้วย กล่าวคือ พิจารณาว่าผู้สัมภาษณ์มีเจตนาใดนอกเหนือจากการขอข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ เช่น ต้องการข่วยุอากรมณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยพบว่าผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีการถามที่หลากหลายในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่ม ดังนี้

๓.๓ กลวิธีการถามที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็น ประเด็นข่าวในด้านลบ

ในการวิเคราะห์ว่ากลวิธีการถามใดจัดเป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัย
จะใช้เกณฑ์การจำแนกตามประไพพรรณ พิงฉิม (๒๕๔๒) กล่าวคือ พิจารณาว่า ๑) เป็นกลวิธีที่
ปรากฏใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ประเภทหนึ่งแต่ไม่ปรากฏใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้
สัมภาษณ์อีกประเภทหนึ่ง หรือ ๒) เป็นกลวิธีที่มีความถี่ในการปรากฏใช้มากกว่าสองเท่าของที่
ปรากฏในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์อีกประเภทหนึ่ง

กลวิธีการถามที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็น
ข่าวในด้านลบ จึงหมายถึง กลวิธีที่ปรากฏใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มนี้ แต่ไม่ปรากฏ
ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ หรือเป็นกลวิธีที่มีความถี่ใน
การปรากฏใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบมากกว่าสองเท่าของ
ที่ปรากฏในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

การสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ ผู้สัมภาษณ์จะใช้
กลวิธีการถามซึ่งถือเป็นลักษณะเด่น ๔ วิธี ได้แก่ การถามแย้ง การถามในลักษณะยั่วอารมณ์
การรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง และ การเปลี่ยนคำถาม

๓.๓.๑ การถามแย้ง

การถามแย้ง คือ การตั้งคำถามให้ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องชี้แจง หรือให้ข้อมูลเพิ่ม
เติมในประเด็นที่ผู้สัมภาษณ์ไม่เห็นด้วย หรือไม่เชื่อคำตอบที่ผ่านมา โดยผู้สัมภาษณ์จะถามในสิ่ง
ที่ตรงข้ามกับคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ หรือเป็นการถามโดยนำเรื่องที่มีความเป็นไปได้ หรือเรื่อง
จริงที่ปรากฏให้เห็นโดยทั่วไปมาหักล้างคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ ประไพพรรณ พิงฉิม (๒๕๔๒)
กล่าวว่า การถามแย้งนี้เป็นกลวิธีแสดงออกอย่างชัดเจนว่า ผู้สัมภาษณ์ไม่เห็นด้วย หรือไม่เชื่อ
คำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ เพราะเกิดคำถามย้อนกลับอย่างทันทีทันใด ผู้สัมภาษณ์จะตั้งคำถาม
แย้งเพื่อแสดงให้เห็นว่า คำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นความจริงทั้งหมด เพราะมีบางประเด็นที่
โต้แย้งได้

การถามแย้งที่พบในงานวิจัยนี้แบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อถามแย้ง และการใช้รูปประโยคบอกเล่าเพื่อถามแย้ง

๓.๓.๑.๑ การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อถามแย้ง

จากการศึกษาข้อมูลพบว่าผู้สัมภาษณ์ใช้รูปประโยคคำถามเพื่อถามแย้งในหลายลักษณะด้วยกันได้แก่

๓.๓.๑.๑.๑ การใช้คำแสดงการถาม “ทำไม”

สิริลักษณ์ หุ่นศรีงาม (๒๕๔๔) ศึกษาเรื่องประโยคภาษาไทยที่มีคำว่า “ทำไม” ทางด้านอรรถศาสตร์และวัจนปฏิบัติศาสตร์ และพบว่าคำว่า “ทำไม” สามารถแสดงเจตนาการสื่อสารอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากการถามได้ เช่น การแนะนำ การขอร้อง การสั่ง การตำหนิ การโต้แย้ง การแสดงความรู้สึกในแง่ลบ และการชม โดยใช้เงื่อนไขความเหมาะสมของเซอร์ลในการตัดสินดังกล่าว

ผู้วิจัยพบว่า ผู้สัมภาษณ์ในปริจเจตการสัมภาษณ์รายการ “ถึงลูกถึงคน” ใช้คำว่า “ทำไม” ในการถามแย้ง เมื่อมีข้อสงสัยในคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์หลายครั้งด้วยกัน เช่น

(๕๓) เขาว่าผมเป็นเจ้าของ...อาบ อบ นวด

- ต. : เดียวสิครับ.ผมไปแค่ ๓ วันนา. ๓ วันผมก็กลับแล้วนา. ผมไม่ได้ไปเป็นเดือนตามข่าว. ผมพาสปอร์ตผมได้.
- ถ. : อ้าว. ๓ วันแล้วก็กลับเหวอะ!
- ต. : ผมไป ๓ วันกลับอะ. ผมกลับไปทางสิงคโปร์แล้วก็เข้าภูเก็ต.
- ถ. : แต่ตอนนั้นรู้ว่าตำรวจออกหมายจับ.
- ต. : ผมไม่รู้! ถ้าผมรู้ผมจะกลับมาทำไมละ.
- ถ. : แล้วทำไมต้องกลับมาทางสิงคโปร์เข้าภูเก็ต.

จากตัวอย่างที่ (๕๓) ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบปฏิเสธคำถามของผู้สัมภาษณ์ว่า ไม่ทราบว่าจะตำรวจได้ออกหมายจับตนเอง แต่ผู้สัมภาษณ์ยังคงคลงแคลงใจในคำตอบเพราะพฤติกรรมของผู้ให้สัมภาษณ์ในการเดินทางเข้าประเทศน่าสงสัย เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์พยายามปฏิเสธว่า ไม่ทราบ ผู้สัมภาษณ์จึงตั้งคำถามแย้งในลักษณะว่า ถ้าไม่ทราบ “แล้วทำไมต้องกลับมาทางสิงคโปร์เข้าภูเก็ต”

(๕๔) คีท...สาธารณสุข

- ก. : ผมถามตรงนี้ถ้ามันเป็นอย่างคุณสุदारัตน์บอกจริง ๆ เนี่ย. ทำไมก็ไม่บอกกันตั้งแต่ต้นเลย. เป็นเหตุผลในการโยกย้ายไปเลย. ทำไมพอปลดออกมาพูดคุณสุदारัตน์ถึงออกมาชี้แจง.
- ค. : คือถ้าปลดไม่มาเอ่อ::ใส่ร้ายเรื่องนั้นะคะ. ดิฉันตั้งใจอยู่ตั้งแต่ต้นแล้วว่า. ไม่อยากที่จะไปซ้ำเติมหมายถึงว่าเอ่อ:: ไม่ต้องมาสาธยายว่าเค้าผิดอะไรบ้าง. กะว่าเค้าเป็นผู้ใหญ่แล้ว. ท่านก็เป็นผู้ใหญ่แล้วนะคะ. ก็คิดว่าเออละ. เรื่องก็คงจะจบไป. แต่ท่านเล่นออกมาใส่ร้ายแบบนี้เนี่ย. มันก็ต้องชี้แจง. นะคะ.

จากตัวอย่างที่ (๕๔) ผู้ให้สัมภาษณ์คือนางสุदारัตน์ เกยุราพันธุ์ ได้พยายามชี้แจงถึงข้อกล่าวหาในเรื่องการโยกย้ายปลดกระทรวงสาธารณสุขในขณะนั้นคือนายแพทย์วัลลภ ไทยเหนือ ว่าไม่ได้เกี่ยวกับเรื่องการเข้าไปสั่งล้มประมูลโครงการจัดซื้อคอมพิวเตอร์ตามที่ตกเป็นข่าว แต่เป็นเพราะการไม่ทุ่มเท และรับผิดชอบต่องานที่ทำของปลดกระทรวงสาธารณสุขเอง แต่ผู้สัมภาษณ์ยังเห็นว่าเหตุผลนางสุदारัตน์อ้างยังมีข้อสงสัย จึงตั้งคำถามแย้งว่า หากการสั่งย้ายไม่ได้เกี่ยวกับเรื่องล้มประมูลโครงการคอมพิวเตอร์ แต่เป็นเรื่องของการทำงานของปลดเองแล้ว “ทำไมก็ไม่บอกกันตั้งแต่ต้นเลย. เป็นเหตุผลในการโยกย้ายไปเลย. ทำไมพอปลดออกมาพูดคุณสุदारัตน์ถึงออกมาชี้แจง”. เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๓.๑.๑.๒ การใช้คำเชื่อม “แต่ ตามด้วยคำบอกการถาม

นวรรรณ พันธุมธธา (๒๕๒๗) กล่าวถึงเรื่อง ความสัมพันธ์ของประโยคสนทนา ไว้ว่า ในประโยคสนทนาอาจมีคำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์ระหว่างประโยค คำเชื่อม “แต่” แสดงว่าประโยคมีความสัมพันธ์ทางมีความหมายขัดแย้งกัน

ผู้สัมภาษณ์ในรายการ “ถึงลูกถึงคน” จะใช้คำเชื่อม “แต่” ขึ้นต้นประโยค เพื่อแสดงความขัดแย้งกับข้อมูลข้างต้นที่ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบมา แล้วตามด้วยคำบอกการถาม

(๕๕) สุณารี ราชสีมา กับ บริษัทคอสโมเรคคอร์ด จำกัด

- ค. : ตอนที่โทรศัพท์คุย.เค้าบอกว่าเค้าจะมาดูสัญญา.แต่พอมานับมา๔ คน. แล้วตอนที่ให้เลขาเชิญคุณสุนารีขึ้นมา. เลขา ก็บอกว่าคุณสุนารีเชิญขึ้นมาทั้งหมด ๔ คน.
- ก. : แต่เมื่อกี้คุณชนม์ชนกบอกว่าคุณสุนารีเข้าไปคนเดียวไม่ใช่เธอ.

จากตัวอย่างที่ (๕๕) ผู้สัมภาษณ์ใช้คำเชื่อม “แต่” เพื่อแสดงความหมายขัดแย้งกับคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ในผลัดก่อนหน้า แล้วตามด้วยรูปประโยคคำถามที่มีคำบอกการถามว่า “ไม่ใช่หรือ”

นววรรณ พันธุเมธา (๒๕๒๗) ศึกษาเรื่องคำบอกการถาม โดยกล่าวว่า “ไม่ใช่หรือ” * ใช้ท้ายประโยคที่ใช่แย้งหรือเตือนอีกฝ่ายหนึ่ง และแสดงว่าผู้พูดยังไม่แน่ใจนักแม้จะคาดว่าอีกฝ่ายหนึ่งจะตอบว่า ใช่ หรือ จริงสิ แต่ก็ยังเปิดโอกาสให้อีกฝ่ายหนึ่งตอบปฏิเสธได้

จิตรภรณ์ เกียรติไพบูลย์ (๒๕๒๕) ศึกษาคำถามแบบตอบรับ - ปฏิเสธในภาษาไทย และกล่าวว่า “ไม่ใช่หรือ” เป็นคำถามแบบตอบรับ - ปฏิเสธที่ผู้พูดต้องการถามคำถามเพื่อได้รับการยืนยันจากผู้ฟังในคำตอบที่ผู้พูดได้คาดคะเนไว้ว่า ถูกต้องหรือไม่ ทั้งนี้เพราะผู้พูดมีข้อมูลในเรื่องที่ถาม และคำตอบมากพอ

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อถามแย้ง ทั้งในส่วนของการขึ้นต้นประโยคด้วยคำเชื่อมแสดงความหมายขัดแย้ง “แต่” และคำบอกการถาม “ไม่ใช่หรือ” ในส่วนท้ายประโยคซึ่งเป็นคำถามที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ผู้สัมภาษณ์ไม่แน่ใจในคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ เพราะข้อมูลใหม่ที่ได้รับขัดแย้งกับข้อมูลเดิมที่ผู้สัมภาษณ์มีอยู่ จึงใช้คำบอกการถาม “ไม่ใช่หรือ” เพื่อถามแย้งผู้ให้สัมภาษณ์ และต้องการคำตอบยืนยันจากผู้ให้สัมภาษณ์ด้วย

(๕๖) เขาว่าผมเป็นเจ้าของ...อาบ อบ นวด

ถ. : ก็เหมือนกับว่ารู้เค้าต้องไปทำอย่างนั้น.

ต. : ผมจะรู้หรือเนี่ย. ผมถามหน่อยว่าเวลาที่คุณให้เขา, และคนเขาเค้าไปทำอะไรกับบ้านเนี่ยคุณรู้มั๊ย. คุณต้องการรับรู้มั๊ย.

ถ. : } แต่ว่าเค้าจะเอาธุรกิจของเราไปโล้หรือ
ถูกมั๊ยครับ.

ต. : มันก็เรื่องของเค้า. มันก็เรื่องของเค้า. ไม่เกี่ยวกับผม.

ถ. : ไม่รู้เลยหรือว่าเค้าจะไปทำ. ถ้าเกิดไม่ได้มีส่วนนะ.

* คำลงท้ายคำบอกการถามที่ใช้ในภาษาไทยบางครั้งมีการแปร หรือ กร่อนเสียงไปเมื่อใช้เป็นภาษาพูด เช่น หรือ - เหรอ โหม - มั๊ย ไช้ไหม - ไช้มั๊ย ไม่ใช่หรือ - ไม่ใช่เหรอ หรือเปล่า - รีเปล่า หรือยัง - รียัง

จากตัวอย่างที่ (๕๖) ผู้สัมภาษณ์ไม่เชื่อว่าผู้ให้สัมภาษณ์จะไม่ทราบว่าเขาไปที่ไหนจะทำอะไร เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์ปฏิเสธว่า ไม่ทราบ ผู้สัมภาษณ์ก็ถามคำถามย้อนกลับในทันทีโดยชี้ให้เห็นว่า “คนเข่าจะเอาที่เดินไปไหน” ซึ่งเป็นเรื่องที่เขาควรทราบโดยวิสัยอยู่แล้ว โดยใช้คำเชื่อมแสดงความหมายขัดแย้ง “แต่” ขึ้นต้นประโยค และตามด้วยคำบอกการถาม “ถูกมั๊ย” ซึ่งคำว่า “ถูกมั๊ย” นี้มีลักษณะของการถามเหมือนกับคำว่า “ใช่ไหม” ที่ได้มีผู้ศึกษาวิจัยไว้ดังนี้คือ

นวรรณ พันธเมธา (๒๕๒๗) กล่าวถึงคำบอกการถาม “ใช่ไหม” ไว้ว่า ใช้ท้ายประโยคเพื่อถามว่าเนื้อความในประโยคนั้นถูกต้องหรือไม่ ซึ่งผู้ถามพอจะทราบเรื่องราวมาบ้าง และค่อนข้างแน่ใจว่าที่ทราบมานั้นถูก แต่ต้องการให้ผู้ฟังตอบรับเป็นการยืนยัน

ปราณี กุลละวณิชย์ (๒๕๓๓) ศึกษาเรื่องผู้พูดกับประโยคคำถามแบบตอบรับ – ปฏิเสธ และกล่าวว่า “ใช่ไหม” เป็นคำถามที่แสดงข้อสมมติว่า ผู้พูดมีข้อเท็จจริงอยู่เช่นกัน แต่ผู้พูดต้องการแสดงให้ผู้ฟังที่พูดด้วยทราบว่า เขามีความแน่ใจในข้อเท็จจริงว่าถูกต้องแล้ว เป็นคำถามที่แสดงความแน่ใจของผู้พูดในข้อเท็จจริงที่มีอยู่

จากตัวอย่างข้างต้นผู้สัมภาษณ์ใช้คำเชื่อม “แต่” และคำบอกการถาม “ถูกมั๊ย” เพื่อถามแย้งผู้ให้สัมภาษณ์ โดยแสดงให้เห็นด้วยว่า ผู้สัมภาษณ์แน่ใจในข้อมูลเรื่องที่ถามว่าถูกต้อง เป็นเรื่องให้ผู้ให้สัมภาษณ์ควรตอบ ดังนั้นการตอบปฏิเสธว่า ไม่ทราบของผู้ให้สัมภาษณ์ จึงทำให้เกิดคำถามแย้งตามมา

(๕๗) มุลนิธิพลตรีจำลอง บุกรุกที่ดิน ส.ป.ก.?

- ถ. : คือคุณจำลองเรื่องอย่างนี้เนี่ย. คุณจำลองกำลังคิดว่า. เออ. ถ้าเกิดเค้าจะเล่นงานผมเนี่ยนะ. เดี่ยวพรุ่งนี้ก็มีเอกสารออกมา. ถูกมั๊ยฮะ.
- ต. : ใช่ ๆ . ทำได้ฮะ.
- ถ. : เอ่อ. แต่ทำไมเป็นที่ปรึกษานายกล่ะครับ!
- ต. : ที่ปรึกษานายกเหรอครับ.
- ถ. : ฮะ. หัวหน้ารัฐบาลครับ.
- ต. : ผมไม่มีบทบาทอะไรนะ. ไม่มีอะไรจะให้คุณ. ให้โทษ. กับผู้มีอำนาจเค้านะ.

จากตัวอย่างที่ (๕๗) ผู้สัมภาษณ์ใช้คำเชื่อมแสดงความหมายขัดแย้ง “แต่” ขึ้นต้นประโยคและตามด้วยคำแสดงการถาม “ทำไม”

สิริลักษณ์ นุ่นศรีงาม (๒๕๔๔) กล่าวว่า การใช้ “ทำไม” นอกจากจะใช้เพื่อแสดงเจตนาถามแล้ว ยังสามารถใช้เพื่อเพิ่มน้ำหนักให้การแย้งมีความหนักแน่นแข็งขันได้มากขึ้นด้วย

จากตัวอย่างเป็นการถามแย้งโดยผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องการค้าเนื้ การผู้ที่ครอบครองที่ดินในเขต ส.ป.ก. โดยมีมูลนิธิของผู้ให้สัมภาษณ์รวมอยู่ด้วยว่า เป็นการก่ล่นแกล่งจากทางรัฐบาล แต่ผู้สัมภาษณ์เห็นว่าผู้ให้สัมภาษณ์ก็เป็นบุคคลที่มีตำแหน่งในรัฐบาลเหมือนกัน คือเป็นถึงที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีไม่น่าจะถูกก่ล่นแกล่งได้ แล้วเหตุใดจึงคิดว่าถูกก่ล่นแกล่ง การใช้คำว่า “แต่ทำไม” จึงไม่ได้เป็นเพียงการถามคำถามเท่านั้น แต่ยังแฝงการโต้แย้งคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์อยู่ด้วย อีกทั้งช่วยย่นน้ำหนักในการถามแย้งให้นหนักแน่นมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้อธิบายข้อมูลในประเด็นดังกล่าวเพิ่มเติมขึ้น

๓.๓.๑.๑.๓ การอ้างบุคคลหรือแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อถามแย้งอีกวิธีหนึ่งที่พบในการสัมภาษณ์คือ การอ้างบุคคลหรือแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เป็นการอ้างถึงทั้งแบบระบุชื่อและไม่ระบุชื่อ เป็นกลวิธีที่ทำให้การถามแย้งบรรลุวัตถุประสงค์ได้ ๒ ประการ คือ ๑) ทำให้การถามแย้งมีน้ำหนักเพราะมีแหล่งข้อมูลต่าง ๆ และ ๒) เป็นการเลี่ยงต่อความรับผิดชอบของผู้พูด เลี่ยงการเผชิญหน้าระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง เนื่องจากผู้พูดไม่ได้พูดเองแต่พูดตามข้อมูลที่ได้รับรู้มา

(๕๘) ตรวจสอบ “เกมทศกัณฐ์”

- ถ. : เอ๋อ คุณไพฑูริย์ แก้วทอง. อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์. แต่ว่าคุณวิรัช ชาตูปาณิชย์เนี่ย. คุณตอบได้. เอ๋อ. **คนก็เลยสงสัยว่า เอ๋อ ไพฑูริย์ ง่าย. เห็นในข่าวแทบทุกวัน. วิรัชเนี่ยอยู่ในหน้ากีฬา. แล้วนาน นาน ! จะมีซักที นิ่ง. ทำไมคุณรู้.**
- ต. : วิรัช. ไม่นาน ๆ หรอกคะ. เพราะว่าที่บ้านเนี่ยอ่านหนังสือพิมพ์อยู่สองฉบับ. คือไทยรัฐ กับ สยามกีฬา. คุณวิรัชลงสยามกีฬามาก. คือเห็นหน้าบ่อยมาก. แต่ถ้าเป็นคุณไพฑูริย์ แก้วทองเนี่ย. เป็นนักการเมืองซึ่งเป็นเรื่องที่หนูไม่ค่อยสนใจ. ก็เลยไม่รู้จัก. ก็เท่านั้นเอง.

จากตัวอย่างที่ (๕๘) ผู้สัมภาษณ์ใช้การอ้างถึงบุคคลแบบไม่ระบุชื่อ “คนก็เลยสงสัยว่า” ในการตั้งคำถามแย้งเพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่าความสามารถในการทนายหน้าของผู้ให้สัมภาษณ์ในการแข่งขันเกมทศกัณฐ์ มีข้อกังขาอยู่ในสายตาของคนดู

(๕๙) มูลนิธิพลตรีจำลอง บุกรุกที่ดิน ส.ป.ก. ?

- ถ. : คือ ๕๓๖ ไร่. แต่คุณจำลองเนียบอกว่า. มูลนิธิมีอยู่ ๒๑๑ ไร่. ตกลงยังไงแน่ฮะ. คุณเนวินฮะ.
- ต.๒ : เส้นสีแดงนะครับ. นั่นคือเขตปฏิรูปที่ดิน. ซึ่งกรมป่าไม้เนี่ยได้ส่งมอบ.
- ถ. : เส้นนั้นะครับ. (ชี้มือที่ภาพประกอบ).
- ต.๒ : ครับ. เส้นสีแดง.
- ถ. : ปฏิรูปที่ดินนะครับ. เขต ส.ป.ก.
- ต.๒ : ครับ. เขต ส.ป.ก. ๕๓๖ ไร่เนี่ย. นะครับ. การครอบครองใด ๆ เนี่ยนะครับ. ไม่มีใครประกาศครอบครองเลย. นอกจากมูลนิธิแต่เพียงผู้เดียว. ที่ปักป้ายไว้เนี่ยครับ. แต่ก็ไม่ได้บอกว่าเท่าไร. เจ้าหน้าที่ที่ทำบันทึกรายงานมาว่า. ในแปลงนี้เนี่ยมีผู้ครอบครองที่เป็นตัวเป็นตนเนี่ย. คือมูลนิธิ.

จากตัวอย่างที่ (๕๙) ผู้สัมภาษณ์ใช้การอ้างถึงบุคคลโดยระบุชื่อ “คุณจำลอง” ในการถามอย่างชัดเจน โดยนำข้อมูลคำตอบที่พลตรีจำลอง ศรีเมือง ได้ให้ไว้ในการสัมภาษณ์ก่อนหน้านี้มาเป็นคำถามแย้งเกี่ยวกับตัวเลขการถือครองที่ดินที่ไม่ตรงกันในการให้ข้อมูลของแต่ละฝ่าย

๓.๓.๑.๑.๔ การตั้งข้อสังเกตที่เป็นไปได้

การตั้งข้อสังเกตที่เป็นไปได้เป็นวิธีการที่ผู้สัมภาษณ์ใช้โดยประมวลข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ หรือ ข้อมูลที่ผู้สัมภาษณ์ทราบมา มาตั้งเป็นข้อสังเกต เพื่อถามคำถามในลักษณะโต้แย้งคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ วิธีการนี้ผู้วิจัยพบว่า ยังเป็นการกระตุ้นให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้อธิบายหรือชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติมได้มากขึ้นด้วย

(๖๐) เขาว่าผมเป็นเจ้าของ...อาบ อบ นวด

- ถ. : จับก่อนที่จะตัดสินใจมอบตัว ๘ วัน. ก่อนที่วางแผนจะมอบตัว.
- ต. : ครับ. ผมวางแผนมอบตัวแน่นอน. ผมถามหน่อยคุณสรยุทธผมเป็นพ่อค้า. ผมเป็นนักธุรกิจ. ผมไม่ใช่โจร. วันไหนวันหนึ่งผมก็ต้องมอบตัว. ผมถามหน่อยว่าผมจะหนีไปตลอดชีวิตเหรอ. และคดีมันคดีอะไรผมไม่ได้ฆ่าใครตาย. ถามว่าผมมอบตัวมั้ย. ต้องตอบว่าผมมอบตัวแน่นอน. แต่ผมจะต้องเคลียร์ปัญหาของผม. ผมจะต้องเซ็นเช็ค. ผมจะต้องเตรียมการ. แล้วผมก็จะไปมอบตัว.
- ถ. : มันนานไปมั้ยออกหมายจับ ๑๔ กุมภาพันธ์. เมษายน ๒ เดือนแน่ะ. คุณไปวางแผนอะไรยาวนานขนาดนั้นคุณชิวชัย.
- ต. : ผมถามหน่อยว่า, ตำรวจไม่จับผมเองนี่. แล้วจะให้ผมทำยังไง. ผมก็เคลียร์ไปเรื่อย ๆ. ผมเป็นนักธุรกิจ ผมก็ทำงานไป.

จากตัวอย่างที่ (๖๐) ผู้ให้สัมภาษณ์พยายามที่จะชี้แจงว่าตนเองได้วางแผนที่จะมอบตัวกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ไม่ได้คิดจะหลบหนี แต่ผู้สัมภาษณ์ก็ตั้งข้อสังเกตว่าการวางแผนมอบตัวของผู้ให้สัมภาษณ์นั้นนานเกินไป คือใช้เวลากว่าสองเดือน ซึ่งไม่น่าจะต้องใช้เวลายาวนานขนาดนั้นถ้าคิดจะมอบตัวจริง ๆ ผู้ให้สัมภาษณ์จึงต้องชี้แจงข้อโต้แย้งดังกล่าวว่าเป็นเพราะตำรวจไม่จับเองก็เลยใช้เวลาจัดการกับธุรกิจไปเรื่อย ๆ

(๖๑) ตรวจสอบ “เกมทศกัณฐ์”

- ต. : คือผมอยากจะเพิ่มเติมหนึ่ง. เออมีจุดหนึ่งที่น่าสนใจนะครับว่าแชมป์แต่ละสมัยของผมเนี่ยนะ. เช่นว่า ๕ สมัย ห้าหมื่น. ๑๐ สมัย แสนหนึ่ง. ๒๐ สมัย สองแสน. อะไรต่าง ๆ เหล่าเนี่ย. เออ. ของคุณวิสวัสดิ์เนี่ย. ตอน ๕ สมัยคุณจักรกฤษณะอะ. เป็นคนที่มาเล่นแล้วแพ้เค้าเอง. คือตอบได้ศูนย์หน้า. ก็คือไม่ได้ซักหน้าหนึ่ง. ตอนเป็นแชมป์ ๑๐ สมัยเนี่ยนะอะ. คนอื่นก็มาเล่นแพ้คือหมายถึงผมต้องเป็นคนเสียสตางค์เพิ่มนะอะแสนหนึ่ง. แล้วคุณวรธาตอบไม่ได้. ก็เลยมาแพ้เค้า แปลว่าเค้าไม่ได้ชนะนะอะคนอื่นมาแพ้เค้า. แชมป์ ๒๐ สมัยคุณสุชาติ ก็แพ้เค้า. นะอะ. โดยเฉพาะอย่างยิ่งแชมป์ ๔๐ สมัย ตรงที่จะได้ล้านหนึ่งเนี่ย. คุณสุชาติตอบ อ. จักรพันธุ์. อันนี้ทุกคนจะติดตาตรึงใจมาก อ. จักรพันธุ์ ไปชยกฤษ. เค้าตอบไม่ถูกเป็นคุณต่อลาภ ?? คืออันนี้จะสะท้อนบอกว่าชั้นตอนต่าง ๆ เหล่านี้เนี่ย. คนที่จะมาชนะเค้าเนี่ย เอ๊ย. จะมาแพ้เค้าเนี่ยนะอะ. มาแพ้ในขั้นใหญ่ ๆ ซึ่งผมจะ

- ต้องเป็นคนจ่ายสตางค์ชิ้นใหญ่ ๆ เนี่ย. ผมจะไปจ่ายเค้าอีกเพื่ออะไร. โดยการให้
คนมาเล่นแพ้เค้า ๆ เพื่ออะไร. เพื่อให้เค้าเป็นแชมป์นาน ๆ เหรอ.
- ถ. : อันนี้กำลังอธิบายจากเก่าว่าเพื่ออะไร. ที่นี้ผมลองแย้งว่า, ถ้าเกิดเปลี่ยนไป
เปลี่ยนมาเกมมันจะไม่สนุกมัย. คือให้มีแชมป์นาน ๆ เพื่อให้คนติดตามดู
ว่าเมื่อไหร่เค้าจะแพ้.
- ต. : ก็จริง ๆ แล้ว. ทุกรายการก็มีสิทธิ์ที่จะทำอย่างนี้ได้แต่คุณต้องเสียเงินเยอะมากนะ.
ผมก็ว่าโห. มันเปลืองผมมากเลยนะเนี่ย. ไซปล่าว. แล้วผมจะไปตั้งรายการนี้มา
ให้เค้าได้เงินไปเยอะ ๆ ทำไม.

จากตัวอย่างที่ (๖๑) ผู้สัมภาษณ์ใช้การตั้งข้อสังเกตมาได้แย้งคำตอบของผู้ให้
สัมภาษณ์ ในประเด็นที่มีการวิพากษ์วิจารณ์ว่า เกมทศกัณฐ์ จัดจากผู้เล่นมาเล่น เพื่อให้
ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ชี้แจงข้อมูล และหาเหตุผลมาอธิบายได้แย้งคำถามนั้น

๓.๓.๑.๒ การใช้รูปประโยคบอกเล่าเพื่อถามแย้ง

จากการศึกษาข้อมูลพบว่าผู้สัมภาษณ์ใช้รูปประโยคบอกเล่าเพื่อถาม
แย้งในหลายลักษณะคล้ายกับการใช้รูปประโยคคำถามเพื่อถามแย้ง ได้แก่ การใช้คำเชื่อม “แต่”
การใช้คำแสดงความปฏิเสธ “ไม่” การอ้างบุคคลหรือแหล่งข้อมูลต่าง ๆ และการตั้งข้อสังเกตที่
เป็นไปได้

๓.๓.๑.๒.๑ การใช้คำเชื่อม “แต่” ตามด้วยการให้ข้อมูลเพิ่มเติม หรืออ้างบุคคลอื่น

ผู้สัมภาษณ์ใช้คำเชื่อม “แต่” ขึ้นต้นประโยคและถามแย้งคำตอบของผู้ให้
สัมภาษณ์ในลักษณะของรูปประโยคบอกเล่า โดยให้ข้อมูล หรือเหตุผลเพิ่มเติมในเรื่องนั้น ๆ เพื่อ
ให้ผู้ให้สัมภาษณ์ชี้แจงข้อมูล เช่น

(๖๒) เขาว่าผมเป็นเจ้าของพ่อ...อาบ อบ นวด

ถ. : เป็นเจ้าพ่ออาบ อบ นวด ได้มัย.

ต. : เรียกผมเจ้าพ่อก็ได้. แต่ว่าผมไม่ได้เกเร. ผมทำธุรกิจ. ผมมีลูกน้องต้องดูแล.

ผมไม่เคยไปโกงใคร. ผมไม่เคยเอาปืนไปจี้หัวใครให้มา. ผมถามหน่อยว่าทุกวันนี้ที่
ทำอยู่เนี่ย, มีใคร, ไปบังคับเค้ามานะ. ทุกคนมาเองหมด. (มา)

ก. : (แต่) เป็นธุรกิจที่ผิด

ศีลธรรมนะ.

ด. : ผิดศีลธรรมนี่ต้องคิด. อันนี้ผมไม่ทราบ. มันเป็นทางออกทางหนึ่งของสังคม.

จากตัวอย่างที่ (๖๒) ผู้สัมภาษณ์ถามแย้งคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ที่พยายาม
จะบอกว่าตนเองเป็นเจ้าของออบ ออบ นวด ที่ทำตามกฎหมายไม่ได้ประพัตติตัวไม่ดี ในรูปของ
ประโยชน์บอกเล่า โดยใช้คำแสดงความหมายขัดแย้ง “แต่” ขึ้นต้น และตามด้วยการให้ข้อมูลเพิ่ม
เติมว่า “เป็นธุรกิจที่ผิดศีลธรรมนะ” เพื่อแย้งข้อมูลที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงแต่ด้านดีของตนเอง
และธุรกิจนี้เท่านั้น

ผู้สัมภาษณ์ใช้คำเชื่อม “แต่” ขึ้นต้นประโยคและแย้งคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์
ในรูปประโยชน์บอกเล่าโดยอ้างบุคคลอื่น เช่น

(๖๓) เขาว่าผมเป็นเจ้าของ...ออบ ออบ นวด

ก. : คุณซูวิทย์เรื่องรีออร์เบียร์ ๒๖ มกราคม. ผมเคยคุยกับเจ้าของร้านค้าเค้าเจ็บปวด
มากเลย. ทำไมคุณซูวิทย์ไปทำเหร.

ด. : ถ้าผมทำ ผมคงเจ็บปวด. ที่ดินแปลงนี้ผมซื้อมา ๕๐๐ ล้าน. ผมถามหน่อยว่า
อย่างผมต้องไปทำอย่างนั้นเหร. ผมต้องไปรีอ. ผมต้องไปทำ.

ก. : แต่ตำรวจบอกว่าคุณซูวิทย์มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมในการสั่งการให้ชายฉกรรจ์เข้าไปรีอ.

ด. : เพราะอะไรรู้มั๊ยครับ. เพราะเป็นความชวย. เพราะว่าผมเป็นเจ้าของออบน้ำ.

จากตัวอย่างที่ (๖๓) ผู้สัมภาษณ์ถามแย้งคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ที่พยายาม
ชี้แจงว่า ตนเองไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเข้าไปดำเนินการรีออร์เบียร์ด้วยการใช้คำแสดงความ
หมายขัดแย้ง และอ้างข้อมูลของตำรวจที่ผู้สัมภาษณ์ทราบมาเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้
ชี้แจงข้อมูลของตน

๓.๓.๑.๒.๒ การใช้คำแสดงความปฏิเสธ “ไม่” ตามด้วยข้อมูลแย้ง

ผู้สัมภาษณ์ใช้คำแสดงความปฏิเสธ “ไม่” ขึ้นต้นประโยคเพื่อปฏิเสธคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ว่า ไม่น่าจะเป็นเช่นนั้น หรือคำตอบไม่ตรงกับข้อมูลที่ผู้สัมภาษณ์ทราบมา แล้วให้ข้อมูลแย้งตามมาทันทีในรูปของประโยคบอกเล่า เพื่อกระตุ้นให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามเพิ่มเติม

(๖๔) ตรวจสอบ “เกมทศกัณฐ์”

- ต. : แล้วแต่โชคครับ. ผมอยากบอกท่านผู้ชมอย่างนี้ วิธีการดูทีวีดูแล้วไม่สนุกนี่น่าสงสารนะ. วิธีการอย่างนี้. เกมทศกัณฐ์เนี่ย, เราไม่ได้เล่นกัน. คุณสรยุทธกับผมเนี่ยไม่ได้เล่นกันตัวต่อตัว. จะได้ตีเสมอกันได้ง่ายขึ้น. คุณต้องเล่นกับคนอื่นคนนึง. ผมต้องไปตีเสมอกับคนอื่นมาแพ้. เป็นไปไม่ได้เลยที่สองคนนี้จะต้องมาร่วมกัน. วิสวัตต์จะต้องชนะคนมา ๕๐ กว่าคนเนี่ย. หากคนมาแพ้ก็น่าจะลำบาก.
- ถ. : ไม่. ผมมองในแง่ร้ายก็คือคุณปัญญาอาจจะบอกคุณวิสวัตต์. คุณวิสวัตต์รู้ข้อมูลหมด. อีกคนนึงเล่นของจริง. คุณไม่มีทางชนะคุณวิสวัตต์อยู่แล้ว.

จากตัวอย่างที่ (๖๔) ผู้สัมภาษณ์ตั้งคำถามแย้งโดยปฏิเสธคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ว่า อาจจะมีเหตุผลอื่นที่เป็นไปได้ในการที่จัดจากคนมาเล่นเกมด้วยคำว่า “ไม่” แล้วตามด้วยข้อมูลแย้งคือ “ผมมองในแง่ร้าย” โดยนำเสนอเหตุผลที่ผู้สัมภาษณ์เห็นว่าเป็นไปได้มาเป็นส่วนสนับสนุน การถามในลักษณะนี้ผู้วิจัยพบว่า ไม่ได้เป็นการถามเพื่อแสดงว่าผู้สัมภาษณ์ไม่เห็นด้วย หรือไม่เชื่อในคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ แต่เป็นการถามเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ชี้แจงข้อกล่าวหาที่ตกเป็นประเด็นวิพากษ์วิจารณ์ในด้านลบ โดยผู้สัมภาษณ์ทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการถามคำถามดังกล่าว การตั้งคำถามแย้งก็ยังคงเป็นการกระตุ้นให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ชี้แจงข้อมูลอย่างกระจ่างชัด

(๖๕) สุนารี ราชสีมา กับ บริษัทคอสโมเรคคอร์ด จำกัด

- ถ. : เข้าแล้วนี่เหตุการณ์ตอนไหนอะ
- ต. : นี่เหตุการณ์เดือนสิงหาคมปี ๔๖ ที่ก่อนจะปัญหา
- ถ. : ที่... ไม่แต่ว่าวันนั้นเขาย้อนกลับไปวันนั้นสิ เดี่ยวจะงงกัน. คุณสุนารีว่าไงอะ. เข้าเหตุการณ์นี้ตกลงเป็นยังไง.

- ต.๒ : ที่ต้องพูดถึงปิ่นเพราะเมื่อสักครู่คุณสุนารีบอกว่าเรียกขอเอกสารทำไมไม่ให้. ต่ายก็เลยบอกว่า ที่ไม่ให้เพราะล่าสุดเมื่อวันที่ ๒ สิงหา. คุณ, ไม่ได้แสดงตัวอะไรเลยที่จะต้อง, ให้เราให้. คุณไม่ได้บอกเป็นทนาย...
- ถ. : **ไม่. แต่คุณสุนารีขอตั้งแต่สองปีก่อน.**
- ต.๒ : อ้อไม่ได้ขอ.
- ต.๑ : สุขอกะ. สุขอแล้ว.

จากตัวอย่างที่ (๖๕) ผู้สัมภาษณ์ใช้คำแสดงความปฏิเสธ “ไม่” เพื่อบอกให้ผู้สัมภาษณ์ทราบว่า คำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์นั้นไม่ตรงประเด็นกับคำถาม และไม่ตรงกับข้อมูลที่ผู้สัมภาษณ์ทราบมา พร้อมทั้งให้ข้อมูลแย้งว่า “แต่ว่าวันนั้น...วันนั้นสิ” ตามมาในทันที การถามแย้งในลักษณะนี้นอกจากจะเป็นการข่มขู่จากผู้ให้สัมภาษณ์แล้ว ยังเป็นการแย้งคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์อย่างชัดเจน อีกทั้งยังเป็นการแสดงให้เห็นด้วยว่า ข้อมูลของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะต้องเป็นเท็จอย่างแน่นอน

(๖๖) คี...สาธารณสุข

- ต. : เราไม่ต้องมาให้เค้ารายงานตัวกับเรานะคะ. คือเอาเวลาราชการไปตีกอล์ฟบ่อย ๆ ครั้ง. เนี่ย. มันก็ไม่สมควรอยู่แล้ว. นะคะ. แต่เราก็เห็นว่าท่านเป็นผู้ใหญ่ นะ. ก็เอานะ. ถ้าพยายามทำงานซะหน่อยก็ยัง. พอ
- ถ. : **ไม่คือคุณสุตารัตน์. คือมันไม่น่าจะเป็นไปได้ครับ. เป็นปลัดกระทรวง. ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับฝ่ายการเมืองกับรัฐมนตรีถูกมั๊ยฮะ.**
- ต. : ค่ะ.
- ถ. : **รัฐมนตรีเรียกก็ไม่มา. ไปตีกอล์ฟ. แล้วมันเป็นไปได้ยังไงฮะ.**

จากตัวอย่างที่ (๖๖) ผู้สัมภาษณ์ใช้คำแสดงความปฏิเสธ “ไม่” พร้อมทั้งถามคำถามแย้งโดยให้ข้อมูลแย้งเพิ่มเติมด้วยว่า “ไม่น่าจะเป็นไปได้” เพราะผู้สัมภาษณ์ไม่เห็นด้วยกับคำตอบที่ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบมา เนื่องจากเห็นว่าคำตอบนั้นไม่น่าจะเป็นไปได้

๓.๓.๑.๒.๓ การอ้างบุคคลหรือแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

การถามแย้งโดยอ้างบุคคลหรือแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในรูปประโยคบอกเล่า พบว่ามีลักษณะการอ้างถึงโดยระบุชื่อ และไม่ระบุชื่อ เช่นเดียวกับการอ้างในรูปประโยคคำถาม

(๖๗) มุลนิธิพลตรีจำลอง บุกรุกที่ดิน ส.ป.ก. ?

ถ. : คุณเนวินบอก. เรียกไปหลายรายเลย.

ต. : ใช่. เรียกไปหลายราย. แต่ปะหน้าไว้อย่างนั้นเอง. แต่ที่จริงจังจริง ๆ ก็คือมูลนิธิ พลตรีจำลอง ศรีเมือง. ยืนยันนะครับ.

ถ. : ทำไมถึงคิดว่าเค้าจริงจังซะ. คุณเนวินบอก. ก็เป็นทั่วไป ! ทุกคนก็มาบอกเอละ ! จากนี้ไป ! มาพบกันแล้วนะ. ไปพิสูจน์. คุณจะรับมั๊ย. ถ้าคุณจะคืนก็คืนมา. ถ้าไม่คืนไปพิสูจน์. ก็ทำ ! กับทุกราย. อันนี้คุณเนวินบอกผมเมื่อเช้า.

จากตัวอย่างที่ (๖๗) ผู้สัมภาษณ์ใช้การถามแย้งโดยการอ้างบุคคลแบบระบุชื่อ "คุณเนวินบอก" และ "คุณเนวินบอกผมเมื่อเช้า" เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการตั้งคำถามแย้ง เนื่องจากข้อมูลของแต่ละฝ่ายที่มาให้สัมภาษณ์ไม่ตรงกัน

(๖๘) เขาว่าผมเป็นเจ้าของ...อาบ อบ นวด

ถ. : ก็. ตกกลับมาแล้วก็...

ต. : กลับมาทางสิงคโปร์. ผมเข้าภูเก็ต. ผมก็ใช้ชีวิตตามปกติแต่ผม (เป็นนักธุรกิจ) .
แต่มารู้แล้ว

ออกหมายจับ.

ต. : รู้แล้วอะ. ที่นี้ผมมาใช้ชีวิตตามปกติทุกอย่าง. ผมก็ทำงานตามหน้อยว่าผมรู้มั๊ย. ผมรู้แล้ว. ถามว่าตำรวจรู้มั๊ยมีหรือไม่รู้. มีหรือครับจะไม่รู้. ผมนั่งกินข้าวกับบรองบางคน. วันนั้นยังกินกันอยู่ดี ๆ เลยเลี้ยงข้าวผม. คุยกับผม. แต่วันรุ่งขึ้นส่งตำรวจมาจับผม. มาบอกผมว่า, ชูวิทย์พี่ขอผลงานนะ. พี่จะขึ้นผู้การ. ชูวิทย์ให้ผลงานพี่นะ. ผมบอกเข้าทำไมรองทำยังงี้ละ. เมื่อวานยังกินข้าวกันอยู่เลย.

ถ. : คุณชูวิทย์จะพูดอะไรก็ได้หลักฐานมันไม่มี. แต่ว่าเท่าที่ผมฟังจากตำรวจก็คือว่า, ตำรวจเค้าบอกว่าคุณชูวิทย์กลับมาแล้วหลบ ๆ ซ่อน ๆ. แล้วก็เปลี่ยนรถตลอด. มีขบวนคุ้มกันด้วยนะ. แล้วตำรวจต้องมั่นใจจริง ๆ ก็จับได้. ไม่ยังงั้นกลัวว่าคุณชูวิทย์จะให้ขบวนคุ้มกันแล้วจะเกิดการปะทะกัน.

จากตัวอย่างที่ (๖๘) ผู้สัมภาษณ์ใช้การถามแย้งโดยการอ้าง "ตำรวจเค้านอกว่า" เพื่อเพิ่มน้ำหนักให้กับคำตอบ เนื่องจากผู้สัมภาษณ์ไม่เชื่อในคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์

(๖๙) ตรวจสอบ "เกมทศกัณฐ์"

- ต._๒ : คุณสรอรรถ กลิ่นประทุม.
 ถ. : ถูกต้องมั๊ยครับ. (หันภาพไปทางผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ ๔).
 ต._๔ : ถูกต้องครับ.
 ถ. : คือคุณสรอรรถเนี่ยมีคนเค้าสงสัย. อันนี้ที่มงามเค้าสงสัยเอง. เพราะเป็นภาพคุณสรอรรถตอนเด็ก.
 ต._๒ : ก็หน้าเค้าไม่ได้เปลี่ยนมากนี่คะ. เพียงแต่อาจจะผมเปลี่ยนไป. (หัวเราะ).
 ถ. : อาจจะผมเปลี่ยนไป. คือที่มงามเค้าสงสัย. เค้านอกขนาดคนทำงานอยู่กับแควตวงการเมืองพอสมควรเนี่ย. เห็นรูปคุณสรอรรถตอนค่อนข้างจะหนุ่มมาก. ยังนึกไม่ออกคุณสรอรรถหรือ. แต่คุณทายถูก.
 ต._๒ : ก็หน้ามันไม่เปลี่ยนนะคะ. เปลี่ยนนิดหน่อย.

จากตัวอย่างที่ (๖๙) ผู้สัมภาษณ์ใช้การถามแย้งโดยการอ้างบุคคลแบบไม่ระบุชื่อ "มีคนเค้าสงสัย" "ที่มงามเค้าสงสัย" "เค้านอก" เพื่อถามแย้งคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ เนื่องจากเห็นว่าคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ยังมีประเด็นที่น่าสงสัยอยู่

๓.๓.๑.๒.๔ การตั้งข้อสังเกตที่เป็นไปได้

(๗๐) เขาว่าผมเป็นเจ้าของ...อาบ อบ นวด

- ถ. : เออละ. ตกกลางดึกไม่ผิดแล้วหนิทำไม.
 ต. : ผมหนิที่ไหน. ผมไม่ได้หนิ.
 ถ. : เข้า. เค้าจะออกหมายจับคุณชูวิทย์วันที่ ๑๔ หรือยังงั้นล่ะผมถาม.
 ต. : วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ออกหมายจับ. ผมไปวันที่ ๑๓.
 ถ. : นั่นแหละหนิ.

จากตัวอย่างที่ (๗๐) ผู้สัมภาษณ์ตั้งคำถามแย้งในรูปประโยคบอกเล่าโดยนำข้อมูลที่ผู้สัมภาษณ์ทราบมาในเรื่องของเวลาที่ออกหมายจับมาตั้งเป็นข้อสังเกต เพื่อถามแย้ง

คำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ที่บอกว่าตนเองไม่ได้เห็นการจับกุม ซึ่งมีเวลาคาบเกี่ยวกันเพียงหนึ่งวัน เป็นการชี้ให้เห็นว่าผู้สัมภาษณ์ไม่เชื่อคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตอบมา

(๗๑) คีท...สาธารณสุข

- ค. : ค่ะ. เลขาฯค่ะ. คำก็ยืนยันว่าคำจะไปพูดยังงั้นได้ยังไง. คำไปได้ไปพูดเรื่อง ๒๐% เป็นไปได้ยังไงคุณสรยุทธคะ. ให้ล้มประมูลแล้วจ่าย ๒๐% . ไม่ได้ให้เลือกใครคนใดคนหนึ่งแล้วให้. สมมติว่าเราจะซื้อของสองคนเนี่ยนะคะ. เลือกกันเนี่ยบอกว่าช่วยซื้อชิ้นน้อยชิ้นจะให้ ๒๐%. ซื้อของรายเนี่ยจะให้ ๒๐%. อย่างนี้ฟังเข้าเหตุเข้าผลนะคะแต่บอกว่าให้ล้มประมูลแล้วเดียวจะให้ ๒๐%. อันนี้ดิฉันคิดว่ามันไม่มีเหตุผลเลย.
- ก. : อ้าว. ทางโน้นอาจจะบอกว่าเพื่อจะให้ไปฮั้วกันมาทางโน้น. แล้วเดียวจะได้โครงการนี้.
- ค. : (หัวเราะ). แล้วที่ท่านบอกว่ามี ๔ พันล้านต่อเนี่ยนะคะ. ดิฉันคิดว่าตรงนี้ก็ยังไม่กันใหญ่เลย. ๔ พันล้านเนี่ยนะคะ. ดิฉันก็สอบถามปรากฏว่าคำยังไม่ตั้งไข่เลยนะคะ.

จากตัวอย่างที่ (๗๑) ผู้สัมภาษณ์ใช้วิธีการตั้งข้อสังเกตที่เป็นไปได้ในการถามแย้งคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ที่ชี้แจงเกี่ยวกับประเด็นการล้มประมูลโครงการจัดซื้อคอมพิวเตอร์ว่า ไม่มีทางที่ฝ่ายการเมืองจะเข้าไปยุ่งเกี่ยว และเสนอเปอร์เซ็นต์ให้ โดยผู้สัมภาษณ์ตั้งข้อสังเกตว่า อาจมีความเป็นไปได้ถ้าผู้ที่เกี่ยวข้องรู้เห็นหรือทำการฮั้วกัน เพื่อกระตุ้นให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ชี้แจงข้อมูลให้ชัดเจน และหาคำตอบมาหักล้างข้อโต้แย้งในคำถามของผู้สัมภาษณ์ให้ได้ เพื่อประโยชน์กับฝ่ายผู้ให้สัมภาษณ์เองหากตอบคำถามได้ชัดเจน และมีเหตุผลที่น่าเชื่อถือในการอธิบายดังกล่าว

กล่าวโดยสรุป กลวิธีการถามแย้งที่เป็นลักษณะเด่นประการหนึ่งในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบในรายการ "ถึงลูกถึงคน" มี ๒ ลักษณะ คือ การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อถามแย้ง และการใช้รูปประโยคบอกเล่าเพื่อถามแย้ง โดยผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีการถามแย้งโดยใช้รูปประโยคบอกเล่ามากกว่า จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้สัมภาษณ์ใช้วิธีการถามแย้งในลักษณะตั้งข้อสังเกตที่เป็นไปได้มากที่สุด รองลงมาคือการอ้างบุคคลหรือแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะวิธีการดังกล่าวจะทำให้คำถามแย้งนั้นหนักแน่น

มากขึ้น และการอ้างบุคคลอื่นก็เป็นการกันตัวผู้สัมภาษณ์ออกมา เพราะเป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้สัมภาษณ์ไม่ได้พูดเองแต่เป็นข้อมูลจากบุคคลอื่น

เมื่อพิจารณาหน้าที่ของกลวิธีการถามแย้งพบว่า การถามแย้ง นอกจากจะทำหน้าที่ขอข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์แล้ว ยังเป็นการแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ผู้สัมภาษณ์สงสัยหรือไม่เห็นด้วยกับคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์จึงตั้งคำถามแย้งกลับในทันที นอกจากนี้ยังเป็นกลวิธีที่กระตุ้นให้ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลเพิ่มเติมได้มาก เพราะต้องหาเหตุผลหรือคำตอบมาอธิบายเพื่อหักล้างคำถามแย้งนั้น อันทำให้ผู้ฟังการสัมภาษณ์ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์มากยิ่งขึ้น

๓.๓.๒ การถามในลักษณะยั่วอารมณ์

คำว่า ยั่ว หมายความว่า พจนาอนุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้คำจำกัดความว่า “ยุให้เกิดอารมณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง” (ราชบัณฑิตยสถาน: ๒๕๔๖)

ในงานวิจัยนี้ การถามในลักษณะยั่วอารมณ์ หมายถึง การตั้งคำถามที่กระตุ้นให้ผู้ให้สัมภาษณ์เกิดปฏิกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่งต่อคำถามนั้น เช่น หงุดหงิด ไม่พอใจ อึดอัดใจ หรือโกรธ เป็นต้น โดยสังเกตได้จากอาการปฏิกิริยาของผู้ให้สัมภาษณ์ในการตอบคำถาม หรือการใช้ถ้อยคำในการตอบคำถาม

ในการพิจารณาว่า การถามใดเป็นการถามในลักษณะยั่วอารมณ์ ผู้วิจัยจะใช้เกณฑ์ในการตัดสิน ดังต่อไปนี้คือ

- ๑) มีการใช้คำที่มีความหมายรุนแรงหรือไม่สุภาพ
- ๒) ผู้ให้สัมภาษณ์แสดงปฏิกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่งต่อคำถามนั้นอย่างเห็นได้ชัด เช่น แสดงท่าทีหงุดหงิด หรือกล่าวคำสบถในคำตอบ เป็นต้น

การถามในลักษณะยั่วอารมณ์จะต้องมีลักษณะครบทั้ง ๒ ประการดังกล่าวข้างต้น

อนึ่งการถามในลักษณะยั่วอารมณ์ ผู้สัมภาษณ์ไม่ได้มีเจตนาที่จะแสดงตนเป็นปฏิปักษ์กับผู้ให้สัมภาษณ์แต่อย่างใด แต่เป็นการถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบ หรือให้ข้อมูลที่สำคัญเพิ่มเติม รวมทั้งแสดงตัวตนหรือบุคลิกภาพที่แท้จริงออกมา ตามวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ที่ได้เคยกล่าวไว้แล้วในหัวข้อ ๒.๒.๒ นอกจากนี้ยังเป็นกลวิธีการถามที่สอดคล้องกับชื่อของรายการว่า “ถึงลูกถึงคน” ได้เป็นอย่างดี ทำให้การสัมภาษณ์น่าสนใจและน่าติดตามมากยิ่งขึ้นด้วย

จากการศึกษาข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า ผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีการถามในลักษณะยั่วยุ อารมณ์ ๒ ลักษณะด้วยกันคือ การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อยั่วยุ และการใช้รูปประโยคบอกเล่า เพื่อยั่วยุ

๓.๓.๒.๑ การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อยั่วยุ

ผู้สัมภาษณ์จะใช้ถ้อยคำที่ตรงไปตรงมา บางครั้งก็เป็นคำที่แรง หรือ เป็นคำที่เรียกว่า “ไม่ใช่ถ้อยคำสุภาพ” ในการถามคำถาม นอกจากนี้ถ้อยคำที่ใช้ก็ยังมีความหมายสื่อไปในทางด้านลบ ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ด้วย

(๗๒) เขาว่าผมเป็นเจ้าของ...อาบ อบ นวด

ถ. : อาบ อบ นวดเนี่ย. ผมถามตรง ๆ มันคือช่องไข่ม้อย.

ต. : อันนี้ผมตอบไม่ได้ ผมตอบไม่ได้จริง ๆ.

ถ. : ทำไมตอบไม่ได้. เป็นเจ้าของอาบ อบ นวด ทำไมตอบไม่ได้ว่าเป็นช่องหรือเปล่า.

ต. : (ขยับเนคไทที่คอเสื้อ).คุณสรยุทธ. ผมบอกแล้วไงทุกวันนี้ผมมี ๒ คดี.

คุณสรยุทธอยากให้ผมมีอีกคดีมัย. ผมต้องเลี้ยงลูก. ผมมีลูกเยอะ. ผมมี ลูกน้องเยอะ. วันใดวันหนึ่งถ้าผมเดือดร้อนไป, ผมต้องปิดสถานบริการทั้งหมด.

จากตัวอย่างที่ (๗๒) ผู้สัมภาษณ์ใช้ถ้อยคำตรงไปตรงมาในการถาม ซึ่งเป็น คำถามที่ทำให้ผู้สัมภาษณ์เสื่อมเสียชื่อเสียงได้ เพราะการใช้ถ้อยคำเป็นคำที่มีความหมายด้านลบ โดยเฉพาะคำว่า “ช่อง” ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ก็ได้แสดงปฏิกิริยาได้ตอบต่อคำถามยั่วยุนั้น เมื่อไม่อาจ ตอบคำถามตามตรงได้และรู้สึกอึดอัดใจต่อคำถามดังกล่าว เพราะผู้ให้สัมภาษณ์ทราบดีว่า หาก ตอบไปแล้วอาจส่งผลกระทบต่อตนเอง หรือหากปฏิเสธคำถามนั้นก็จะเป็นการให้ข้อมูลที่ผู้ฟัง ทราบอยู่แล้วว่าเป็นเท็จ จึงเลี้ยงที่จะตอบตามตรงและใช้การ “ขยับเนคไทที่คอเสื้อ” เป็น สัญญาณแสดงความอึดอัดใจต่อคำถามดังกล่าว พร้อมทั้งให้ข้อมูลว่า ตนเองมีคดีมากอยู่แล้ว คำถามของผู้สัมภาษณ์อาจทำให้ตนเองมีคดีมากขึ้น

(๗๓) เขาว่าผมเป็นเจ้าของ...อาบ อบ นวด

- ถ. : **มาเพียเค้าชอบทำอะไรที่เป็นการกุศลบ้างหน้าไหม้ย.**
- ต. : มาเพียทำการกุศลบ้างหน้า. ท่านตัดสินใจได้ยังไงละครับว่าจะไรที่บ้างหน้า.
- ถ. : ไปทำจับธุรกิจที่มันไม่ถูกต้อง. แล้วก็มาสร้างภาพด้วยธุรกิจที่ถูกต้อง. ใ้อสิ่งที
ถูกต้องตั้งามบริจาค.
- ต. : ถ้าผมทำไม่ถูกต้องผมบอกแล้วไง ถ้าทำไม่ถูกต้องก็ยกเลิกให้หมด. ผมทำตาม
กฎหมาย. ทำตาม พ.ร.บ. สถานบริการ. ถามว่าผมทำผิดกฎหมายหรือเปล่า.
ท่านตัดสินใจได้ยังไงว่าผมทำผิดกฎหมายในเมื่อผมทำตามกฎหมายอยู่.

ตัวอย่างที่ (๗๓) ผู้สัมภาษณ์ยั่วอารมณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยชี้ให้เห็นว่า ผู้ให้สัมภาษณ์เป็น "มาเพีย" เพราะมาเพียชอบ "ทำการกุศลบ้างหน้า" เหมือนอย่างกับผู้ให้สัมภาษณ์ทำอยู่ ผู้ให้สัมภาษณ์จึงแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบกลับด้วยการถามคำถามผู้สัมภาษณ์ พร้อมทั้งโต้แย้งด้วยว่า ความเห็นและการตัดสินใจของผู้สัมภาษณ์เกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเองนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และไม่มีเหตุผลสนับสนุนเพียงพอ

ในบางกรณีผู้สัมภาษณ์ก็ใช้รูปประโยคคำถามเพื่อถามยั่วอารมณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นคู่กรณีกันเพื่อให้ทั้งสองฝ่ายได้คารมกัน

(๗๔) สุณารี ราชสีมา กับ บริษัทคอสโมเรคคอร์ด จำกัด

- ถ. : **คุณสุณารี. คุณตาย.คุณชนม์ชนกบอกถึงขั้นว่า เห็นเจตนาของคุณสุณารีไม่
บริสุทธิ์แล้วเหรอ.**
- ต.๒ : ไช้คะ.
- ถ. : **ทำไมไปว่าเค้ายังงั้นครับ.**
- ต.๒ : ที่ต้องพูดอย่างนั้นเพราะว่าการมาวันนั้น. คุณสุณารีบอกว่า. พี่หนูขอตุลาญาที่
จะทำร่วมกันในเดือนกันยายน
- ถ. : Σ แล้วคุณถามว่าใครมาด้วยไม่ยอมบอกว
นายมาด้วย
- ต.๒ : ตอนที่โทรศัพท์คุย เค้าบอกว่าเค้าจะมาตุลาญา แต่พอมาปืบมา ๔ คน แล้วตอนที่ให้เลขาเชิญคุณสุณารีขึ้นมา เลขาก็บอกว่าคุณสุณารีเชิญขึ้นมาทั้งหมด ๔ คน.
- ถ. : แต่เมื่อกี้คุณชนม์ชนกบอกว่า คุณสุณารีเข้าไปคนเดียวไม่ใช่เหรอ.

- ต.๒ : นี่คือ ณ สุตท้ายที่มีปัญหาปีนี้. อันนี้ที่เข้าคนเดียวคือปี ๔๔ ที่ไปรับเช็ค. ไปกับเพื่อน
- ถ. : เข้าแล้วนี่เหตุการณ์ตอนไหนอะ
- ต.๒ : \int นี่เหตุการณ์เดือนสิงหาปี ๔๖ ที่ก่อนจะปัญหาที่...
- ถ. : \int ไม่แต่ว่าวันนั้นเอาย้อนกลับไปวันนั้นสิ เดียวจะงงกัน. คุณสุนารีว่าไงอะ. เข้าเหตุการณ์นี้ตกลงเป็นยังไง.
- ต.๒ : ที่ต้องพูดถึงปีนี่เพราะเมื่อสักครู่คุณสุนารีบอกว่าเรียกขอเอกสารทำไมไม่ให้. ต่ายก็เลยบอกว่า ที่ไม่ให้เพราะล่าสุดเมื่อวันที่ ๒ สิงหา. คุณ, ไม่ได้แสดงตัวอะไรเลยที่จะต้อง, ให้เราให้. คุณไม่ได้บอกเป็นทนาย...
- ถ. : \int ไม่. แต่คุณสุนารีขอตั้งแต่สองปีก่อน
- ต.๒ : อ้อไม่ได้ขอ.
- ต.๑ : สุขอคะ. สุขอแล้ว.
- ต.๒ : คุณขออย่างไร.
- ถ. : คุณสุนารีบอกว่า ขอเอกสารจะไปญี่ปุ่น.
- ต.๒ : อ้อ ให้คะ. อันนั้นให้แล้ว.
- ต.๑ : ไม่ได้ให้.
- ต.๒ : ให้แล้ว. คุณเอาไปไว้ที่ไหนเอาไปไว้ที่ญี่ปุ่นหรือเปล่า.

จากตัวอย่างที่ (๗๔) ผู้สัมภาษณ์ใช้รูปประโยคคำถาม เพื่อถามย่อยุอากรรมของผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองฝ่าย โดยมีการเรียกชื่อผู้ให้สัมภาษณ์อีกฝ่ายหนึ่งที่ไม่ได้เป็นคนตอบคำถามก่อนว่า "คุณสุนารี" เพื่อบอกให้ทราบว่าคุณให้สัมภาษณ์อีกฝ่ายหนึ่งกล่าวอ้างถึงตนเอง และตามด้วยข้อมูลของฝ่ายที่ตอบคำถามโดยใช้ถ้อยคำที่ชี้ให้เห็นว่า ฝ่ายตรงข้ามกล่าวหาอีกฝ่ายหนึ่ง การเลือกใช้ถ้อยคำ "บอกถึงขั้นว่า เห็นเจตนาของคุณสุนารีไม่บริสุทธิ์" และการเรียกชื่อ "คุณสุนารี" ในคำถามนั้นก็เป็นการจุดประเด็นให้ผู้ที่ถูกเรียกเตรียมคำตอบมาได้แย้งอีกฝ่ายหนึ่ง นอกจากนี้เมื่อฝ่ายที่ตอบคำถามอยู่ยืนยันตามคำถามของผู้สัมภาษณ์ว่า "เห็นเจตนาของคุณสุนารีไม่บริสุทธิ์แล้วหรือ" ด้วยการตอบว่า "ใช่คะ" ผู้สัมภาษณ์ก็ตามต่อว่าทำไมไป "ว่า" คำยังงั้นครับ โดยการเลือกใช้คำว่า "ว่า" ซึ่งเป็นคำที่แสดงความหมายในด้านลบแทนที่จะใช้คำว่า "พูด หรือกล่าว" ซึ่งมีความหมายเป็นกลางมากกว่า ก็แสดงเจตนาให้เห็นว่า ผู้สัมภาษณ์ต้องการจะยั่ว

อารมณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ต่อคำถามดังกล่าว จึงเลือกใช้คำที่มีความหมายด้านลบมาเป็นคำถาม อีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นดังกล่าวด้วย และก็ยังสามารถทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ครมกันได้ในผลัดต่อ ๆ มา

๓.๓.๒.๒ การใช้รูปประโยคบอกเล่าเพื่อยั่วยุ

ผู้วิจัยนิยามการใช้ประโยคบอกเล่าเพื่อยั่วยุ ตามประไพพรรณ พึ่งฉิม (๒๕๔๒) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การใช้ประโยคบอกเล่าเพื่อยั่วยุ คือ การกล่าวประโยคบอกเล่าที่มีเนื้อความยั่วยุ หรือกระตุ้นให้ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องพูดอะไรออกมา เพราะเนื้อความดังกล่าวเป็นการกล่าวถึงผู้ให้สัมภาษณ์ในทางลบ หรือเป็นเนื้อความที่ผู้ให้สัมภาษณ์เท่านั้นที่รู้ความจริง จึงเป็นหน้าที่ของผู้ให้สัมภาษณ์ต้องพูดความจริงนั้นออกมา มาเซีย แม็คคอลเลย์ (Marcia Macaulay: 1996 อ้างถึงในประไพพรรณ พึ่งฉิม, ๒๕๔๒: ๘๘) เรียกประโยคแบบนี้ว่าเป็น “assertions as provocation in interview” ซึ่งหมายถึง การใช้ประโยคบอกเล่าเพื่อยั่วยุให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถาม การใช้ประโยคบอกเล่าลักษณะนี้อาจเรียกได้ว่าเป็นการขอข้อมูลแบบอ้อม (indirect request) เพราะไม่ได้ต้องการเพียงเพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นว่า เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย แต่มีความหมายแฝงที่เป็นการกระตุ้นเพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติม

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าผู้สัมภาษณ์ในปริจเจทการสัมภาษณ์รายการ “ถึงลูกถึงคน” ใช้กลวิธีการใช้รูปประโยคบอกเล่าเพื่อยั่วยุหลายครั้งด้วยกัน เช่น

(๗๕) เขาว่าผมเป็นเจ้าของ...อาบ อบ นวด

ถ. : แล้วทำไมต้องกลับมาทางสิงคโปร์เข้าภูเก็ต.

ต. : ก็ตัวเครื่องบินมันเป็นยังงั้นนี่ครับ.

ถ. : อ้อ ! ไม่ได้เป็นการลักลอบเข้ามา.

ต. : ไม่ได้ลักลอบ ! บัดไร่พาสปอร์ตยังมีอยู่เลย. ผมเข้าภูเก็ตแล้วเนี่ย.

จากตัวอย่างที่ (๗๕) ผู้สัมภาษณ์ใช้รูปประโยคบอกเล่าที่มีเนื้อความปฏิเสธเพื่อถามยั่วผู้ให้สัมภาษณ์ เกี่ยวกับประเด็นการลักลอบเข้ามาเมืองไทยหลังจากที่ตำรวจออกหมายจับ เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลเพิ่มเติม และแสดงปฏิกิริยาต่อคำถามดังกล่าว ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ก็แสดงอารมณ์ความรู้สึกไม่ค่อยพอใจนักต่อคำถามดังกล่าว ด้วยการปฏิเสธโดยใช้เสียงสูงเป็นพิเศษว่า “ไม่ได้ลักลอบ !” และกล่าวคำว่า “บัดไร่” ย้ำอารมณ์ความรู้สึกหงุดหงิดอีกครั้งหนึ่ง

(๗๖) มูลนิธิพลตรีจำลอง บุกรุกที่ดิน ส.ป.ก. ?

- ก. : คุณเนวินเมื่อเข้าคุยกับผมใช้คำว่า, เข้าต่อไปใครอยากจะไปดูแลแปลงที่ดินตรงไหน
ป็น, ที่ตรงนี้, ยกให้มูลนิธิ, (ซึ่งมือประกอบ), ก็รับได้เหวอ, ก็ผิดกฎหมายสิ.
- ค. : มีเหวออะไรที่ยกตัวอย่างมันง่ายเหลือเกิน, ผมถามที่มีใครบ้าง, บอกผมมาผมจะ
ไปรับเลย, ที่อยู่ดี ๆ แล้วบอกเอาแปลงนี้เข้ามูลนิธิ, ไม่มีเหวอครับ, มันยาก, ถ้า
ไม่เสียสละจริง ๆ, ยกไม่ได้เหวอครับ, ได้แต่พูดเท่านั้นเอง, พูดข้าง ๆ คู ๆ.

จากตัวอย่างที่ (๗๖) ผู้สัมภาษณ์กล่าวอ้างคำพูดของนายเนวิน ชิดชอบ ที่พูด
ให้ความเห็นเกี่ยวกับประเด็นการยกที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน หรือ ส.ป.ก. ของมูลนิธิพลตรีจำลอง
ศรีเมืองที่มีข้อพิพาทกันอยู่ โดยทางมูลนิธิอ้างว่าได้รับการบริจาคมา แต่ทางนายเนวิน ชิดชอบ ที่
รับผิดชอบดูแลเรื่องนี้อยู่เห็นว่าไม่มีเอกสารสิทธิ์ในการครอบครอง ดังนั้นจึงเห็นว่าการได้มาของ
ที่ดินดังกล่าว ไม่น่าจะถูกต้อง และถ้าเป็นเช่นนั้นต่อไปใครอยากจะทำที่ดินให้ใคร ก็ยกให้โดย
ง่ายและรับโดยง่ายซึ่งก็ผิดกฎหมาย เมื่อพลตรีจำลองยืนยันว่าได้มาโดยชอบธรรม ผู้สัมภาษณ์จึง
อ้างคำพูดของนายเนวินดังกล่าว เพื่อกระตุ้นให้ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลเพิ่มเติม และมีผลทำให้ผู้
ให้สัมภาษณ์เกิดความไม่พอใจพร้อมทั้งโต้แย้งข้อมูลดังกล่าว โดยใช้คำปฏิเสธว่า “ไม่มีเหวอครับ”
“ที่ยกตัวอย่างมันง่ายเหลือเกิน” “ได้แต่พูด” ทั้งยังแสดงความรู้สึกที่นายเนวิน “พูดข้าง ๆ คู ๆ”
ไม่มีทางเป็นไปได้

(๗๗) เขาว่าผมเป็นเจ้าของ...อาบ อบ นวด

- ก. : ในสังคมเค้าเชื่อกันว่าสถานบริการ อาบ อบ นวด บางแห่ง ชอบเอาเด็ก ๆ มา
ขาย, ให้พวกโคแก่ทั้งหลาย.
- ค. : สถานบริการทั้งหมดของผม แม้แต่วันเดียวอายุ ๑๘ ผมยังไม่รับเลย, ถ้าผมพูด
ผิดขอให้ครอบครัวผมฉิบหาย, ผมพูดผิดคำนี้ไปขอให้ครอบครัวผมฉิบหาย.

จากตัวอย่างที่ (๗๗) ผู้สัมภาษณ์ใช้รูปประโยคบอกเล่าโดยการอ้างบุคคลแบบ
ไม่ระบุชื่อ “เค้าเชื่อกันว่า” และตามด้วยเนื้อความที่มีความหมายทางด้านลบมาตามยั่วยุอารมณ์
ของผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ก็แสดงอย่างชัดเจนถึงความรู้สึกต่อคำถามดังกล่าว จึง
พยายามตอบคำถามเพื่อชี้ให้เห็นว่า ตนเองไม่ได้ทำเช่นนั้น พร้อมทั้งสาบานและกล่าวคำสวด
“ฉิบหาย” ออกมา เพื่อจะยืนยันว่าตนเองไม่ได้ทำตามที่หลายคนเชื่อกัน

กล่าวโดยสรุปกลวิธีการถามในลักษณะยั่วยุอารมณ์ในรายการ "ถึงลูกถึงคน" มี ๒ ลักษณะ คือ การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อยั่วยุ และการใช้รูปประโยคบอกเล่าเพื่อยั่วยุ กลวิธีนี้เป็นกลวิธีที่ทำให้ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ได้อีกวิธีหนึ่ง และยังใช้เพื่อกระตุ้นให้ผู้ให้สัมภาษณ์แสดงปฏิกิริยาหรืออารมณ์ความรู้สึกต่อคำถามที่ถาม ผู้สัมภาษณ์จะเลือกใช้ถ้อยคำที่มีความหมายรุนแรง ไม่สุภาพ หรือมีความหมายทางด้านลบเป็นตัวนำในการยั่วยุดังกล่าว เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงตัวตนออกมาตามวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ ที่ต้องการจะสะท้อนบุคลิกภาพของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน เช่นการสัมภาษณ์นายชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์ ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นเจ้าพ่อ เป็นมาเฟีย ผู้ให้สัมภาษณ์ก็จะแสดงอารมณ์ความรู้สึกต่อคำถามยั่วยุดังกล่าวด้วยการกล่าวถ้อยคำที่แรง หรือเป็นคำสบถในคำตอบ เช่น "ช่วย อธิบาย" หรือแสดงอารมณ์หงุดหงิดเช่น "ปัดไร" ออกมา ในขณะที่การสัมภาษณ์พลตรีจำลอง ศรีเมือง อดีตนักการเมืองอาวุโสก็จะแสดงการตำหนิติเตียนนักการเมืองผู้อ่อนอาวุโสกว่าด้วยการใช้คำว่า "ได้แต่พูด พูดข้าง ๆ คู ๆ" เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรายการที่ต้องการให้การสัมภาษณ์มีลักษณะ "ถึงอกถึงใจ" คนดู การตั้งคำถามโดยสามารถยั่วยุผู้ให้สัมภาษณ์ได้ด้วย จะทำให้การสัมภาษณ์เข้มข้น และน่าติดตามมากยิ่งขึ้น และเมื่อนับความถี่ในการปรากฏใช้ก็พบว่าผู้สัมภาษณ์ใช้รูปประโยคบอกเล่าเพื่อยั่วยุมากกว่ารูปประโยคคำถาม

อีกหนึ่งกลวิธีการถามในลักษณะยั่วยุอารมณ์ จะแตกต่างจากกลวิธีการถามแย้ง คือ การถามในลักษณะยั่วยุอารมณ์จะเป็นการถามแบบเริ่มประเด็นใหม่ หรือเป็นการถามในประเด็นเดิมก็ได้ แต่ว่ามีการใช้คำที่มีความหมายรุนแรง หรือไม่สุภาพ ในขณะที่การถามแย้งจะเป็นการถามในประเด็นเดิมที่มีความสัมพันธ์กับคำตอบก่อนหน้า และการใช้คำในคำถามไม่จำเป็นต้องเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ทางด้านลบ หรือมีความหมายรุนแรง

๓.๓.๓ การรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง

ประไพพรรณ พึ่งฉิม (๒๕๔๒: ๘๓) กล่าวถึง กลวิธีการรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่องไว้ว่า การรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง คือการที่ผู้สัมภาษณ์ถามคำถามต่อเนื่องในทันทีที่ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามแรกเสร็จสิ้น ซึ่งเป็นคำถามที่เกิดขึ้นในช่วงเงียบของการเปลี่ยนผลัดการพูดที่สั้นมากหรือแทบไม่มีช่วงเงียบเลย เป็นการถามที่ผู้สัมภาษณ์รับผลัดการพูดโดยไม่มีกรหยุดเว้นระยะ หรือบางครั้งก็เป็นการถามแทรกขึ้นมาระหว่างที่ผู้ให้สัมภาษณ์ยังตอบคำถามไม่เสร็จสิ้น

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าผู้สัมภาษณ์ในบริจเจตการสัมภาษณ์รายการ "ถึงลูกถึงคน" ใช้กลวิธีการรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่องในลักษณะนี้หลายครั้ง เช่น

(๗๘) คีท...สาธารณสุข

ถ. : ตกลงผมเข้าประเด็นเลยแล้วกัน. ไปบังคับให้ท่านปลดต้อง, อะไรนะครับ. คืออย่าไปเลือกบริษัทนี้. แล้วตอนหลังพอเค้าชนะประมูล. เค้าก็เสนอราคาต่ำสุด. พอประกาศไปบังคับให้ปลดล้มประมูล.

ต. : เอ่อ:: ข้อเท็จจริงคงจะคลาดเคลื่อนนะเนอะ. อันที่หนึ่งก่อนก็คือว่า. ดิฉันไม่ได้ไปบังคับ. นะคะ. แล้วก็ได้ไปบอกว่าต้องไปล้มประมูลนะ

ถ. : / เคยโทรไปหาคุณ
หมอวัลลภมัยยะ.

ต. : อ้อ. โทรประจำเลยคะ. เพราะว่า

ถ. : / เรื่องนี้นะครับ. เรื่องคอมเนี่ย.

ต. : ดิฉันโทรประจำ. โทรในเรื่องงานเนี่ยประจำเลย. ดิฉันเป็นฝ่ายโทรหาท่านปลดวัลลภเนี่ยโดยตลอดเพราะว่าไม่ค่อยได้เจอท่าน. ฉะนั้นจะถามเรื่องงานหรือจะส่งเรื่องงานอะไรเนี่ยจริง ๆ แล้วมันก็ต้องผ่านปลด. แต่เนื่องจากว่าท่านไม่ค่อยได้มาทำงานนะคะ. เราก็ต้องใช้โทรศัพท์เรื่องนี้เนี่ยเคยโทรไปครั้งนึง. นะคะ.

จากตัวอย่างที่ (๗๘) ผู้สัมภาษณ์ตั้งคำถามต่อเนื่องโดยทันทีเมื่อผู้ให้สัมภาษณ์ตอบปฏิเสธคำถามแรกเพราะคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ตรงกับข้อมูลที่ผู้สัมภาษณ์รับรู้มา ผู้สัมภาษณ์จึงรับถามต่อโดยทันทีโดยไม่มีการหยุดเว้นระยะเพื่อคาดคั้นคำตอบ เนื่องจากข้อมูลที่ผู้สัมภาษณ์ทราบมาคือโทรไปสั่งล้มประมูลและเมื่อยังตอบคำถามไม่เสร็จสิ้นดี ผู้สัมภาษณ์ก็รุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่องว่า "เรื่องนี้นะครับ. เรื่องคอมเนี่ย". เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนจากคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์

(๗๙) มูลนิธิพลตรีจำลอง บุกรุกที่ดิน ส.ป.ก. ?

ต. : ผมไม่เอ่ยชื่อนะฮะ. ผมไม่เอ่ยชื่อผู้ที่อยู่ในวงการราชการ. ทำไมจะต้องมาเป็นเรื่องข่าวใหญ่โต. ไร่เรื่อง ส.ป.ก. เนี่ย. มันมีมาตั้งนานแล้ว. และเป็นข่าวใหญ่โตและเอ่ยชื่อมูลนิธิจำลอง ศรีเมือง ช้าแล้วช้าอีก. เพื่อแสดงให้เห็นว่ามูลนิธินี้ใช้ไม่ได้. มูลนิธินี้โกงหลวง. มูลนิธิเนี่ย. เป็นพิษเป็นภัยต่อบ้านเมืองยังกับเป็นอาชญากรสำคัญของประเทศนะครับ. ทำกันถึงขนาดเนี่ยฮะ. ผมคิดว่ามันควรจะห้ามถึงขนาดนี้. ผมไม่ว่านะ. คุณยิ่งทำมากกว่านี้คุณก็เสียมากกว่านี้. พรรคคุณก็เสียด้วย. วันเนี่ยใครที่อยู่ในพรรคนั้น. ฟังให้ดีนะครับ

- ถ. : ว่า...
 ต. : ว่า ขึ้นปล่อยอย่างนี้ต่อไปก็, ตัวใครตัวมันนะ.

จากตัวอย่างที่ (๗๙) ผู้สัมภาษณ์ตั้งคำถามต่อเนื่องโดยทันทีจากผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นการตั้งคำถามที่เกิดขึ้นในช่วงเจียบของการเปลี่ยนผลัดการพูดที่สั้นมาก

(๘๐) สุณารี ราชสีมา กับ บริษัทคอสโมเรคคอร์ด จำกัด

- ถ. : ใช้ค่าง่าย ๆ เป็นเงินซื้อตัว \sum จ่ายล่วงหน้า.
 ต. : \sum เงินซื้อตัว. ไซมันเป็นเงินซื้อตัว, ซึ่ง
 ตอนแรกที่คุณกันเนี่ย สุขอยู่ที่สองล้านบาทด้วยซ้ำไป. สุขอยู่ที่สองล้านบาท
 (แล้วก็มาคุยกัน)
 ถ. : ใครเริ่มเสนอ เขาเริ่มเสนอหรือคุณเสนอ.
 ต. : เค้าเสนอมานะคะว่า, โอเคจะเอาไปทำเพลงที่บริษัทต้องยังไปบ้าง. เพราะสุขเคย
 มีประสบการณ์มาก่อนตอนที่บริษัทไรท์มิวสิคเค้าต้องการตัวสุ. เค้าก็ซื้อตัวสุขอยู่ที่
 สองเหมือนกัน

จากตัวอย่างที่ (๘๐) ผู้ให้สัมภาษณ์ตั้งคำถามแทรกขึ้นมาระหว่างที่ผู้ให้ สัมภาษณ์ยังตอบคำถามไม่เสร็จสิ้น เพื่อรุกไล่ให้ได้คำตอบในประเด็นนั้น

กล่าวโดยสรุปการรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง เป็นกลวิธีการถามที่ผู้สัมภาษณ์ใช้ เพื่อคาดคั้นคำตอบจากผู้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นนั้น ๆ เป็นการรุกเข้าให้ตอบคำถามอย่างต่อเนื่อง และตรงประเด็นตามที่ผู้สัมภาษณ์กำหนด

๓.๓.๔ การเปลี่ยนคำถาม

การเปลี่ยนคำถาม คือ การที่ผู้สัมภาษณ์เปลี่ยนวิธีการถามใหม่เมื่อยังไม่ได้รับ คำตอบที่ต้องการ หรือคำตอบที่ได้ยังไม่ชัดเจนพอ เป็นการถามในประเด็นเดิม อาจเป็นเพราะ ผู้สัมภาษณ์รู้ว่าถามคำถามไม่ชัดเจน หรือผู้ให้สัมภาษณ์ตอบไม่ชัดเจน พยายามเลี้ยงที่จะ ตอบคำถาม ไม่เข้าใจคำถาม ตอบไม่ตรงกับที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการ จากข้อมูลที่ศึกษาพบว่า ผู้สัมภาษณ์ใช้วิธีการเปลี่ยนคำถาม คือ เปลี่ยนถ้อยคำใหม่ และถามแบบเจาะจงมากขึ้น

(๘๑) ตรวจสอบ "เกมทศกัณฐ์"

- ถ. : ไปครั้งนึงอีดกัเทบ. ก็วันประมาณ.
 ต. : หมายความว่าอะไรนะ.
 ถ. : ไปอีดวันนึ่งเนี่ยได้กัวัน.
 ต. : ก็ ๕ ครั้ง. ๑๐ ครั้งบ้าง. แล้วแต่.

จากตัวอย่างที่ (๘๑) ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่เข้าใจคำถามที่ผู้สัมภาษณ์ถาม ผู้สัมภาษณ์จึงเปลี่ยนถ้อยคำใหม่จากคำว่า "ครั้งนึ่ง" เป็นคำว่า "วันนึ่ง" แทนซึ่งก็ทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์เข้าใจประเด็นที่ถามและตอบคำถามในผลัดต่อมา

(๘๒) คี...สาธารณสุข

- ถ. : คุณสุตารัตน์พร้อมจะเผชิญหน้าปลัดวัลลภมัย.
 ต. : ต้องขออนุญาตนะนะคะ. ท่านปลัดท่านก็เป็นผู้ใหญ่. เอ้อ. ที่ดิฉันได้เรียนตั้งแต่วันแรกว่า. จริง ๆ แล้วเราก็เห็นว่าท่านเป็นผู้ใหญ่เนี่ย. ก็ไม่อยากจะมาพูดในรายละเอียดว่า. สาเหตุโยกย้ายเนี่ยเป็นเพราะอะไรนะคะ. เพราะถือง่าได้เขียน, รายละเอียดลงไปอย่างทีพอเหมาะพอสม, ไม่ได้ทำให้ทำร้ายท่านจนเกินไป. แล้วดิฉันอาจจะ, พยายามที่จะประสานงานตั้งแต่ต้น ๆ เลยนะคะ. แล้วก็พยายามไม่ให้เกิดเป็นเรื่องเพราะเหมือนกับว่ากระทรวงมีเรื่องมาโดยตลอด. ก็ถ้าตั้งแต่ที่, มีปัญหาที่ท่านตั้งแต่ปีที่แล้ว. ไล่มาเนี่ย. มันเป็นปัญหาเรื่องงานจริง ๆ นะคะถ้าดิฉันออกมาพูดเป็นรายเรื่องเนี่ย. สักคองพอรับทราบ. แต่ทีนี้พอไม่ได้พูดเนี่ยก็ยอมรับว่าอาจจะ, คิดผิดไปนะคะ. ทีนี้เรื่องของ, คือเราก็ไม่อยากจะไป, คือท่านก็เป็นผู้ใหญ่. คือเราก็ไม่อยากจะไปพูดซ้ำเติมนะคะ.
 ถ. : ไม่. ที่ผมถามก็เพราะว่า, คุณสุตารัตน์พร้อมที่จะมาอยู่บนเวทีเดียวกันมัย.
 ต. : อ้อ. ใช่คะ. คืออย่าเรียกว่าเผชิญหน้าเลย. เรียกว่าเอาความจริง ๆ มาพูดพร้อม ๆ กัน. ต่อน้ำกัน.
 ถ. : พร้อม.
 ต. : คะ. พร้อมคะ.

จากตัวอย่างที่ (๘๒) ผู้สัมภาษณ์เปลี่ยนถ้อยคำที่ใช้ถามใหม่จากคำว่า “พร้อม จะเผชิญหน้ามั๊ย” มาเป็น “พร้อมที่จะมาอยู่บนเวทีเดียวกันมั๊ย” แทน เนื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์ ตอบคำถามในครั้งแรกไม่ตรงประเด็นและให้รายละเอียดในเรื่องอื่นแทน ผู้สัมภาษณ์จึงต้อง เปลี่ยนถ้อยคำในการถามให้ชัดเจนขึ้น เพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจนที่สุด

(๘๓) คีท...สาธาณสุข

- ถ. : ผมมองมุมกลับนะ.ผมเป็นชาวบ้านผมอาจจะรู้สึกได้ว่า.โอ้โหถ้าคุณสุภารัตน์บอกมา ว่าชัดเจนนี้. ทำไมต้องรอมมาถึงวันนี้.
- ค. : หมายถึงอะไรคะ.
- ถ. : ที่บอกว่าข้อมูลหลักฐานปลัดไม่ใช่อ่างโน้น.ปลัดไม่ใช่อ่างนี้. ปลัดมีปัญหา อย่างโน้น.
- ค. : อ้อ. ดิฉันได้พยายามนำเสนออย่าเย็นะคะ.ก็เรียนตรง ๆ นะคะ.มาพอสมควร.คือคิดหนักมาตั้งแต่ปลายปีที่แล้ว. คิดก่อนจะถึงวันนี้เนี่ยนะคะ. คิดกันหลายรอบ. ดิฉันก็เคยเอาไปหารือท่านนายกช่วงต้นปี. หลังจากเรื่องหวัดนกเนี่ยนะคะ. เพราะดิฉันเจอสองลูกเต็ม ๆ คือ เจอเรื่อง ๓๐ บาท. เจอหวัดนก. หวัดนกท่านก็ไม่ได้มาช่วยอะไร. นะคะ. ก็รู้สึกว่า, เอ๊ะ. ท่านไม่ได้ช่วยอะไรเลย. เราก็จะเอาอย่างไรดี. หรือว่าอย่างไรเนี่ย. ก็บอกว่าเข้าพยายาม. ดิฉันก็คิดอยู่ว่าเอละเราก็ไปพยายามแล้วกันเพราะว่า. ในชีวิตก็ไม่เคยย้ายใครนะคะ. ตำแหน่งที่เล็กขนาดไหนก็ไม่เคยย้ายเลยนะคะ. เพิ่งครั้งแรกในชีวิตเหมือนกัน. แล้วก็ไม่เคยคิดว่าจะทำ. แต่มันไปถึงจุดตรงนี้เนี่ยมันเหมือนกับว่าดิฉันก็เหลือแค่ ๖ เดือนสุดท้าย. นะคะ. ดิฉันอยากทำงานให้เสร็จ. ๓๐ บาทยังมีปัญหาอยู่ ๓ จุด. จุดหนึ่งเนี่ยก็อาจจะเกี่ยวพันกับท่านปลัดโดยตรง. ก็คือความขัดแย้งกับ สปสช. แล้วก็จุดหนึ่งก็คือเรื่องของโครงการสุขภาพเนี่ย. มันก็เพิ่งเริ่มต้น. ดิฉันตั้งใจว่าสร้างสุขภาพเนี่ยก็ขอให้เอ่อ:: อยู่ตัว. คงตัว. แล้วก็ส่วน ๓๐ บาท เนี่ย. ก็ขอให้แก้ไขปัญหาได้จบเรื่องก่อนที่จะหมดเทอมนี้. ก็ตั้งใจแล้วก็ประกาศกับที่ประชุมทุก ๆ ที่นะคะ. ทั้งในกระทรวงและนอกกระทรวง.

จากตัวอย่างที่ (๘๓) ผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีการเปลี่ยนคำถามเนื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์ไม่เข้าใจประเด็นที่ผู้สัมภาษณ์ถามในครั้งแรกจึงไม่สามารถให้คำตอบได้ ผู้สัมภาษณ์จึงใช้วิธีการถามแบบเจาะจงมากขึ้น แม้ว่ารูปประโยคที่ผู้สัมภาษณ์ใช้นั้นจะไม่ใช่อุปสรรคคำถาม แต่ก็มีเจตนาที่จะถามเพราะเป็นไปตามเงื่อนไขวัจนกรรมของการถามข้อที่ ๓ คือผู้พูดต้องการข้อมูลในเรื่องที่ถาม และผู้ให้สัมภาษณ์เองก็เข้าใจว่าผู้สัมภาษณ์ต้องการคำตอบจึงได้ตอบรับ แสดงความเข้าใจในประเด็นที่ผู้สัมภาษณ์ขยายความว่า “อ้อ” และให้คำตอบในที่สุด

(๘๔) เขาว่าผมเป็นเจ้าของ...อาบ อบ นวด

- ถ. : ช่วงเวลาที่เขาต่อเนืองกันขนาดไหน. ต่อกันเลยมั้ย.
 ต. : ต่อกันยังไงครับ.
 ถ. : หมายถึงว่าจตุสมวิท แล้วไปซื้อที่. จตุสมวิทซิลเวอร์สตาร์. ชื่อจาก
ทิสโก้คือรับโอนมา จ่ายเงิน กู้เงิน.
 ต. : ใช่.
 ถ. : แล้วนานเท่าไรถึงไปให้นักเกิดต่อ.
 ต. : หลังจากนั้นประมาณ ๓ อาทิตย์.

จากตัวอย่างที่ (๘๔) ผู้สัมภาษณ์เปลี่ยนคำถามโดยการให้รายละเอียดในคำถามนั้นเพิ่มเติมเป็นการถามที่เจาะจงมากขึ้น เนื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์ไม่เข้าใจประเด็นที่ผู้สัมภาษณ์ถามถึงช่วงเวลาของการซื้อ และให้เขาที่ดินดังกล่าว ผู้สัมภาษณ์จึงได้ให้รายละเอียดในคำถามนั้นเพิ่มเติม จนผู้ให้สัมภาษณ์เข้าใจและตอบรับว่า “ใช่” หลังจากนั้นผู้สัมภาษณ์ก็เปลี่ยนถ้อยคำที่ใช้ถามใหม่อีกครั้งจากคำว่า “ต่อเนืองกันขนาดไหน” เป็น “นานเท่าไร” จึงได้รับคำตอบจากผู้ให้สัมภาษณ์ในที่สุด

กล่าวโดยสรุป กลวิธีการถามโดยเปลี่ยนคำถาม เป็นกลวิธีที่ผู้สัมภาษณ์ใช้เมื่อ ยังไม่ได้รับคำตอบที่ต้องการ เป็นการถามในประเด็นเดิม วิธีการเปลี่ยนคำถามที่ผู้สัมภาษณ์ใช้ได้แก่ ๑) การเปลี่ยนถ้อยคำที่ใช้ถาม และ ๒) การถามแบบเจาะจงมากขึ้น โดยให้รายละเอียดในคำถามนั้นเพิ่มเติม จากการศึกษาพบว่าผู้สัมภาษณ์ใช้วิธีการเปลี่ยนคำถามโดยเปลี่ยนถ้อยคำที่ใช้ถามมากที่สุด การเปลี่ยนคำถามยังมีความสัมพันธ์กับคู่ถ้อยคำถาม - ตอบในการสัมภาษณ์และการผลานด้านทัศนคติของคู่สนทนาด้วย กล่าวคือ ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบจะมีการผลานด้านทัศนคติของคู่สนทนาน้อยกว่าผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็น

ประเด็นข่าวในด้านลบ การเลี้ยงที่จะตอบคำถาม ตอบไม่ชัดเจน ไม่ตรงประเด็น จะเกิดขึ้นได้มากกว่า ผู้สัมภาษณ์จึงต้องหากลวิธีในการถามเพื่อให้ได้คำตอบที่ต้องการ และหนึ่งในนั้นก็คือการเปลี่ยนคำถาม ซึ่งก็ส่งผลให้เกิดคู่ด้วยคำถาม – ตอบแบบยัดเยียดได้มากกว่าด้วย

เพื่อให้เห็นการปรากฏของกลวิธีคำถามที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงสรุปไว้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๖ แสดงจำนวนครั้งของการปรากฏกลวิธีคำถามที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย

กลวิธีคำถาม / บทสัมภาษณ์	การสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ					รวมทั้งสิ้น
	ครั้งที่ ๑	ครั้งที่ ๒	ครั้งที่ ๓	ครั้งที่ ๗	ครั้งที่ ๘	
๑. การถามในลักษณะยั่วอารมณ์						
๑.๑ การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อยั่ว	๑๔	๗	๑	๙	๘	๓๙
๑.๒ การใช้รูปประโยคบอกเล่าเพื่อยั่ว	๑๓	๒	-	๑๔	๑๕	๔๔
รวมทั้งสิ้น	๒๗	๙	๑	๒๓	๒๓	๘๓
๒. การถามแย้ง						
๒.๑ การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อถามแย้ง	๑๗	๒	๕	๕	๕	๓๔
๒.๒ การใช้รูปประโยคบอกเล่าเพื่อถามแย้ง	๑๑	๕	๗	๕	๑๑	๓๙
รวมทั้งสิ้น	๒๘	๗	๑๒	๑๐	๑๖	๗๓
๓. การรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง	๑๙	๕	๘	๑๑	๑๑	๕๔
๔. การเปลี่ยนคำถาม	๕	-	๓	๒	๑	๑๑

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่าผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีที่หลากหลายในการถามผู้ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ ไม่ว่าจะเป็นการถามในลักษณะยั่วอารมณ์ การถามแย้ง การรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง และการเปลี่ยนคำถาม ซึ่งถือเป็นลักษณะเด่นของการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มนี้ การเลือกใช้กลวิธีดังกล่าวจะเลือกใช้ให้เหมาะกับผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละครั้งด้วย ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับที่ผู้สัมภาษณ์ได้เคยกล่าวเอาไว้ว่า

“ ถ้ามีแขกคนเดียวก็ต้องดึงอารมณ์เขาให้ได้ ถ้ามาฝ่ายเดียวผมก็ต้อง
เป็นฝ่ายตรงข้ามอย่างตูดเดือด ถ้าเขามาสองฝ่ายก็ต้องคิดสร้างบรรยากาศขัดแย้งเหมือน
ทะเลาะ เพื่อให้เหตุผลออกมาเต็มที่”

(สรยุทธ สุทัศนะจินดา, ๒๕๔๗, เล่ม ๑: ๑๒๒)

จากตัวอย่างที่กล่าวมาและจากการศึกษาข้อมูล ผู้วิจัยพบว่าผู้สัมภาษณ์เลือกใช้ กลวิธีให้สอดคล้องกับผู้ให้สัมภาษณ์ดังกล่าวข้างต้น เช่นการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์คนเดียว (บทสัมภาษณ์ครั้งที่ ๑, ๗, ๘) ผู้สัมภาษณ์ก็จะพยายามดึงอารมณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ออกมา จึงพบการใช้คำถามในลักษณะยั่วอารมณ์ได้มาก เช่นเดียวกับการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งที่มีข้อพิพาทกับผู้อื่นอยู่ ผู้สัมภาษณ์ก็จะทำหน้าที่เป็นฝ่ายตรงข้าม จึงพบการใช้คำถาม แหยงได้มากเช่นกัน และถ้าสัมภาษณ์ผู้ที่เป็นคู่กรณีกันพร้อมกัน ผู้สัมภาษณ์ก็สามารถสร้าง บรรยากาศให้ขัดแย้งเหมือนทะเลาะได้ (บทสัมภาษณ์ครั้งที่ ๒) ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้ผู้ให้ สัมภาษณ์แต่ละคน ชี้แจงเหตุผลข้อเท็จจริงของตนได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งเพื่อต้องการให้บรรลุ เจตนารมณ์ของรายการที่ต้องการให้เป็นการสัมภาษณ์แบบ “ถึงลูกถึงคน” คือ “ถึงอกถึงใจ” คนคุณนั่นเอง

๓.๔ กลวิธีการถามที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตก เป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

กลวิธีที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็น ข่าวในด้านลบ หมายถึง ๑) กลวิธีที่ปรากฏใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็น ประเด็นข่าวในด้านลบ แต่ไม่ปรากฏใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวใน ด้านลบ หรือ ๒) เป็นกลวิธีที่มีความถี่ในการปรากฏใช้มากกว่าสองเท่าของที่ปรากฏในการ สัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

ผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีการถามซึ่งถือเป็นลักษณะเด่น ๒ กลวิธีด้วยกัน ได้แก่ การถามแบบชี้นำคำตอบ และการถามโดยใช้รูปประโยคขอร้อง

๓.๔.๑ การถามแบบชี้นำคำตอบ

การถามแบบชี้นำคำตอบ คือ การที่ผู้สัมภาษณ์ตั้งคำถามในลักษณะชี้นำคำตอบ หรือแนะความบางอย่างแก่ผู้สัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์จะให้กลวิธีดังกล่าวถามเพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ ตอบตามแนวทางที่วางไว้ ซึ่งหากผู้ให้สัมภาษณ์ตอบตามแนวทางที่วางไว้ ก็จะทำให้การสัมภาษณ์ ดำเนินไปได้อย่างกระชับ รวดเร็ว และเป็นไปตามลำดับที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการ จากข้อมูล ผู้สัมภาษณ์ชี้นำคำตอบ ๔ วิธีด้วยกันคือ ๑) การใช้คำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง “แต่” ๒) การ

ใช้คำแสดงความปฏิเสธ “ไม่” ๓) การกล่าวคำตอบในคำถาม และ ๔) การบอกเล่าเรื่องราว เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบรับ

๓.๔.๑.๑ การใช้คำเชื่อม “แต่” ตามด้วยเนื้อความที่ผู้สัมภาษณ์คาดหวังว่าจะได้รับ

ผู้สัมภาษณ์ต้องการให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบตามแนวทางที่ผู้สัมภาษณ์คาดหวัง ผู้สัมภาษณ์จึงตั้งคำถามในลักษณะซึ่งนำคำตอบ โดยใช้คำเชื่อม “แต่” ซึ่งปกติจะใช้เชื่อมความที่มีลักษณะขัดแย้งกัน

สรียา ทับทัน (๒๕๔๓) ศึกษาเรื่องกลวิธีทางภาษาในการถามซักถามค่าน ถามติง ในการพิจารณาคดี และกล่าวถึง กลวิธีการซึ่งนำคำตอบในการถามติง โดยใช้คำเชื่อม “แต่” ว่า เป็นการแสดงว่าข้อความในตอนต้นเป็นคำตอบที่ไม่เป็นผลดีกับฝ่ายตน ส่วนข้อความที่ตามหลังคำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง “แต่” เป็นการซึ่งนำว่า เนื้อความที่ตามมาคือสิ่งที่ทนายความต้องการ และคาดหวังว่าพยานจะตอบรับ เป็นเนื้อความที่อธิบาย แก่ไขเนื้อความแรกอย่างเป็นทางการเป็นเหตุเป็นผล เป็นประโยชน์กับฝ่ายตน

ทจ : คือมันไม่แน่นอนจริง แต่มันคุมได้ว่าถ้าเป็นเลขนั้น
 พ : ถ้าเป็นเลขที่
 ศ : ตรวจสอบได้ไหม
 ทจ : ว่าเลขที่นี้สามารถใช้กับเล่มไหน
 พ : ครับ

(สรียา ทับทัน, ๒๕๔๓: ๗๗)

ปริศนาของการสัมภาษณ์รายการ “ถึงลูกถึงคน” มีลักษณะของกลวิธีการถามแบบซึ่งนำคำตอบคล้ายกับกลวิธีการซึ่งนำคำตอบในการถามติงที่สรียาได้ศึกษาไว้ หากแต่ต่างกันตรงที่จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยพบว่าคำเชื่อม “แต่” ที่ปรากฏในกลวิธีการซึ่งนำคำตอบในงานวิจัยนี้ ไม่ได้ใช้เพื่อแสดงความหมายขัดแย้งกับข้อความที่อยู่ก่อนหน้า หรือแสดงว่าข้อความที่อยู่ก่อนหน้าเป็นคำตอบที่ไม่เป็นผลดีกับผู้ให้สัมภาษณ์ แต่ใช้เพื่อรวบรัดการสัมภาษณ์ให้ไปสู่ข้อสรุปได้โดยเร็วตามแนวทางที่ผู้สัมภาษณ์คาดหวัง โดยซึ่งนำว่าเนื้อความที่ตามหลังคำเชื่อม “แต่” นั้นคือสิ่งที่ผู้สัมภาษณ์คาดหวังว่าผู้สัมภาษณ์จะตอบรับ

(๘๕) กิ๊ก...มากกว่าเพื่อนแต่ไม่ใช่แฟน

- ถ. : กิ๊กเนี่ย. กิ๊กของคุณเนี่ยเค้ารู้มั๊ยครับว่าคุณมีแฟน.
 ต.ท. : เค้าก็ต้องรู้ล่ะว่าเรามีแฟนอยู่แล้ว.
 ถ. : แต่แฟนคุณ...
 ต.ท. : แฟนเค้าคงให้คำตอบอะไรเค้าไม่ได้เวลาที่เค้าทุกซังคะ.
 ถ. : อ้อ. เพราะคุณไปปรึกษาเค้าเห็นว่าแฟนชั้นเป็นยังงั้น ยังงี้ ถูกมั๊ยอะ.
 ต.ท. : ค่ะ.
 ถ. : แต่ว่าแฟนคุณเนี่ยจะไม่รู้ว่าคุณมีกิ๊กอยู่.
 ต.ท. : เค้าต้องไม่รู้ล่ะ. ถ้ารู้, ผู้ชายลองรู้ว่าแฟนตัวเองมีคนอื่นอยู่ไม่ว่าจะแบบแคไปไหนด้วยกัน. ผู้ชายส่วนมากก็ไม่ชอบแล้ว เพราะว่ามันเหมือนหยามเค้าล่ะ. ถูกมั๊ยคะ.

จากตัวอย่างที่ (๘๕) ผู้สัมภาษณ์ใช้คำเชื่อม “แต่” ตามด้วยเนื้อความที่ผู้สัมภาษณ์คาดหวังว่าจะได้รับจากคำถามนำ “แฟนคุณเนี่ยจะไม่รู้ว่าคุณมีกิ๊กอยู่” เพื่อให้ได้คำตอบที่ต้องการ และตรงประเด็น เนื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามไม่ตรงประเด็นในครั้งแรก

(๘๖) ร้องหอนปล่อยท้อง ๑๐ เดือน

- ถ. : ตอนนั้นก็ตั้ง, ในใจก็คิดว่า เออ.เดี่ยวลูก...
 ต.ท. : ครับผมก็ลุ้นอยู่อะ. ว่าลูก...
 ถ. : แต่ตอนนั้นก็ไม่ได้คิดในทางร้ายเกินไป
 ต.ท. : ไม่ได้คิดว่าจะเป็นอย่างนี้. ไม่คิดว่า
 จะตาย.

จากตัวอย่างที่ (๘๖) เนื้อความที่ตามหลังคำเชื่อม “แต่” เป็นเครื่องชี้หน้าว่าเป็นเนื้อความที่ผู้สัมภาษณ์คาดหวังว่าจะได้รับการตอบรับ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ก็ได้ตอบรับตามความคาดหวังของผู้สัมภาษณ์

(๘๗) ร้องหอนปล่อยท้อง ๑๐ เดือน

- ถ. : อ้า. ร้องยังไงเบา ๆ.
 ต.ท. : ร้องอ้อ... เหมือนเค้าแบบหายใจ, เหมือนเค้าอะไรซักอย่างเราก็ไม่ทราบ. ซักพักก็ได้ยินเสียงดูอะไรก็ไม่รู้. เครื่องดูอะไรก็ไม่รู้ออกไป. เค้าก็ร้องดังขึ้น ๆ. เสร็จ

แล้วเค้าก็ขี้มามาอกติใจด้วยนะคะได้ถูกผู้ชายนักสามโลครึ่ง. แล้วเค้าก็ขี้มามาให้เราดู. เราก็ก็นั่งดู. อี๊. เทียวตัวแบบเลอะอะไรไม่รู้เขี้ยว ๆ ไปหมดเลย. เราก็ก็นั่งดูครั้งแรกก็ห้วงเค้าตลอดเลย. เพราะเค้ารู้สึก, ห่วงเค้าตลอดคนละคะ.

ถ. : แต่ตอนนั้นก็ยังไม่วิตอะไรซะม้าย.

ต. : ไม่วิตอะไร.

จากตัวอย่างที่ (๘๗) ผู้สัมภาษณ์ใช้เนื้อความที่ตามหลังคำเชื่อม “แต่” เป็นเครื่องชี้นำว่าเป็นเนื้อความที่ผู้สัมภาษณ์คาดหวังว่าจะได้รับการตอบรับ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ก็ได้ตอบรับตามความคาดหวังของผู้สัมภาษณ์

อนึ่งการใช้คำเชื่อม “แต่” ในกลวิธีการถามแบบชี้นำคำตอบนี้ จะแตกต่างจากการใช้คำเชื่อม “แต่” ในกลวิธีการถามแย้งตรงที่ การใช้คำเชื่อม “แต่” ในกลวิธีการถามแบบชี้นำคำตอบจะใช้เพื่อรวบรัดให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบตามแนวทางที่ผู้สัมภาษณ์คาดหวัง เพื่อให้การสัมภาษณ์ดำเนินไปอย่างกระชับ และตรงประเด็น ในขณะที่การใช้คำเชื่อม “แต่” ในกลวิธีการถามแย้งนั้นจะใช้เพื่อแสดงความหมายขัดแย้งกับคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ชี้แจง หรือหาเหตุผลมาตอบเพิ่มเติม

๓.๔.๑.๒ การใช้คำแสดงความปฏิเสธ “ไม่”

ผู้สัมภาษณ์ต้องการให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามให้ชัดเจนตรงประเด็นมากกว่าเดิม ผู้สัมภาษณ์จึงใช้คำแสดงความปฏิเสธ “ไม่” เพื่อแนะนำสิ่งที่ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบนั้นยังไม่ใช่วัตถุที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการ หรือยังตอบไม่ตรงประเด็นคำถาม

(๘๘) ร้องหมอปล่อยท้อง ๑๐ เดือน

ถ. : คุณหมอ ผอ. เนี่ยไปสอบถามคุณหมอมานะ. ถูกมั๊ยฮะ.

ต. : อือ:: จริง ๆ แล้วเนี่ยนะครับ. ในขณะที่มีปัญหาเกิดขึ้นเนี่ยนะครับ. เราคงไม่ได้มีการสอบถามอย่างเดียว.

ถ. : ไม่ ๆ หมายถึงว่าหลังจากเกิดเรื่องแล้วเนี่ย. ผอ. ก็ต้องไปสอบถามหมอที่เกี่ยวข้องแล้วก็พยาบาลคนที่เกี่ยวข้อง. ถูกมั๊ยครับ.

ต.๗ : ถูกต้องครับ. แล้วรวมทั้งดูจากในแบบบันทึกด้วย. นะครับ. เพราะว่าในแบบบันทึกนั้นเนี่ย. จะเป็นเอ่อ:: หลักฐานทุกอย่างว่าคุณหมอได้ทำอะไร. ถ้าหากว่าคุณหมอบันทึกไม่ละเอียดคนละละ. ก็อาจจะขาดหลักฐานตรงนั้นในแบบบันทึกไป.

จากตัวอย่างที่ (๘๘) ผู้สัมภาษณ์ถามผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลถึงประเด็นเรื่องการสอบถามข้อมูลจากนายแพทย์เจ้าของไข้ว่าได้สอบถามมาแล้วไหม แต่ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ได้ตอบคำถามตามตรง กลับให้ข้อมูลอื่นแทน ผู้สัมภาษณ์จึงใช้คำแสดงความปฏิเสธ "ไม่" เพื่อชี้ให้เห็นว่าคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ยังไม่ใช่สิ่งที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการ

(๘๘) กิ๊ก...มากกว่าเพื่อนแต่ไม่ใช่แฟน

ถ. : แล้วกิ๊กเค้าคาดหวังอะไรจากคุณล่ะ ถ้ายังงั้นเค้าเป็น, เค้าสำหรับ, กิ๊กของคุณคนนี้นะเนี่ย. เค้ารู้มั๊ยว่าคุณถือเค้าเป็นกิ๊ก หรือว่าคุณถือเค้าเป็นเพื่อน.

ต.๗ : ก็, เค้าต้องรู้สึกว่าคุณเป็นกิ๊กอยู่. เพราะว่าคำว่ากิ๊กต้องมีอะไรเกินเลยไปกว่าคำว่าเพื่อนแล้วนะค่ะ.

ถ. : ไม่. แต่ว่าเค้ารู้ตัวมั๊ยว่าเค้าเป็นกิ๊ก.

ต.๗ : เค้ารู้ค่ะ. เพราะว่า, ส่วนมากบางทีก็คือว่าเรามีเรื่องกับแฟน. เเราร้องไห้. แล้วผู้ชายคนนั้นก็คงจะแบบว่าปลอบใจเราได้นะ. สมมติว่านี่คือกิ๊กคนใหม่ใช่ไหมคะ. ปลอบใจ. เอ๊ะ. เราทำไม่รู้สึกว่าคุณ. ทำไมเค้ารู้ว่าคุณเรายังงี้. ฐานะว่าคุณเรายังงั้น. แต่ว่าเค้าไม่เข้ามาเติมเรานะเค้าฟังเรา. เรารู้สึกว่าส่วนมากกิ๊กก็จะมาในรูปแบบที่แบบว่าดี คุณดีมาก ๆ. คุณเข้าใจเราทุกเรื่อง. กิ๊กจะมาในรูปแบบเนี่ยค่ะ. ถึงได้มาเป็นกิ๊ก.

จากตัวอย่างที่ (๘๘) ผู้สัมภาษณ์ปฏิเสธเนื้อความที่ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบ ว่า "ไม่" เพื่อแสดงให้เห็นว่าเป็นคำตอบที่ไม่ตรงกับที่ต้องการ เนื่องจากผู้สัมภาษณ์ถามถึงประเด็นว่า กิ๊กของผู้ให้สัมภาษณ์รู้ตัวหรือไม่ว่าเป็นกิ๊ก "เค้ารู้ตัวมั๊ย" แต่ผู้ให้สัมภาษณ์กลับตอบโดยคาดคะเนจากความคิดของตนเองว่า "เค้าต้องรู้สึก" ผู้สัมภาษณ์จึงปฏิเสธคำตอบนี้ เพราะไม่ใช่คำตอบที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการ และชี้ว่าคำตอบที่ต้องการคือ "เค้ารู้ตัวมั๊ยว่าเค้าเป็นกิ๊ก" ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ก็ตอบคำถามตามที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการได้ในที่สุด

อนึ่งการใช้คำแสดงความปฏิเสธ “ไม่” ในกลวิธีการถามแบบที่นำคำตอบนี้ จะแตกต่างจากการใช้คำแสดงความปฏิเสธ “ไม่” ในกลวิธีการถามแย้งตรงที่ การใช้คำแสดงความปฏิเสธ “ไม่” ในกลวิธีการถามแบบที่นำคำตอบจะใช้เพื่อแนะว่า สิ่งให้ผู้สัมภาษณ์ตอบนั้น ยังไม่ใช่สิ่งที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการ เพราะยังตอบไม่ตรงประเด็นคำถาม และเนื้อความที่ตามหลัง “ไม่” คือสิ่งที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบ ส่วนกลวิธีการถามแย้งจะใช้คำแสดงความปฏิเสธ “ไม่” เพื่อปฏิเสธคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ เพราะเชื่อว่าคำตอบไม่น่าจะเป็นเช่นนั้น และตามด้วยข้อมูลแย้งโดยทันที เพื่อกระตุ้นให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามเพิ่มเติม

๓.๔.๑.๓ การกล่าวคำตอบในคำถาม

การกล่าวคำตอบในคำถาม คือ การที่ผู้สัมภาษณ์กล่าวคำตอบที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการไว้แล้วในคำถาม จึงถามเพื่อแนะให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบตามเนื้อความนั้น เป็นการช่วยให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามได้ง่ายขึ้น และช่วยให้การดำเนินการสัมภาษณ์เป็นลำดับเข้าใจง่าย ผู้สัมภาษณ์จะกล่าวคำตอบในคำถาม ๒ ลักษณะ คือ ๑) การใช้รูปประโยคบอกเล่า และ ๒) การใช้คำบอกการถามเพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบรับ

๓.๔.๑.๓.๑ การใช้รูปประโยคบอกเล่า

ผู้สัมภาษณ์จะนำคำตอบที่ต้องการให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบมาถามในรูปของประโยคบอกเล่า โดยผู้ให้สัมภาษณ์จะตอบซ้ำตามเนื้อความที่นำมาถามนั้น

(๙๐) เปิดชีวิตยายไฮ

- ถ. : พ่อฟองเนี่ย. เราก็ดูไม่ได้ไปว่าอะไรท่านแต่ว่าลูก ๆ ก็รู้ว่าท่านเข้มแข็งไม่เหมือนกับแม่ไฮ. ไช้มัย.
- ต.๒ : ค่ะ.
- ถ. : พ่อเคยโดนน้ำตาย.
- ต.๑ : พ่อเคยโดนน้ำตาย.
- ถ. : ไปหาปลาด้วยกัน.
- ต.๑ : ไปหาปลาด้วยกัน. หากุ้ง. หาหอยด้วยกัน.
- ถ. : ที่แม่น้ำโขงเนี่ย.
- ต.๑ : ที่แม่น้ำโขง.

จากตัวอย่างที่ (๙๐) ผู้สัมภาษณ์ชั้นนำคำตอบให้ผู้ให้สัมภาษณ์ โดยกล่าวคำตอบในคำถามที่อยู่ในรูปของประโยคบอกเล่า เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบตามเนื้อความเหมือนกับคำถามข้างต้น เพื่อช่วยให้การสัมภาษณ์เป็นไปตามลำดับ และเข้าใจได้ง่าย

(๙๑) หนู้มคลั่ง จี้เด็กเป็นตัวประกัน

ถ. : ตอนที่เราเห็นเค้าที่แรกเนี่ย. เมายามั้ย.

ต. : ไม่ค่ะ.

ถ. : ก็เดินมาปกติ. แต่มอมแมมนะ. เราดูลักษณะ. หรือว่ามาตอนเช้า ไม่มอมแมมขนาดนั้น.

ต. : ไม่มอมแมมขนาดนั้นค่ะ. คือจะดีกว่านั้นหน่อยนึง.

.....
ถ. : แฉดก็ร้อนขึ้น.

ต. : แฉดก็ร้อนขึ้น.

ถ. : เราทำยังไง. เหนียว.

ต. : เหนียว.

จากตัวอย่างที่ (๙๑) ผู้สัมภาษณ์กล่าวคำตอบในคำถามว่า “ไม่มอมแมมขนาดนั้น” “แฉดก็ร้อนขึ้น” และ “เหนียว” เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบตามเนื้อความที่นำมาตั้งเป็นคำถามนั้น

(๙๒) ร้องหอบปล่อยท้อง ๑๐ เดือน

ถ. : ไม่ได้ให้เรารอที่โรงพยาบาล.

ต. : ไม่ได้ค่ะ. ไม่ได้. ไม่ได้นอนโรงพยาบาลอะไรเลย.

ถ. : เค้าบอกวันที่ ๕ ให้มานอนโรงพยาบาลเนี่ยไม่มี.

ต. : ไม่ได้บอก.

จากตัวอย่างที่ (๙๒) ผู้สัมภาษณ์กล่าวคำตอบในคำถามเพื่อแนะให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบตามเนื้อความนั้น โดยนำเนื้อความที่เป็นคำตอบมากล่าวในผลัดคำถามเพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบเนื้อความนั้นอีกครั้งในผลัดคำตอบของตน

ผู้วิจัยพบว่า การกล่าวคำตอบในคำถามนี้ เป็นกลวิธีที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ตอบคำถาม หรือผู้ให้สัมภาษณ์ เหมือนกับการกล่าวคำตอบในคำถามของการถามพยานฝ่ายตนที่สรียา (๒๕๔๓) ได้ศึกษาไว้ เพราะคำถามที่ผู้สัมภาษณ์ถาม เป็นคำถามที่เอื้อประโยชน์กับฝ่ายผู้ให้สัมภาษณ์ ดังนั้นหากผู้ให้สัมภาษณ์ตอบตามแนวทางที่ผู้สัมภาษณ์ได้ชี้ นำไว้ก็จะเป็นผลดีกับตน ดังเช่นในตัวอย่างที่ (๙๒) ที่ผู้สัมภาษณ์มีข้อพิพาทอยู่กับโรงพยาบาล คำถามของผู้สัมภาษณ์ที่ชี้ นำคำตอบไว้จะเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ให้สัมภาษณ์ หากตอบตามเนื้อความที่ถามนั้น

๓.๔.๑.๓.๒ การใช้คำบอกการถามเพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบรับ

การใช้คำบอกการถามเพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบรับ คือ การที่ผู้สัมภาษณ์พูดถึงเรื่องราว หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วจึงถามด้วยคำบอกการถามว่า “ใช่ไหม” หรือ “ถูกมั๊ย” ต่อท้ายเนื้อความนั้น การถามนี้เป็นการแสดงว่าผู้สัมภาษณ์พอจะทราบเรื่องราวมาบ้างและค่อนข้างแน่ใจว่าเรื่องที่ทราบมานั้นถูกต้อง แต่ต้องการให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบรับเป็นการยืนยัน เป็นการถามที่ช่วยให้การดำเนินการสัมภาษณ์กระชับ และดำเนินได้รวดเร็ว อีกทั้งยังช่วยให้ผู้ขมการสัมภาษณ์ทราบเรื่องราวได้รวดเร็วขึ้นด้วย

(๙๓) หม่อมคลัง จี้เด็กเป็นตัวประกัน

ถ. : ตอนนั้นตั้งกระเป๋. กระเป๋าเราเป็นกระเป๋าเป้ใช่มั๊ย.

ต. : ครับ.

ถ. : เป้แบบเด็กผู้ชายใส่เป้. มาตั้ง. เห็นบอกตอนแรกนี่กว่าพ่อ.

ต. : ฮะ.

ถ. : แล้วยังไงฮะ. กลายเป็นว่าเป็นใครไม่รู้. แล้วก็พีบ. พีบเดียวมีดขึ้นมาจ่อแล้ว.

ต. : ครับ.

จากตัวอย่างที่ (๙๓) ผู้สัมภาษณ์พูดถึงเหตุการณ์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ถูกจี้เป็นตัวประกันว่า มีคนร้ายมาตั้งกระเป๋าซึ่งเป็นกระเป๋าเป้ แต่ต้องการให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบรับเป็นการยืนยัน จึงถามด้วยคำบอกการถามว่า “เป็นกระเป๋าเป้ใช่มั๊ย” เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบรับว่า “ครับ”

(๙๔) เปิดชีวิตยายไฮ

- ถ. : แล้วไปหากำนันว่าไง. ไปถามมัย. นายอำเภอไปไหนเนี่ย.
 ต.๒ : แม่ไม่ได้ไปถาม.
 ถ. : ไม่ได้ถาม. หายไปเลย. จากนั้นก็มาถึงช่วงที่เข้าทำเนียบแล้ว. แต่ยายเนี่ย. เขียนหนังสือไม่เป็น. คือมันเรียน ป. ๔. แต่ว่ามันไม่ถนัดใช้มัย.
 ต.๑ : จ๊ะ.

จากตัวอย่างที่ (๙๔) ผู้สัมภาษณ์ใช้คำบอกการถาม “ใช้มัย” เพื่อต้องการให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบรับ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ก็ตอบรับว่า “จ๊ะ”

(๙๕) หม่อมคลัง จี้เด็กเป็นตัวประกัน

- ถ. : เป็นแผลไม่เยอะใช้มัยฮะ.
 ต.๑ : ครับ.
 ถ. : ไม่เยอะ. แล้วยังไงต่อ. ก็คนร้ายก็ไป. โดนรุมประชาทัณฑ์. ตอนนั้นก็มีคนมาอุ้มเอาไอ้ไป. ถูกมัยฮะ.
 ต.๑ : ใช่ครับ.

จากตัวอย่างที่ (๙๕) ผู้สัมภาษณ์พูดถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นและถามด้วยคำบอกการถามว่า “ใช้มัย” และ “ถูกมัย” เพื่อต้องการให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบรับเป็นการยืนยันอีกครั้งหนึ่ง

กล่าวโดยสรุป การถามแบบชี้นำคำตอบที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ ผู้สัมภาษณ์จะใช้วิธีการชี้นำ ๓ วิธีด้วยกันคือ ๑) การใช้คำเชื่อม “แต่” ตามด้วยเนื้อความที่ผู้สัมภาษณ์คาดหวังให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบ ๒) การใช้คำแสดงความปฏิเสธ “ไม่” และ ๓) การกล่าวคำตอบในคำถาม วิธีการเหล่านี้ผู้สัมภาษณ์ใช้เพื่อต้องการให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบตามแนวทางที่ผู้สัมภาษณ์วางไว้ เป็นคำตอบที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ให้สัมภาษณ์เอง อีกทั้งยังเป็นการช่วยให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามได้ง่ายขึ้น เนื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์ในกลุ่มนี้มีหลากหลายวัย และเป็นคนที่ตอบคำถามไม่เก่ง ไม่ค่อยพูดหรือไม่ค่อยอธิบายอะไรยาวนานนัก การชี้นำคำตอบจึงเป็นกลวิธีที่ช่วยผู้ให้สัมภาษณ์ดังกล่าว นอกจากนี้ยังทำให้การสัมภาษณ์เป็นไปอย่างกระชับ ตรงตามที่ต้องการ และเมื่อพิจารณาความถี่ในการปรากฏพบว่า ผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีการถามแบบชี้นำคำตอบโดยกล่าวคำตอบในคำถามมากที่สุด รองลงมาคือ การใช้คำเชื่อม “แต่” และ การใช้คำแสดงความปฏิเสธ “ไม่” ตามลำดับ

๓.๔.๒ การถามโดยใช้รูปประโยคขอร้อง

การถามโดยใช้รูปประโยคขอร้อง คือ การที่ผู้สัมภาษณ์ขอให้ผู้ให้สัมภาษณ์เล่าเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยใช้รูปประโยคขอร้องในการถาม เป็นการให้อิสระกับผู้ให้สัมภาษณ์ในการเล่าเรื่องอย่างเต็มที่ และลำดับความเอง โดยสังเกตว่ามีการใช้คำต่อไปนี้คือ “ลอง” และ “หน่อย”

(๙๖) กิก...มากกว่าเพื่อนแต่ไม่ใช่แฟน

ถ. : เข้า ๓ คน. ที่นี้คุณได้มีกิกมาแต่ละคนมันเพิ่มขึ้นมาได้ยังไงครับ. ลองเล่าให้ฟังหน่อย.

ถ. : ไม่. เขาตัวละครชัด ๆ เลยที่คุณไปถามมาเนี่ย. เลือกมาซักคนนึง. แล้วคุณเล่าให้ฟังหน่อยเค้าเป็นยังไง. เค้าเล่าอะไรให้คุณฟัง.

จากตัวอย่างที่ (๙๖) ผู้สัมภาษณ์ขอร้องให้ผู้ให้สัมภาษณ์เล่าเรื่องราวถึงการมีกิก และการไปสัมภาษณ์คนที่มีกิก ด้วยการที่ใช้รูปประโยคขอร้องว่า “ลองเล่าให้ฟังหน่อย” “คุณเล่าให้ฟังหน่อย” ในการขอคำตอบจากผู้ให้สัมภาษณ์

(๙๗) หนูมคลั่ง จี้เด็กเป็นตัวประกัน

ถ. : เข้า. ไอ้เล่าให้ฟังหน่อยว่าเกิดอะไรขึ้นต่อ.

ถ. : ไอ้. แล้วตอนนั้นเป็นไง. เล่าให้ฟังหน่อย.

จากตัวอย่างที่ (๙๗) ผู้สัมภาษณ์ขอร้องให้ผู้ให้สัมภาษณ์เล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับผู้ให้สัมภาษณ์ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตอบอย่างอิสระ ทั้งนี้เพราะผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ และทั้งผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ก็มีการผลานด้านทัศนคติที่ดีต่อกัน การตั้งคำถามจึงเป็นไปในลักษณะด้วยที่ถ้อยอาศัย ไม่คาดคั้น และเร่งเร้าสังเกตได้จากการที่ผู้สัมภาษณ์ใช้คำว่า “หน่อย” ในการถาม

กล่าวโดยสรุป กลวิธีการถามแบบชี้้นำคำตอบ เป็นกลวิธีที่ผู้สัมภาษณ์ใช้เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามตามแนวทางที่ผู้สัมภาษณ์วางไว้ การตอบคำถามตามการชี้นำคำตอบนั้นจะก่อให้เกิดประโยชน์กับตัวผู้ให้สัมภาษณ์เอง โดยผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีนี้เมื่อต้องการรวบรัดการสัมภาษณ์ให้นำไปสู่ข้อสรุปได้โดยเร็ว โดยชี้นำให้ตอบในประเด็นใดประเด็นหนึ่งที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการ ส่วนการถามโดยใช้รูปประโยคขอร้องเป็นกลวิธีที่ผู้สัมภาษณ์ใช้เพื่อให้อิสระแก่ผู้ให้สัมภาษณ์ในการตอบคำถามและลำดับความอย่างเต็มที่ ผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีนี้เมื่อเริ่มประเด็นคำถามในเรื่องนั้น ๆ เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เล่าเรื่องราว หรือเหตุการณ์ได้อย่างเต็มที่ ตามความต้องการของผู้ให้สัมภาษณ์เอง

กลวิธีการถามโดยใช้รูปประโยคขอร้องนี้ มีลักษณะใกล้เคียงกับกลวิธีการขอให้แจ้งข้อมูลที่ใช้ในการถามซักที่สรียาได้ศึกษาไว้ และกล่าวว่า เป็นกลวิธีที่ใช้เฉพาะการถามพยานฝ่ายตน เนื่องจากเป็นคำถามที่ต้องอาศัยความร่วมมือในการตอบ ทั้งพยานและทนายอยู่ฝ่ายเดียวกันมีการผลานด้านทัศนคติที่ดีต่อกันจึงเอื้อให้ใช้กลวิธีการถามดังกล่าวได้

ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบในบริเวณการสัมภาษณ์รายการ “ถึงลูกถึงคน” ผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ก็มีการผลานด้านทัศนคติที่ดีต่อกัน ดังนั้นผู้สัมภาษณ์จึงเลือกใช้กลวิธีที่เอื้อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ประโยชน์จากการตอบคำถามนั้น และผู้ให้สัมภาษณ์เองก็ให้ความร่วมมือในการตอบคำถามเป็นอย่างดีด้วย

ผู้วิจัยขอสรุปกลวิธีการถามที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบทั้ง ๒ กลวิธีอีกครั้ง เพื่อให้เห็นการปรากฏใช้ที่แตกต่างกันดังตาราง

ตารางที่ ๗ แสดงจำนวนครั้งของการปรากฏกลวิธีการถามที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย

กลวิธีการถาม / บทสัมภาษณ์	การสัมภาษณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ				รวมทั้งสิ้น
	ครั้งที่ ๔	ครั้งที่ ๕	ครั้งที่ ๖	ครั้งที่ ๘	
๑. การถามแบบชี้นำคำตอบ	๘	๒๔	๔๑	๖๘	๑๔๑
๒. การถามโดยใช้รูปประโยคขอร้อง	๔	-	๒	๒	๘

๓.๕ กลวิธีการถามที่ปรากฏใช้ในปริเฉทการสัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่ม

กลวิธีการถามที่ปรากฏใช้ร่วมกันในปริเฉทการสัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่มในงานวิจัยนี้ หมายถึง กลวิธีการถามที่มีความถี่ในการปรากฏใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ และผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน หรือปรากฏในปริมาณที่เท่ากัน

จากข้อมูลที่ศึกษาผู้วิจัยพบกลวิธีการถามที่ใช้ร่วมกันหลายกลวิธี ได้แก่ การใช้ถ้อยคำสั้น ๆ การถามย้ำ การถามในลักษณะสรุปประเด็น การตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมติ

๓.๕.๑ การถามโดยใช้ถ้อยคำสั้น ๆ

การถามโดยใช้ถ้อยคำสั้น ๆ คือ การที่ผู้สัมภาษณ์ถามคำถามโดยใช้ถ้อยคำสั้น ๆ โดยไม่จำเป็นต้องกล่าวจบประโยค แต่ผู้สัมภาษณ์ก็สามารถสื่อความหมายกับผู้ให้สัมภาษณ์ได้ถูกต้อง ผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีนี้เพื่อให้การถาม - ตอบ กระชับ ไม่ยืดเยื้อ อีกทั้งยังเป็นไปตามลำดับที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการ รวมทั้งผู้ให้สัมภาษณ์และผู้ชมการสัมภาษณ์ก็ติดตามเรื่องราวได้ต่อเนื่อง เพราะผู้สัมภาษณ์จะป้อนคำถามสั้น ๆ ทีละคำถามให้ผู้ให้สัมภาษณ์เข้าใจได้ง่าย และตอบคำถามนั้น

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

(๙๘) เขาว่าผมเป็นเจ้าของ...อาบ อบ นวด

ถ. : แล้วตำรวจ สน...

ต. : มักกะสัน.

ถ. : แจ้งจับ.

ต. : ออกหมายจับเด็กคนนี้ในฐานะปลอมแปลงและใช้เอกสารราชการ.

ถ. : ซึ่งเป็นบัตรประชาชน.

ต. : เหมือนกัน. เหมือนที่ผมโดน.

จากตัวอย่างที่ (๙๘) ทั้งผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์สามารถถาม - ตอบกันอย่างต่อเนื่องไม่ติดขัดเป็นประโยคสั้น ๆ กระชับ เนื่องจากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้สัมภาษณ์โดยตรง ดังนั้นแม้ว่าผู้สัมภาษณ์จะถามไม่จบประโยค หรือใช้ถ้อยคำสั้น ๆ ผู้ให้สัมภาษณ์ก็เข้าใจและตอบคำถามได้

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

(๙๙) เปิดชีวิตยายไฮ

- ถ. : แล้วสมัยโน้นยายก็. เห็นบอกว่ายายที่ทำงานหนักเพราะสงสารแม่
- ต. : สงสารแม่.
- ถ. : เป็นยังไง.
- ต. : ไม่อยากให้แม่จะทำ.
- ถ. : ทำไมอะ.
- ต. : เลี้ยงลูกก็หลายแล้ว. ใหญ่ทั้งหมดแล้ว. ก็ขอให้ลูกเลี้ยงแม่เถอะ. แม่เอี้ยหยุดทำงานเถอะ. แม่แก่แล้ว. ใครจะทำช่วยเธอ. ชั้นก็ทำเอง. คราดชั้นก็ทำเป็น. ไถชั้นก็เป็น. ทำอะไรชั้นก็เป็นหมด

จากตัวอย่างที่ (๙๙) ผู้สัมภาษณ์จะป้อนคำถามสั้น ๆ ทีละคำถาม เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์เข้าใจ และตอบคำถามได้ง่ายขึ้น

(๑๐๐) หม่อมคลัง จี๊เด็กเป็นตัวประกัน

- ถ. : ตอนนั้นอยากเห็นพ่อ.
- ต. : อยากครับ.
- ถ. : มองหาพ้อมัย.
- ต. : มองครับ.
- ถ. : เห็นมัย.
- ต. : เห็น.

จากตัวอย่างที่ (๑๐๐) เนื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์เป็นเด็ก ผู้สัมภาษณ์จึงพยายาม บื้อนคำถามสั้น ๆ ทีละคำถาม ซึ่งเป็นคำถามในลักษณะตอบรับ หรือปฏิเสธ เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ ตอบคำถามได้ง่ายขึ้น กระชับ และเป็นลำดับ

๓.๕.๒ การถามซ้ำ

การถามซ้ำ คือ การที่ผู้สัมภาษณ์ตั้งคำถามใหม่ในประเด็นเดิมหลังจากที่ผู้ให้ สัมภาษณ์ได้ให้คำตอบไว้ และเปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตอบคำถามนั้นอีกครั้งเพื่อยืนยัน คำตอบ

จากการศึกษาข้อมูลพบว่า ผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีในการถามซ้ำ ๒ ลักษณะด้วย กันคือ การถามซ้ำคำถามของผู้สัมภาษณ์ และการถามซ้ำคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์

๓.๕.๒.๑ การถามซ้ำคำถามของผู้สัมภาษณ์

ผู้สัมภาษณ์จะใช้วิธีการในการถามซ้ำ ๒ วิธีด้วยกันคือ ย้ำด้วยถ้อยคำ เดิม และย้ำโดยเปลี่ยนหรือเพิ่มถ้อยคำบางคำ

๓.๕.๒.๑.๑ ย้ำด้วยถ้อยคำเดิม

ผู้สัมภาษณ์จะถามซ้ำ เพื่อให้เห็นว่าคำถามนั้นสำคัญและเป็นคำถามที่ ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องตอบคำถามซ้ำในลักษณะนี้จะเกิดขึ้นในผลัดคำถามเดียวกัน

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

(๑๐๑) มุลนิธิพลตรีจำลอง บุกรุกที่ดิน ส.ป.ก. ?

ถ. : เข้าก็คุณจำลองบอกว่า. ถ้ารู้สึกว่าโดนเล่นงาน. รู้สึกมีอะไ โดนเล่นงาน. คุณ จำลองบอกผมว่ารู้สึกโดนเล่นงาน. จึงจะเล่นงาน.

จากตัวอย่างที่ (๑๐๑) ผู้สัมภาษณ์ถามซ้ำด้วยถ้อยคำเดิมในผลัดคำถามเดียวกัน หลายครั้งด้วยกัน เพื่อแสดงให้เห็นว่า คำถามนั้นสำคัญผู้ให้สัมภาษณ์จะต้องตอบ

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

(๑๐๒) กิ๊ก...มากกว่าเพื่อนแต่ไม่ใช่แฟน

ถ. : แล้วคุณถามเค้ามั๊ย. เค้าสับรางยังงัย. คือเค้าคงไม่ใช่กิ๊กทั้ง ๖ คนรู้ว่านายคนนี้ มีกิ๊กอยู่ ๖ คน บวกแฟนอีก ๑ เป็น ๗ . เออ เค้าทำยังงัย. คุณถามเค้ามั๊ย.

จากตัวอย่างที่ (๑๐๒) ผู้สัมภาษณ์ถามย้ำใน ๒ ประเด็น ถึง ๒ ครั้ง ในผลัดเดียวกัน เพื่อแสดงว่าเป็นประเด็นที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบให้ได้

(๑๐๓) ร้องห่มขอปล่อยท้อง ๑๐ เดือน

ถ. : **ทำไมไม่มีห่มขอ.** เค้ารอจน ๑๑ โมง. แล้วเค้าบอกว่ารกเสื่อมประมาณ ๕, ๖ ชั่วโมง. **ถ้าเกิดมีห่มขอตอน ๗ โมง.** อันนี้ในความเข้าใจของคุณสนันท์กับสามี เย็นนะฮะ. **ถ้ามีห่มขอตอน ๗ โมง.** มันก็อาจจะยังไม่เป็นอะไร. ลูกเค้า**อาจจะยังไม่เป็นอะไร. ทำไมห่มขอไปไหน.** ตรงนี้ไปสอบถามหรือยังฮะ.

จากตัวอย่างที่ (๑๐๓) ผู้สัมภาษณ์ถามย้ำด้วยถ้อยคำเดิม "ทำไมไม่มีห่มขอ" พร้อมทั้งตั้งข้อสังเกต และย้ำการตั้งข้อสังเกตนั้นถึง ๒ ครั้งด้วยกัน เพื่อชี้ให้เห็นว่า เป็นประเด็นที่สำคัญ และผู้ให้สัมภาษณ์ควรตอบให้กระจ่างชัด

นอกจากการถามย้ำด้วยถ้อยคำเดิมจะเกิดขึ้นในผลัดเดียวกันแล้ว ยังพบว่าผู้สัมภาษณ์ถามย้ำในผลัดคำถามที่ต่างกันอีกด้วย การถามย้ำที่เกิดขึ้นต่างผลัดนี้จะใช้เมื่อผู้สัมภาษณ์ยังไม่ได้รับคำตอบ หรือได้รับคำตอบแล้วแต่ต้องการให้ผู้ให้สัมภาษณ์ยืนยันอีกครั้งหนึ่ง หรือคำตอบที่ได้ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้สัมภาษณ์

(๑๐๔) เปิดชีวิตยายไฮ

ถ. : **เฮ้อ. แล้วทำไง.**

ต.๑ : ไม่รู้ว่าจะเรียนหรือ. ไม่เคยว่าเรียน. ร้อง ร้องเรียน.

ต.๒ : ทำหนังสือราชการไม่เป็น.

ถ. : **แล้วทำไง.**

.....

- ต. : คำก็บอกว่า เอ้า. ฎจะเขียนให้มึง. วันนี้ วันหน้ามึงไปส่งนะ. ฎก็จะไปเยี่ยมลูกฎ. ก็ไปกับมึง. บอกว่ายังงี้. เอ้าดีละ. จะไปด้วยกันก็ดี. ก็เดิน ๆ. เดินมาถึง ทำเนียบ.

จากตัวอย่างที่ (๑๐๔) ผู้ให้สัมภาษณ์ให้คำตอบที่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้สัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์จึงถามย้ำใหม่อีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบข้อมูลเพิ่มเติม

ในบางครั้งการถามย้ำที่เกิดขึ้นต่างผลัดคำถามก็เป็นเพราะผู้ให้สัมภาษณ์ได้ยินคำถามไม่ชัด ผู้สัมภาษณ์จึงต้องถามย้ำใหม่ โดยเฉพาะในกรณีการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์

(๑๐๕) ก๊ก...มากกว่าเพื่อนแต่ไม่ใช่แฟน

ถ. : แล้วคุณไม่คิดจะตัดใจจากก๊ก ๒ คนนั้นไปหรือ.

ต. : อะไรนะคะ.

ถ. : คุณไม่คิดจะตัดใจ บอกเอ้ามีแฟนแล้ว, เราอย่าไปยุ่งกับคนอื่นเลย. ไม่คิดหรือฮะ.

ต. : อ้อ. ไม่หรือคะ. เพราะว่าบางทีเค้าก็ไม่ได้ผิดอะไรนี่คะ. เค้าก็ดีกับเราตลอด. เราก็คงแบบ, คน ๆ หนึ่งที่แบบมีความรู้สึกดี ๆ ให้ แล้วเค้าก็มีความรู้สึกดี ๆ กับเรา. เราก็ไม่จำเป็นต้องแบบว่า, ไปทำให้เค้าแบบ, บางครั้งเค้าอาจจะจะมีเรื่องไม่สบายใจ. อะไรยังงี้. แต่เค้าเห็นว่า เออ. เราก็เป็นคน ๆ หนึ่งที่เรานะปรึกษาเค้าได้. เค้าก็อาจจะโทรปรึกษา.

จากตัวอย่างที่ (๑๐๕) ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ยินคำถามที่ผู้สัมภาษณ์ถามไม่ชัดเจน เนื่องจากเป็นการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ซึ่งอาจมีสัญญาณรบกวน ผู้สัมภาษณ์จึงต้องถามใหม่และถามย้ำถึง ๒ ครั้ง เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ยินคำถาม และตอบคำถามนั้น

๓.๕.๒.๑.๒ ย้ำโดยเปลี่ยนหรือเพิ่มถ้อยคำบางคำ

ผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีนี้ เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ยืนยันคำตอบที่ได้ตอบไว้แล้วอีกครั้งหนึ่ง เหมือนกับการถามย้ำด้วยถ้อยคำเดิมที่กล่าวไปแล้วข้างต้น แต่ต่างกันตรงที่การถามย้ำในกรณีนี้ ผู้สัมภาษณ์จะเปลี่ยนหรือเพิ่มถ้อยคำบางคำลงไปจากถ้อยคำที่ใช้ในการถามครั้งแรก เพื่อให้คำถามชัดเจนมากขึ้น เจาะจงมากขึ้น

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

(๑๐๖) ตรวจสอบ “เกมทศกัณฐ์”

ถ. : จำรูญ. คุณรู้จักได้อย่างไร.

ต.๒ : ก็จตุจักรมีหนังสือเก่าเยอะนะค่ะ. ก็เป็นคนชอบเข้าไปอ่านร้านหนังสือบ่อย ๆ.

ถ. : จำรูญนี่คือจำรูญ ทนวดจิม.

ต.๔ : จำรูญ ทนวดจิม. ซึ่งคนเล่นส่วนใหญ่จะผิดไปกับคุณ ??.

ถ. : **ทำไมคุณรู้.**

ต.๒ : ก็เคยเห็นไงคะ. เคยไปอ่านหนังสือที่มันเป็นดารารายภาพยนตร์อะไรเก่า ๆ. ที่เซ็นทรัล ชั้นใต้ดินมันจะมีหนังสืออย่างเงี้ยไว้. เราก็ไปเปิดดู. ยิ่งตอนมาเล่นเกม. ยิ่งต้องไปหาข้อมูลมาก ๆ.

จากตัวอย่างที่ (๑๐๖) ผู้สัมภาษณ์ถามย้ำโดยเปลี่ยนคำแสดงคำถาม “ยังไง” เป็นคำว่า “ทำไม” เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามให้ชัดเจน และให้รายละเอียดมากยิ่งขึ้นกว่าการตอบครั้งแรก

(๑๐๗) มูลนิธิพลตรีจำลอง บุกรุกที่ดิน ส.ป.ก. ?

ถ. : ยืนยันว่าไม่ได้บอกพลตรีจำลองบุกรุก !.

ต.๒ : ผมยังไม่เคยพูดเลยนะครับ.

ถ. : ไม่ได้บอกมูลนิธิพลตรีจำลองบุกรุก.

ต.๒ : ครับ.

จากตัวอย่างที่ (๑๐๗) ผู้สัมภาษณ์ถามย้ำโดยเปลี่ยนถ้อยคำที่ระบุตัวบุคคล “พลตรีจำลอง” เป็นหน่วยงานว่า “มูลนิธิพลตรีจำลอง” เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ยืนยันคำตอบอีกครั้งว่า ไม่เคยพูดว่าทั้งพลตรีจำลอง และมูลนิธิพลตรีจำลอง บุกรุกที่ดิน ส.ป.ก. ตามที่ตกเป็นข่าว

๓.๕.๒.๒ การถามย้ำคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้สัมภาษณ์จะใช้วิธีการในการถามย้ำคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ ๔ วิธีด้วยกันคือ ๑) ย้ำด้วยถ้อยคำเดิม ๒) ย้ำโดยเปลี่ยนหรือเพิ่มถ้อยคำบางคำ ๓) ย้ำโดยบอกให้

ผู้ให้สัมภาษณ์รับผิดชอบต่อข้อมูลของตน และ ๔) ย้ำโดยใช้คำแสดงการขอคำตอบอย่างตรงไปตรงมา

๓.๕.๒.๒.๑ ย้ำด้วยถ้อยคำเดิม

ผู้สัมภาษณ์จะนำคำตอบที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตอบไว้ มาใช้เป็นคำถามด้วยถ้อยคำเดิม เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ยืนยันคำตอบนั้นอีกครั้ง การถามย้ำนี้จะเกิดต่อเนื่องจากผลัดคำตอบโดยทันที บางครั้งอาจมีการถามย้ำคำตอบพร้อมทั้งขยายความเพิ่มเติมไปด้วยก็ได้

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

(๑๐๘) สุนารี ราชสีมา กับ บริษัทคอสโมเรคคอร์ด จำกัด

- ต.๒ : แล้วก็บอกว่าเปอร์เซ็นต์เทปได้ม้วนละ ๕ บาท. แล้วก็งานโชว์ทางเทโรไม่ยุ่ง. ไม่ยุ่งเรื่องของเปอร์เซ็นต์. นี่คือเงื่อนไขของคุณสุนารี, ซึ่งไปอยู่กับเทโร. แต่ถ้าหากคุณสุนารีจะมาอยู่คอสโมฯก็จะขอเงื่อนไขตามนี้. ตามที่เคยได้จากเทโร.
- ถ. : เทป (ม้วนละ ๕ บาท). โชว์ไม่ยุ่ง.
- ต.๒ : (เทป VCD ไซค์ะ). โชว์ไม่ยุ่ง.

จากตัวอย่างที่ (๑๐๘) ผู้สัมภาษณ์นำคำตอบที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตอบไว้มาถามย้ำอีกครั้งหนึ่ง คือ "เทปม้วนละ ๕ บาท. โชว์ไม่ยุ่ง" เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ยืนยันคำตอบ

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

(๑๐๙) เปิดชีวิตยายไฮ

- ถ. : แล้วยายไปทำกินยังงี้.
- ต.๑ : ไปทำงานรับจ้างเขา. ลูกไปหมด. ไปทำงานอยู่กรุงเทพฯ. ไปไหน ๆ ยายไปหมด. ทำงานอยู่กรุงเทพฯ อำเภอกาญจนบุรี. โรงปุ๋ยเก่า.
- ถ. : ยายมาทำงานในกรุงเทพฯ มาแล้วหรือ. เมื่อ ๒๐ กว่าปีก่อนนะ.
- ต.๑ : จ๊ะ.

จากตัวอย่างที่ (๑๐๙) ผู้สัมภาษณ์ถามย้ำคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ว่า "มาทำงานในกรุงเทพฯ" และขยายความเพิ่มเติมไปด้วยว่า "เมื่อ ๒๐ กว่าปีก่อนนะ" ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ก็ตอบรับเป็นการยืนยันคำตอบอีกครั้งหนึ่ง

๓.๕.๒.๒.๒ ย้ำโดยเปลี่ยนหรือเพิ่มถ้อยคำบางคำ

ผู้สัมภาษณ์จะนำคำตอบที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตอบไว้ มาใช้เป็นคำถาม โดยเปลี่ยนหรือเพิ่มถ้อยคำบางคำเพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ยืนยันคำตอบ การถามย้ำในลักษณะนี้อาจเกิดต่อเนื่องจากผลัดคำถามโดยทันที หรือเกิดขึ้นต่างผลัดหลาย ๆ ผลัดก็ได้

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

(๑๑๐) กิก...มากกว่าเพื่อนแต่ไม่ใช่แฟน

ถ. : คือกิกเนียเท่าที่ผมไปอ่านดู. ถ้ามันเป็นแบบเบาคุณก็มองว่ามันมีข้อดี. ถ้ามันเป็นแบบหนักมันก็มีข้อเสีย. ก็คือ, เป็นเรื่องของคนหลายใจ. คนใจง่าย. เอ้อ ผู้หญิงหรือผู้ชายเยอะกว่ากัน.

ต.๑-๘ : พอ ๆ กันเลยคะ, ครับ.

ถ. : ทำไมถึงเชื่ออย่างนั้น.

ต.๒ : เพราะว่าจากเท่าที่แบบถาม ๆ มานะคะ. ลองถามถึงเรื่องที่ไม่ได้สัมภาษณ์โดยตรงนะคะ. ลองถามดูว่าเอ๊ะ ลองคิดดูซิว่า ถ้าเป็นกิกยังเงี้ย. ผู้ชายกับผู้หญิงใครเป็นกิกมากกว่ากัน. ส่วนใหญ่จะตอบว่า โอ้ย. ถ้าพูดถึงสมัยนี้ก็พอ ๆ กันเลยนะ คะ.

ถ. : อ้อ พอ ๆ กัน.

ต.๒ : ใช่.

ถ. : สูสีกันเลยเหอ.

ต.๒ : ใช่คะ.

จากตัวอย่างที่ (๑๑๐) ผู้สัมภาษณ์ไม่ได้ถามย้ำคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์โดยทันที แต่เริ่มประเด็นคำถามใหม่ก่อน แล้วจึงค่อยกลับมาทวนคำตอบที่ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบไว้ในตอนแรกว่า "พอ ๆ กัน" และถามย้ำใหม่อีกครั้งเพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ยืนยันคำตอบที่ได้เคยตอบไว้แล้วข้างต้น แต่เปลี่ยนถ้อยคำใหม่จากคำว่า "พอ ๆ กัน" เป็น "สูสีกัน" แทน

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

(๑๑๑) สุณารี ราชสีมา กับ บริษัทคอสโมเรคคอร์ด จำกัด

ต.๒ : ขออนุญาตเอ่ยถึงบริษัทซึ่ง ณ ตอนนั้นมีคุณสุนารีอยู่ในสังกัด. คุณสุก็บอกว่า ตอนที่สุมาอยู่ที่เทโรเนี่ย. ทางเทโรซื้อตัวมา. (แล้วก็...

ต.๑ : (ไม่เคยพูดเลยนะคะ) มีแต่บริษัท ไรท์มิวสิกเท่านั้นที่ซื้อตัวสุ. กับเทโรเป็นเจอนไซท์สุไปคุย ตอนนั้นสุอยู่กับแฟน. สุไปกับแฟน. เจอนไซท์กับเทโรสุเป็นลูกทุ่งเบอร์แรกของเค้า. ที่แรกเค้าไม่มีโครงการ ที่จะทำลูกทุ่งเลยด้วย.

ถ. : ไม่เคยบอกกับคุณชนม์ชนกว่า (เทโรซื้อมา.

ต.๑ : ไม่เคยค่ะ (เทโรไม่เคยซื้อตัวสุเลย)

จากตัวอย่างที่ (๑๑๑) ผู้สัมภาษณ์ถามย้ำคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ต่อเนื่องจาก ผลัดคำตอบโดยทันที โดยเปลี่ยนและเพิ่มเติมถ้อยคำใหม่ลงไปเพื่อให้ชัดเจนมากขึ้น จากคำว่า “ไม่เคยพูด” ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบไว้ มาเป็นคำว่า “ไม่เคยบอกกับคุณชนม์ชนก” แทน และให้ผู้ให้สัมภาษณ์ยืนยันคำตอบอีกครั้งหนึ่ง

๓.๕.๒.๒.๓ ย้ำโดยบอกให้ผู้ให้สัมภาษณ์รับผิดชอบต่อข้อมูลของตน

ผู้สัมภาษณ์จะใช้คำว่า “ยืนยัน” และ “รับผิดชอบ” ในการถามย้ำ เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อคำตอบหรือข้อมูลที่กล่าวออกมาทั้งคำพูด และเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่นำมาแสดง โดยมากจะพบเมื่อประเด็นคำตอบนั้นเป็นประเด็นที่ สังคมให้ความสนใจและต้องการจะทราบความจริง หรือมีพาดพิงถึงผู้อื่นในทางลบ

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

(๑๑๒) มูลนิธิพลตรีจำลอง บุกรุกที่ดิน ส.ป.ก. ?

ถ. : อันนี้เนี่ย. คุณเนวินรับผิดชอบข้อมูลของคุณเนวินนะฮะ.

ต.๒ : อ้อ. แน่นอนครับ.

จากตัวอย่างที่ (๑๑๒) ผู้สัมภาษณ์ขอให้ผู้ให้สัมภาษณ์คือ นายเนวิน ชิดชอบ ตอบรับว่า จะรับผิดชอบต่อข้อมูลที่นำมาให้สัมภาษณ์ เนื่องจากเป็นข้อมูลที่แย้งกับข้อมูลของอีกฝ่ายหนึ่งที่มีกรณีพิพาทกันอยู่

(๑๑๓) คี...สาธารณสุข

- ก. : อ้อ. อันนี้ยืนยันนะครับ. ทุกอย่างที่คุณสุตารัตน์พูด. คุณสุตารัตน์รับผิดชอบ
นะครับ.
- ต. : รับผิดชอบสิคะ. ก็ไม่ใช่ดิฉันทำขึ้นเอง.

จากตัวอย่างที่ (๑๑๓) ผู้สัมภาษณ์ขอให้นางสุตารัตน์ เกยุราพันธุ์ รับผิดชอบ ต่อข้อมูลที่ได้ให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้ เนื่องจากมีการกล่าวอ้างบุคคลที่สาม และหน่วยงานต่าง ๆ ผู้ สัมภาษณ์จึงขอให้ผู้ให้สัมภาษณ์ยืนยันข้อมูล และรับผิดชอบต่อข้อมูลเหล่านั้น ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ ก็ตอบรับ

(๑๑๔) คี...สาธารณสุข

- ก. : ก็คือปีแรก ๙๐๐ ล้านเนี่ย. เลือกบริษัทหนึ่งถูกกว่า. แต่ถ้าคิดว่าซ่อมบำรุงรักษา
อีก ๕ ปี ซึ่งต้องทำอยู่แล้วอีกบริษัทหนึ่งถูกกว่า. เพราะไ้บริษัทแรกแพงกว่า. ถ้า
คิดระยะยาวเหมือนกับของเงินสด. เงินผ่อน. ถ้าคิดง่าย ๆ แบบนั้น. ผมคิดแบบนี้
นะฮะ. คงพอนึกออกใช่ไหมครับ. คือบริษัทหนึ่งเนี่ยอาจจะผ่อน. เงินก้อนแรกเงิน
ดาวน้มากกว่า. น้อยกว่า. เงินดาวน้มากกว่าแต่ไปจ่ายทีหลังน้อยกว่า. อีกบริษัท
หนึ่งเงินดาวน้มืดเดียว. แต่ไปจ่ายทีหลังมากกว่า. ผมคิดอย่างนั้นะ. คุณสุตารัตน์
รับผิดชอบเอกสาร. ข้อมูลตรงนี้นะครับ.
- ต. : ใช่ค่ะ. แน่อนคะ. ดิฉันจะไปนั้นได้ยังไงคะ. เพราะออกอากาศนะคะ. อันนี้ก็
เอกสารที่กรรมการทำมา.

จากตัวอย่างที่ (๑๑๔) ผู้สัมภาษณ์พยายามถามย้ำด้วยการใช้คำที่แสดงให้ผู้ให้ สัมภาษณ์เห็นว่าต้องตระหนักและรับผิดชอบต่อข้อมูลที่นำมาแสดง และขอให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบ รับเป็นการยืนยัน เพราะเป็นข้อมูลที่ตรงข้ามกับข้อมูลของอีกฝ่ายหนึ่ง

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

(๑๑๕) ร้องหอบปล่อยท้อง ๑๐ เดือน

- ถ. : ตกลงคุณหมอบใจดีมาแล้วเนี่ย. ยืนยันว่ามีใบนัดอยู่แค่นี้. ถูกมัยยะ. เท่าที่ฟัง. เขาเฉพาะในช่วงเกิดเหตุเนี่ย.
- ต. : เอ่อ. สิ่งที่ผมยืนยันเนี่ยนะครับ. ผมขอยืนยันว่าในวันที่ ๗ ธันวาคมเนี่ยครับ. ได้มีการเขียนนัดเอาไว้ว่า เอ่อ. มาอนโรงพยาบาล. นัดไว้วันที่ ๕ แล้วเนี่ย. ไม่ได้มา. นะฮะ. แต่มาในวันที่ ๗ แทน.

จากตัวอย่างที่ (๑๑๕) ผู้สัมภาษณ์ขอให้ผู้อำนวยการของโรงพยาบาลที่ถูกคนไข้ฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายยืนยันข้อมูลของตน เกี่ยวกับเรื่องการออกใบนัดคลอดให้กับคนไข้ เนื่องจากข้อมูลที่แพทย์ชี้แจงตรงข้ามกับข้อมูลของคนไข้ที่นำมาแสดง

๓.๕.๒.๒.๔ ย้ำโดยใช้คำแสดงการขอคำตอบอย่างตรงไปตรงมา

ผู้สัมภาษณ์จะใช้คำแสดงการขอคำตอบอย่างตรงไปตรงมาในลักษณะต่าง ๆ เพื่อชี้ให้เห็นว่าผู้สัมภาษณ์ต้องการคำตอบในประเด็นนั้นอย่างชัดเจน โดยอาจใช้เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ได้ตอบคำถาม ตอบไม่ตรงคำถาม หรือตอบคำถามไม่ชัดเจน โดยอาจใช้คำแสดงการขอคำตอบอย่างตรงไปตรงมาขึ้นต้นประโยคก่อนเพื่อบ่งบอกให้ผู้ให้สัมภาษณ์ทราบว่าคำถามนี้ ผู้สัมภาษณ์จะต้องตอบให้ได้ หรือใช้ในตอนท้ายประโยคเพื่อย้ำว่าต้องการขอคำตอบจริง ๆ ก็ได้

จากการศึกษาข้อมูลพบว่าผู้สัมภาษณ์ใช้คำแสดงการขอคำตอบอย่างตรงไปตรงมา เช่น ผมถามตรง ๆ ผมถามจริง ๆ ผมถามอย่างนี้ เรายังไงเขาชัด ๆ เป็นต้น ซึ่งถ้อยคำเหล่านี้บ่งบอกได้อย่างชัดเจนถึงการเป็นรายการสัมภาษณ์แบบ “ถึงลูกถึงคน” คือถามแบบตรงไปตรงมา ไม่อ้อมค้อม

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

(๑๑๖) เขาว่าผมเป็นเจ้าของ...อาบ อบ นวด

- ถ. : เด็กที่มูลนิธิเค้าช่วยออกมาจากฮอนโนลูลูเนี่ยผมถามตรง ๆ ออกมาแล้วยังไป
ค้า...
- ต. : ที่อื่น.
- ถ. : ไปทำ อาบ อบ นวด ที่อื่น.
- ต. : อ้อ. สถานบริการ อาบ อบ นวด ที่อื่น

จากตัวอย่างที่ (๑๑๖) ผู้สัมภาษณ์ถามย้ำโดยใช้คำแสดงการขอคำตอบอย่างตรงไปตรงมาว่า “ผมถามตรง ๆ” ทั้งนี้เพราะเรื่องที่ถามเป็นเรื่องที่ไม่ดีนัก และส่งผลกระทบต่อด้านลบต่อผู้ให้สัมภาษณ์ในขณะเดียวกันด้วย ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์อาจจะไม่ยากตอบ แต่ผู้สัมภาษณ์ต้องการคำตอบในประเด็นนั้นจึงต้องขอคำตอบอย่างตรงไปตรงมา เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบ

(๑๑๗) คีค...สาธารณสุข

- ถ. : คือผมแปลกใจ. นี่ผมถามจริง ๆ. คือจะมีปลัดที่ไหนที่ถึงเวลารัฐมนตรีเรียก
ประชุมแล้วไม่ไปประชุม. ถ้าไม่ไปประชุม. ไม่ไป. ไม่เรียกก็ไม่ไป. มันจะเป็น
ไปได้ยังไงอะ.
- ต. : ก็มีคะ. ก็เนี่ยคะ มีท่านปลัดวัลลภเนี่ยคะ. ก็อย่าถามดิฉันคนเดียวลองถามท่าน
สิริกร. ถามท่านอนุทินด้วยละกัน. นะคะ.

จากตัวอย่างที่ (๑๑๗) ผู้สัมภาษณ์ถามย้ำโดยใช้คำว่า “ผมถามจริง ๆ” เพื่อแสดงว่าผู้สัมภาษณ์ต้องการคำอธิบายในประเด็นที่ถามอย่างกระจ่างชัด เพราะข้อมูลที่ผู้สัมภาษณ์ให้มามีประเด็นที่น่าสงสัยอยู่ และผู้สัมภาษณ์เห็นว่าไม่น่าจะเป็นไปได้ จึงต้องใช้คำแสดงการขอคำตอบอย่างตรงไปตรงมาเพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ชี้แจงเพิ่มเติม

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

(๑๑๘) กิก...มากกว่าเพื่อนแต่ไม่ใช่แฟน

ก. : เอายังงี้เอาชัด ๆ เลยนะครับ. ที่คุณไปทำมา. ใครจะเล่า. คุณก็ได้ (ชี้มือไปที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ ๔). คุณก็ไปสัมภาษณ์มาเหมือนกันใช่ไหม. ลองเล่าสักคนหนึ่งของคนที่คุณไปเจอแล้วไง. มันตื่นตาตื่นใจมากหรือไง. มันเป็นอย่างไง.

จากตัวอย่างที่ (๑๑๘) ผู้สัมภาษณ์ต้องการคำตอบที่ชัดเจนในประเด็นที่ถาม จึงใช้คำแสดงการขอคำตอบอย่างตรงไปตรงมา "เอายังงี้เอาชัด ๆ" พร้อมทั้งเลือกผู้ตอบคำถามในขณะเดียวกันด้วย เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตอบตามประเด็นที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการจริง ๆ

กล่าวโดยสรุปกลวิธีการถามย้ำทั้ง ๒ ลักษณะ คือ การถามย้ำคำถามของผู้สัมภาษณ์ และการถามย้ำคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นกลวิธีที่ผู้สัมภาษณ์ใช้เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ยืนยันคำตอบของตัวเองอีกครั้งหนึ่ง เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือและความชัดเจนของข้อมูล ผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีการถามย้ำที่เหมือนกันได้แก่ ย้ำด้วยถ้อยคำเดิม และ ย้ำโดยเปลี่ยนหรือเพิ่มถ้อยคำบางคำลงไป ส่วนวิธีที่แตกต่างกันคือ การย้ำโดยบอกให้ผู้ให้สัมภาษณ์รับผิดชอบต่อข้อมูล และการย้ำโดยการใช้คำแสดงการขอคำตอบอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งจะพบในการถามย้ำคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์เท่านั้น เนื่องจากมีการพาดพิงถึงบุคคลอื่น และเป็นประเด็นที่สังคมให้ความสนใจจึงต้องการคำตอบอย่างชัดเจน และเมื่อพิจารณาความถี่ที่ปรากฏพบว่าการถามย้ำคำถามของผู้สัมภาษณ์นั้น ผู้สัมภาษณ์จะย้ำด้วยถ้อยคำเดิมมากที่สุด ทั้งนี้เพราะการย้ำด้วยถ้อยคำเดิมจะแสดงให้เห็นว่า ประเด็นนั้นสำคัญ และต้องตอบให้ได้ ในขณะที่การถามย้ำคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ จะใช้วิธีการย้ำโดยเปลี่ยนหรือเพิ่มถ้อยคำบางคำลงไปมากที่สุด ทั้งนี้เพราะต้องการให้ผู้ให้สัมภาษณ์ยืนยันคำตอบที่ผู้สัมภาษณ์นำมาถามใหม่อีกครั้ง และเมื่อเปรียบเทียบกลวิธีการถามย้ำทั้ง ๒ ลักษณะแล้วพบว่า ผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีการถามย้ำคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์มากกว่าการถามย้ำคำถามของตนเอง ทั้งนี้เพราะคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ คือ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนั้นจึงพบการถามย้ำมากเพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ยืนยันคำตอบของตนเอง เพื่อช่วยสร้างความน่าเชื่อถือให้กับตนเอง และข้อมูลนั้น ๆ

๓.๕.๓ การถามในลักษณะสรุปประเด็น

การถามในลักษณะสรุปประเด็น คือ การที่ผู้สัมภาษณ์นำคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์มาสรุปแล้วตั้งเป็นคำถามใหม่ เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ยืนยันความถูกต้อง หรือนำประเด็นที่สำคัญ ๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถามใหม่อีกครั้งหนึ่ง เพื่อตรวจสอบความเข้าใจระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ให้ถูกต้องตรงกันเพื่อให้ผู้ชมและคู่สนทนาทราบเป็นระยะ ๆ ซึ่งจะช่วยให้ติดตามเรื่องได้ง่ายขึ้น

จากการศึกษาข้อมูลผู้วิจัยพบว่า ผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีการถามในลักษณะสรุปประเด็นใน ๒ ลักษณะคือ การถามในลักษณะสรุปประเด็นคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ และการถามในลักษณะสรุปประเด็นสำคัญของเรื่อง

๓.๕.๓.๑ การถามในลักษณะสรุปประเด็นคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์

การถามในลักษณะสรุปประเด็นคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ คือ การที่ผู้สัมภาษณ์สรุปประเด็นสำคัญของคำตอบที่ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบไว้ยาว ๆ ให้กระชับขึ้น หรือขยายความคำตอบให้ชัดเจนมากขึ้นจากคำตอบที่สั้นเกินไป ไม่ชัดเจน โดยนำการสรุปประเด็นคำตอบนั้นมาตั้งเป็นคำถาม ถามผู้ให้สัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง และให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบรับหรือปฏิเสธเพื่อยืนยันความถูกต้อง โดยอาจจะตั้งเป็นคำถามมากกว่าหนึ่งคำถามก็ได้ การสรุปประเด็นในลักษณะนี้จะเกิดขึ้นต่อเนื่องจากผลัดคำตอบ

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

(๑๑๙) ตรวจสอบ “เกมทศกัณฐ์”

ต. : คุณสนใจที่จะดู. คุณต้องไปดูข่าว ดูหนังสือ. ดูโมเดิร์นไนน์ทีวี. อันนี้มันอยู่ตรงข่าวเลยคุณต้องไปดู. คุณต้องรู้จักคน. ดูเสร็จคุณต้องจำได้ด้วย. ให้ผมไปเล่นผมก็แพ้เพราะผมจำคนไม่เก่ง. ผมอยากจะบอกอย่างนี้ วิธีการตรวจสอบรายการอันนั้นะฮะ. ง่ายมาก. ๑. หน้าที่ยื่นมาไม่ได้ยื่นมาหน้าเดียว. มันมีอีกครึ่งหน้าต่อมา. ไม่รู้จะไปช่วยกันยังไง. เพราะผมกันไว้หมดแล้ว. ๒. ผมไม่ได้เล่นกันตัวต่อตัว. คุณเล่นกันเอง. แพ้ชนะกันเอง. เสร็จแล้วก็ผู้ที่จะได้คัมค่าในการไปศึกษาหาความรู้. เนื่องจากเราตั้งรางวัลไว้สูง. ถ้าเกิดไม่ได้ ๑๐ หน้า. คุณมีชั้นบันไดของ

การได้เล่นเกม. ไม่รู้อะไรเลย. ซี้ห์มุซี้ห์มา ๑ เกมห้าพันสบายไปแล้ว. แต่เมื่อเล่นไปซัก ๒-๓ เกม พบเอ๊ะมันคุ้มค่าในการลงทุนแน่นอน. ขั้นที่ ๕ ผมตั้งไว้ห้าหมื่น. ขั้นที่ ๑๐ ตั้งแสนนึง. แสนเก้าเข้าไปละรวมทบต้น. ของทางวิสวัสนี้ ๔๘ สมัย. ล้านสองกว่า ๆ. ผมว่าเค้าคุ้มในการที่จะลงทุนดู. แต่สมมติว่าเข้ามาถึงตรงนี้แล้ว. สิ่งที่จะได้ไปไม่ได้ไปนะ. ผมว่าที่เค้าได้มากกว่าเงินล้านสองตรงนี้. คือความรู้ที่เค้าได้มากกว่าคนอื่นขณะนี้.

- ถ. : คุณปัญญาคิดว่ามันมีเงินล่อใจ. ให้เค้าไปทำการบ้านเอง.
 ต.๔ : ถูกต้องครับ. ถูกต้องนะครับ.

จากตัวอย่างที่ (๑๑๙) ผู้สัมภาษณ์สรุปประเด็นคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ที่พยายามชี้แจงข้อสงสัยที่ถูกสังคมวิพากษ์วิจารณ์ว่า รายการเกมทศกัณฐ์มีการแจกคู่มือภาพหน้าคนให้ผู้เล่นไปฝึกซ้อมก่อนมาแข่งขัน เนื่องจากผู้แข่งขันจำหน้าคนได้เก่ง และแม่นยำเกินไปจนเป็นที่น่าสงสัย พิธีกรของรายการจึงพยายามชี้แจงกับผู้สัมภาษณ์ และผู้ชมเพื่อให้เห็นว่าทางรายการไม่ได้กระทำเช่นนั้น พร้อมทั้งอธิบายถึงเหตุผลที่ทำให้ผู้เข้าแข่งขันเกมนี้มีความสามารถในการจำหน้าคนได้เก่งอย่างละเอียดลออ ผู้สัมภาษณ์จึงสรุปประเด็นคำตอบสั้น ๆ เพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นว่า “คุณปัญญาคิดว่ามันมีเงินล่อใจ. ให้เค้าไปทำการบ้านเอง” และผู้ให้สัมภาษณ์ก็ตอบรับการสรุปประเด็นนั้นว่า “ถูกต้องครับ. ถูกต้องนะครับ”

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

(๑๒๐) ร้องหอบปล่อยท้อง ๑๐ เดือน

- ถ. : แล้วคุณสามีเนี่ยถามหมอมั้ยว่า. เอ๊ะทำไมลูกผมหายใจยังงั้นเป็นอะไร.
 ต.๒ : หมอเค้าบอกว่า. เค้าสลักน้ำขี้เทา. เพราะถ้าเกิดรกเสื่อมเนี่ยฮะ. คุณกันเค้าจะถ่ายขี้ออกมา
 ต.๑ : อ้อ. หมอบอก หมอเด็กบอก.
 ต.๒ : ถ่ายขี้มา แล้วมันก็อยู่ในน้ำคร่ำ. แล้วพอเด็กปล่อยออกมาแล้วมันก็หายใจเข้าไป.
 ถ. : อันนี้ตกลงหมอบอกว่าเป็นรกเสื่อม.
 ต.๒ : ผมเคยครั้งแรกว่าทำไมเด็กถึงหายใจเร็ว. แต่ว่าเค้าไม่ได้ชี้ว่าเป็นรกเสื่อม. ไม่ได้คุยเรื่องรกเสื่อม. คุยว่าทำไมถึงหายใจเร็ว. เค้าอธิบายให้ฟังว่าปอดมันปอดมันปอดมันปอดมันปอดมันปอดมัน. ต้องดูอาการอีกพักนึง.

- ถ. : คือเด็กเกิดถ่าย
- ต.๒ : ถ่ายช้อออกมาในน้ำคร่ำ.
- ถ. : แล้วเด็กก็สูดเข้าไป.
- ต.๒ : ครับผม. เพราะปอดมันทำงานแล้วก็เลยสูดเข้าไป. เพราะว่าเด็กมันอายุมากแล้ว.
อายุครรภ์
- ถ. : มันก็เลยเข้าไปในปอด.
- ต.๒ : ครับผม.
- ถ. : มันก็เลยมีปัญหา.
- ต.๒ : ใช่ฮะ.
- ถ. : อันนี้ละที่หมอเคำบอก.
- ต.๒ : ฮะ. คุยกับหมอเด็ก.
- ถ. : คุยกับหมอเด็ก. ไม่ใช่หมอทำคลอด.
- ต.๒ : ครับผม.

จากตัวอย่างที่ (๑๒๐) ผู้สัมภาษณ์นำคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์มาสรุปประเด็นสำคัญ ๆ และถามเป็นคำถามที่ละประเด็นหลายคำถามด้วยกัน เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์และผู้ชมการสัมภาษณ์ได้เข้าใจประเด็นที่สำคัญในขณะนั้น เนื่องจากผู้สัมภาษณ์ต้องการชี้ประเด็นให้เห็นว่าแพทย์เจ้าของครรภ์ได้บอกถึงเรื่องรกเสื่อมให้ผู้ให้สัมภาษณ์ทราบหรือไม่ รวมถึงอาการรกเสื่อมว่าเป็นอย่างไร เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามแล้ว ผู้สัมภาษณ์จึงสรุปเป็นประเด็นสั้น ๆ ที่ละประเด็นแล้วถามผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อตรวจสอบความเข้าใจให้ถูกต้องตรงกัน และเพื่อให้ผู้ชมการสัมภาษณ์ทราบประเด็นสำคัญนั้น โดยผู้ให้สัมภาษณ์จะตอบรับเป็นระยะ ๆ

จากการศึกษาข้อมูล ผู้วิจัยพบว่าผู้สัมภาษณ์จะสรุปประเด็นคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ตามคำตอบที่ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบมา แต่จะปรับให้เข้าใจง่ายขึ้น และชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์คือ การซักถามข้อมูล ดังนั้นข้อมูลที่นำมาสรุปจึงต้องสรุปจากคำตอบที่แท้จริงของผู้ให้สัมภาษณ์

๓.๕.๓.๒ การถามในลักษณะสรุปประเด็นสำคัญของเรื่อง

การถามในลักษณะสรุปประเด็นสำคัญของเรื่อง คือ การที่ผู้สัมภาษณ์ นำเนื้อหาของการสัมภาษณ์ที่ได้จากการถามคำถามหลายคำถามก่อนหน้านั้น มาสรุปเป็นประเด็นสำคัญ ๆ แล้วตั้งเป็นคำถาม ถามผู้ให้สัมภาษณ์อีกครั้ง โดยให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบรับด้วย เพื่อเป็นการตรวจสอบความเข้าใจให้ถูกต้องตรงกัน การสรุปประเด็นสำคัญของเรื่องเป็นการช่วยให้คู่สนทนาและผู้ชมการสัมภาษณ์ได้ทราบว่า มีประเด็นสำคัญใดบ้างที่ผู้สัมภาษณ์ไปแล้วก่อนที่จะเริ่มประเด็นคำถามอื่น จากการศึกษาข้อมูลผู้วิจัยพบว่าผู้สัมภาษณ์จะถามในลักษณะสรุปประเด็นสำคัญของเรื่องเมื่อเห็นว่าเรื่องนั้นได้ข้อสรุปแล้ว หรือได้ข้อมูลที่คิดว่าเพียงพอแล้วจึงนำประเด็นที่สำคัญ ๆ มาสรุปและตั้งเป็นคำถามอีกครั้งหนึ่ง เพื่อตรวจสอบความเข้าใจให้ถูกต้องตรงกันก่อนเริ่มถามในประเด็นอื่นต่อไป การถามโดยสรุปประเด็นในลักษณะนี้จึงไม่ได้เกิดขึ้นต่อเนื่องจากผลัดคำตอบก่อนหน้า แต่เป็นการถามโดยสรุปประเด็นหลังจากที่มีการถาม - ตอบในหลายผลัดมาแล้ว

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

(๑๒๑) สุณารี ราชสีมา กับ บริษัทคอสโมเรคคอร์ด จำกัด

ก. : คือมันมีบางส่วนที่ตรงกันเรื่องที่ผมฟังนะครับ. คือคุณสุนารีบอกไปว่า ๒ ล้าน. ถูกมั๊ยอะ.

ค. : ค่ะ.

ก. : แต่ที่ไม่ตรงกันในข้อแรกก็คือ. คุณสุนารีบอกว่าคอสโมฯเสนอ.แต่คอสโมฯบอกว่าคุณสุนารีเสนอ. ถูกมั๊ยครับ. เสนอตัว

ค. : เอ่อเสนอว่าอยาก

ก. : (จะมาร่วมงานด้วย)
อยากทำ แต่คุณสุนารีบอกว่าคอสโมฯเป็นฝ่ายไปดึง. แล้วก็ถามคุณสุนารีว่าจะเอาเท่าไร. คุณสุนารีก็บอกมาว่า ๒ ล้าน.

จากตัวอย่างที่ (๑๒๑) ผู้สัมภาษณ์สรุปประเด็นสำคัญของเรื่องที่ได้จากการสัมภาษณ์คู่กรณีทั้งสองฝ่ายหลายคำถามก่อนหน้านี จนได้ข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นเรื่องเงินสองล้านบาท และการตกลงมาอยู่กับค่ายเพลงของบริษัทคอสโมฯ ว่า มีข้อมูลที่ตรงกันและไม่ตรงกัน

อยู่ จึงสรุปเป็นประเด็นสำคัญ ๆ เพื่อให้คู่กรณีและผู้ชมการสัมภาษณ์รับทราบข้อมูลนั้น โดยผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองฝ่ายก็แสดงการตอบรับความถูกต้องของประเด็นสำคัญที่ผู้สัมภาษณ์สรุปก่อนที่ผู้สัมภาษณ์จะถามในประเด็นอื่นต่อไป

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

(๑๒๒) หม่อมคลัง จี้เด็กเป็นตัวประกัน

ถ. : นี่คือเหตุผลว่าทำไมถึง ๔ ชั่วโมง.

ต.๖ : ครับ. (คือที่มาเลยอะ)

ถ. : (อันนี้คือที่มา) ไข่ม้อยอะ.

ต.๖ : ครับ.

ถ. : คือ ๔ ชั่วโมง. ทำให้สถานการณ์เนี่ย. เราสามารถที่จะเข้าไปควบคุมได้มากขึ้น.

ต.๔ : ครับ.

ถ. : เราสามารถที่จะทำให้. ความเสี่ยงลดลง.

ต.๔ : ครับ.

ถ. : อย่างน้อยก็คือ. ไข่ม้อยเค็มมันก็ยังบัง ?? มีอ. เวลามันกระตุก. มันไม่ใช่ปีกเข้าไปที่. ที่คอเด็ก อันนี้คือ ๔ ชั่วโมง. เพ ราะอะไรอะ. คือต้องไปค้นเคย. ต้องไปหลอกล่อ.

ต.๔ : ครับ ๆ.

ถ. : ที่นี้มาทางมือยิงอะ. มันไข่ม้อยอะ.

จากตัวอย่างที่ (๑๒๒) ผู้สัมภาษณ์นำข้อมูลที่ผู้ให้สัมภาษณ์อธิบายถึงเหตุผลที่ต้องใช้เวลาถึง ๔ ชั่วโมงในการคลี่คลายสถานการณ์ที่มีคนจับเด็กเป็นตัวประกัน ซึ่งมีการถาม - ตอบ และชี้แจงเหตุผลรวมถึงบอกเล่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นมาหลายผลัด ผู้สัมภาษณ์จึงสรุปประเด็นสำคัญของเรื่องดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง โดยให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบรับเป็นระยะ ๆ ก่อนที่จะเริ่มต้นถามในประเด็นอื่นต่อไป

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

(๑๒๓) มุลนิธิพลตรีจำลอง บุกรุกที่ดิน ส.ป.ก. ?

ถ. : นี่คุณเนวินมาฟังก็บอก. ไม่ได้มาได้แย้ง. แต่มาบอกว่ากำลังเกิดความเข้าใจผิด. เท่าที่ผมฟังเป็นอย่างนั้นถูกมั้ยะ.

ต.๒ : ถูกอะ.

ถ. : ไม่ใช่มาบอกว่าคุณจำลองบุกรุก. ใจเนี่ยไม่ใช่. นี่เป็นการอธิบายว่าที่ทำอยู่. ไม่ใช่การไปกล่าวหา. ไปพิสูจน์กัน. ขอให้มาพิสูจน์. เท่าที่ฟังเป็นอย่างนั้นนะยะ.

ต.๒ : ถูกต้องครับ. เมื่อพิสูจน์แล้ว. ถ้าหลักฐานเนี่ยมันพิสูจน์ไม่ได้. ก็ต้องคืนให้รัฐนะ. และรัฐจะไปจัดให้กับคนจน. วันนี้ต้องเข้าใจว่าคน ๒,๐๐๐ กว่าคน, ๒,๐๐๐ กว่าราย. เนี่ย. ๒๐๐ กว่ารายเนี่ย. ต้องเข้าใจว่ามีคนอีก ๑๓๐,๐๐๐ คน มาขึ้นทะเบียนคนจนไว้. ว่าเขาไม่มีที่ทำกิน.

จากตัวอย่างที่ (๑๒๓) ผู้สัมภาษณ์สรุปประเด็นสำคัญของเนื้อหาทั้งหมดที่นายเนวิน ชิดชอบ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มาให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้ให้ผู้ชมการสัมภาษณ์ได้รับทราบ เป็นการสรุปใจความสำคัญของคำตอบทั้งหมดที่นายเนวินได้ให้สัมภาษณ์ไว้

กล่าวโดยสรุปกลวิธีการถามในลักษณะสรุปประเด็น เป็นกลวิธีที่ผู้สัมภาษณ์ใช้เพื่อให้คำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ชัดเจนขึ้น อีกทั้งยังเป็นการทบทวนเรื่องราวเพื่อให้คู่สนทนาและผู้ชมการสัมภาษณ์ทราบเรื่องราวที่เป็นประเด็นสำคัญ ๆ อันจะทำให้ติดตามเรื่องได้ต่อเนื่องมากขึ้น เมื่อพิจารณาความถี่ในการปรากฏใช้พบว่า ผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีการถามในลักษณะสรุปประเด็นโดยสรุปคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์มากที่สุด ทั้งนี้ก็เพราะคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์คือสิ่งที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการในการสัมภาษณ์ และเมื่อการสัมภาษณ์มีวัตถุประสงค์เพื่อซักถามข้อมูล ดังนั้นคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์จะต้องชัดเจน และเมื่อต้องการความชัดเจนและการยืนยันความถูกต้องของข้อมูล กลวิธีการถามในลักษณะสรุปประเด็นจากคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์จึงเป็นกลวิธีที่ผู้สัมภาษณ์เลือกใช้

๓.๕.๔ การตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมติ

สุภางค์ จันทวานิช (๒๕๔๐) กล่าวถึงการตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมติในการสัมภาษณ์ว่า การตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมติเป็นวิธีการหนึ่งที่จะได้ส่วนลึกของความคิดของผู้ให้สัมภาษณ์ออกมา

“ผู้วิจัยก็จะพยายามใช้เทคนิคต่าง ๆ ที่จะล้วงเอาข้อมูลออกมาให้ได้โดยรบกวนผู้ตอบด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น ตั้งคำถามสมมติ (hypothetical question) ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น”

(สุภางค์ จันทวานิช, ๒๕๔๐: ๗๘)

การตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมติ คือ การที่ผู้สัมภาษณ์สมมติเหตุการณ์ที่คิดว่ามีโอกาสเกิดขึ้นได้ หรือหากเป็นไปได้ให้ผู้สัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่สมมตินั้น จุดประสงค์ของการสมมติก็คือ ต้องการให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของเรื่องนั้น ๆ เป็นการกระตุ้นให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบ และทำให้ผู้สัมภาษณ์ได้ข้อมูลในเชิงลึกมากขึ้น เพราะหากผู้ให้สัมภาษณ์ตอบแย้งการสมมตินั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ก็จะต้องหาเหตุผลมาอธิบายหรือชี้แจงให้กระจ่างชัด

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

(๑๒๔) ร้องหมอปล่อยท้อง ๑๐ เดือน

- ภ. : ถ้าคุณหมอสมศักดิ์เป็นหมอนี่คุณแอลอย่างนี้เนี่ย จะทำยังไงอะ
- ต.๓ : คือถ้าเป็นแบบนี้ เราก็คงต้องแนะนำให้เอาออกแล้ว. เพราะว่ามันเลยเวลามาแล้ว.
- ต.๑ : ถ้าคนไข้ไม่ยอมคุณหมอก็จะไม่ผ่าออกเหอะคะ. สมมติ ๆ นะคะว่า, เค้าอ้างว่าคนไข้ไม่ยอม. รู้ว่ามันอันตรายกับคุณแม่.
- ภ. : หมอที่โรงพยาบาลบอกคนไข้ไม่ยอม. ซึ่งไม่ตรงกันนะ. ผอ. เนี่ย บอกว่าบันทึกเนี่ย. คนไข้ไม่ยอม. คนไข้ต้องการจะออกตามธรรมชาติ. ถ้า ๔๒ สัปดาห์กับอีก ๒ วันเนี่ย. คนไข้ไม่ยอมหมอก็จะไม่บอกว่ามัน อันตรายแล้ว. ต้องผ่าแล้ว
- ต.๑ : อันตรายขนาดไหนแล้ว
- แบบไหน.
- ต.๓ : ก็ต้องอธิบายให้ฟังว่ามันอันตรายยังไง. มีปัญหาเกิดขึ้น. แต่ว่าไอ้บังคับนี่. บังคับไม่ได้. ถ้าคนไข้ไม่ยอมนะ.

จากตัวอย่างที่ (๑๒๔) ผู้สัมภาษณ์ซักถามถึงประเด็นที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ ๑ อ้างว่าแพทย์เจ้าของกรรมิ์ไม่ยอมบอกให้ผู้ให้สัมภาษณ์ทราบ ว่า กรรมิ์มีปัญหาจนทำให้เกิดความ ผิดปกติและบุตรที่คลอดออกมาเสียชีวิต ผู้สัมภาษณ์จึงตั้งคำถามถามผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ ๓ ซึ่ง เป็นนายกแพทยสภาและเป็นคนกลางของเรื่องนี้ที่ฟังข้อมูลอยู่ตลอด โดยสมมติว่าหากผู้ให้ สัมภาษณ์คนที่ ๓ เป็นแพทย์ที่ดูแลคนไข้รายนี้อยู่จะทำอย่างไร เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์แสดงความ คิดเห็นต่อประเด็นดังกล่าว

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

(๑๒๕) ตรวจสอบ “เกมทศกัณฐ์”

- ถ. : ถ้าจะจับผิดกันให้ถึงที่สุดเนี่ยก็บอกว่า. เอ้าคุณวิสวัสอยู่นานไปแล้ว เรตติ้ง ซักตกและ. ไปจับเอาคนนี่ขึ้นมาใหม่. สร้างคนนี่ขึ้นมาเป็นคนใหม่ได้มัย. มองในแง่ร้ายนะนะ.
- ต.๔ : สมมติผมช่วยมองในแง่ร้ายด้วยดีกว่า. สมมติมองในแง่ร้ายด้วยนะ.
- ถ. : แล้วคุณปัญญาต้องตอบว่ามันเป็นอย่างนั้นไม่ได้เพราะ...
- ต.๔ : อ้า ไซ้ ๆ. สมมติถ้าเกิดผมสร้าง ๓ คนนี้. ๓ คนนี้ คือคนสร้างของผม. คุณ สุริย์พร. คุณวิสวัส. แล้วก็คุณนันทิยา. ๓ คนนี้ผมต้องห้ามโกรธ เกลียดเค้า ตลอดชีวิตเลย. เดี่ยวจะถูกแค้นเหมือนควิซ โชว์ (QUIZ SHOW). เค้าไอ. เค้า จาม. เนี่ย. ผมต้องรีบไปประคองเค้าเลยนะ.
- ถ. : คุณต้องดูแลเค้าตลอดชีวิต.
- ต.๔ : ดูแลเค้าตลอดชีวิต.
- ถ. : ทำให้เค้าผิดหวังในชีวิตไม่ได้.
- ต.๔ : Σ ไม่ได้ ๆ. เดี่ยวเค้าแฉผม. ผมตายเลย.

จากตัวอย่างที่ (๑๒๕) ผู้สัมภาษณ์สมมติเหตุการณ์ที่คิดว่าอาจมีโอกาเป็นไป ได้ที่ผู้ให้สัมภาษณ์จะจัดฉากคนมาเล่นเกมตามที่มีคนสงสัย และวิพากษ์วิจารณ์กันอยู่ในขณะนั้น เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตอบคำถาม แสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าว ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ก็ได้ ตอบคำถามโดยแสดงความคิดเห็น พร้อมทั้งชี้แจงเหตุผลว่า เป็นไปไม่ได้เลยที่ผู้ให้สัมภาษณ์จะ ทำเช่นนั้น

กล่าวโดยสรุปกลวิธีการถามที่ปรากฏใช้ร่วมกันในบริจเขตการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ และผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ มี ๔ กลวิธีด้วยกัน ได้แก่ ๑) การถามโดยใช้ถ้อยคำสั้น ๆ ๒) การถามย้า ๓) การถามในลักษณะสรุปประเด็น และ ๔) การตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมติ การถามโดยใช้ถ้อยคำสั้น ๆ จะใช้เพื่อให้การถาม-ตอบกระชับไม่ยืดเยื้อและเป็นไปตามลำดับ การถามย้าจะมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ยืนยันคำตอบ ในขณะที่การถามในลักษณะสรุปประเด็นจะทำให้คำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ชัดเจนขึ้น และทำให้คู่สนทนารวมทั้งผู้ชมการสัมภาษณ์ติดตามเรื่องได้ต่อเนื่องมากขึ้น ส่วนการตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมติเป็นกลวิธีที่ใช้เพื่อกระตุ้นให้ผู้ให้สัมภาษณ์แสดงความคิดเห็น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า กลวิธีการถามในลักษณะสรุปประเด็นเป็นกลวิธีที่ผู้สัมภาษณ์ใช้มากที่สุด รองลงมาคือ การถามย้า การถามโดยใช้ถ้อยคำสั้น ๆ และกลวิธีที่พบการใช้น้อยที่สุดคือ การตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมติ การที่ผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีการถามในลักษณะสรุปประเด็นมากที่สุดก็เพราะเป็นกลวิธีที่จะช่วยให้ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ได้อย่างชัดเจน สรุปและเน้นประเด็นคำตอบที่สำคัญให้เข้าใจได้ง่าย รวมทั้งยังช่วยให้ผู้ชมการสัมภาษณ์รับทราบและเข้าใจข้อมูลได้ง่ายขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้ติดตามการสัมภาษณ์ได้อย่างต่อเนื่องด้วย

เพื่อให้เห็นความแตกต่างของการปรากฏของกลวิธีดังกล่าวได้ชัดเจนมากขึ้น ผู้วิจัยจึงสรุปไว้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๘ แสดงจำนวนครั้งของการปรากฏกลวิธีการถามที่ใช้ร่วมกันในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่ม โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย

กลวิธีการถาม	ประเภทของผู้ให้สัมภาษณ์		รวมทั้งสิ้น
	ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ	ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ	
๑. การถามในลักษณะสรุปประเด็น			
๑.๑ สรุปประเด็นคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์	๑๖๕	๑๗๐	๓๓๕
๑.๒ สรุปประเด็นสำคัญของเรื่อง	๕๖	๖๔	๑๒๐
รวมทั้งสิ้น	๒๒๑	๒๓๔	๔๕๕
๒. การถามย้า			
๒.๑ ย้าคำถามของผู้สัมภาษณ์	๒๙	๓๓	๖๒
๒.๒ ย้าคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์	๙๒	๘๒	๑๗๔
รวมทั้งสิ้น	๑๒๑	๑๑๕	๒๓๖
๓. การถามโดยใช้ถ้อยคำสั้น ๆ	๒๖	๔๑	๖๗
๔. การตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมติ	๕	๕	๑๐

กล่าวโดยสรุปกลวิธีการถามที่ใช้ในบริบทการสัมภาษณ์รายการ "ถึงลูกถึงคน" มีทั้งสิ้น ๑๐ กลวิธี ได้แก่ ๑) การถามในลักษณะยั่วอารมณ์ ๒) การถามแย้ง ๓) การรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง ๔) การเปลี่ยนคำถาม ๕) การถามแบบชี้้นำคำตอบ ๖) การถามโดยใช้รูปประโยคขอร้อง ๗) การถามในลักษณะสรุปประเด็น ๘) การถามย้ำ ๙) การถามโดยใช้ถ้อยคำสั้น ๆ และ ๑๐) การตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมติ

กลวิธีที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบมี ๔ กลวิธี ได้แก่ ๑) การถามในลักษณะยั่วอารมณ์ ๒) การถามแย้ง ๓) การรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง และ ๔) การเปลี่ยนคำถาม ส่วนกลวิธีที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบมี ๒ กลวิธี ได้แก่ ๑) การถามแบบชี้้นำคำตอบ และ ๒) การถามโดยใช้รูปประโยคขอร้อง ในขณะที่มี ๔ กลวิธีที่ปรากฏใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่มในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน ได้แก่ ๑) การถามในลักษณะสรุปประเด็น ๒) การถามย้ำ ๓) การถามโดยใช้ถ้อยคำสั้น ๆ และ ๔) การตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมติ ดังแสดงได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๙ แสดงกลวิธีการถามที่ปรากฏใช้และกลวิธีที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่ม

กลวิธีการถาม	ประเภทของผู้ให้สัมภาษณ์	
	ตกเป็นประเด็นข่าว ในด้านลบ	ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าว ในด้านลบ
๑. การถามในลักษณะยั่วอารมณ์	●●	-
๒. การถามแย้ง	●●	●
๓. การรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง	●●	●
๔. การเปลี่ยนคำถาม	●●	●
๕. การถามแบบชี้้นำคำตอบ	●	●●
๖. การถามโดยใช้รูปประโยคขอร้อง	-	●●
๗. การถามในลักษณะสรุปประเด็น	●	●
๘. การถามย้ำ	●	●
๙. การถามโดยใช้ถ้อยคำสั้น ๆ	●	●
๑๐. การตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมติ	●	●

หมายเหตุ : ●● หมายถึง ปรากฏใช้มาก ถือเป็นกลวิธีที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์
● หมายถึง ปรากฏใช้ แต่ไม่ถือเป็นกลวิธีที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์
- หมายถึง ไม่ปรากฏใช้ในการสัมภาษณ์

๓.๖ การเปรียบเทียบกลวิธีการถามที่ใช้ในปริจเฉทการสัมภาษณ์

ดังได้กล่าวไปแล้วในหัวข้อ ๓.๓ - ๓.๕ ว่าผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีการถามที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ กลวิธีการถามที่พบรวมทั้งสิ้นมี ๑๐ กลวิธี ปรากฏใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ ๙ กลวิธี และปรากฏใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ ๙ กลวิธี กลวิธีที่ไม่ปรากฏในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบมี ๑ กลวิธีได้แก่ การถามโดยใช้รูปประโยคขอร้อง ในขณะที่กลวิธีที่ไม่ปรากฏในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบมี ๑ กลวิธีเช่นกันคือ การถามในลักษณะยั่วอารมณ์

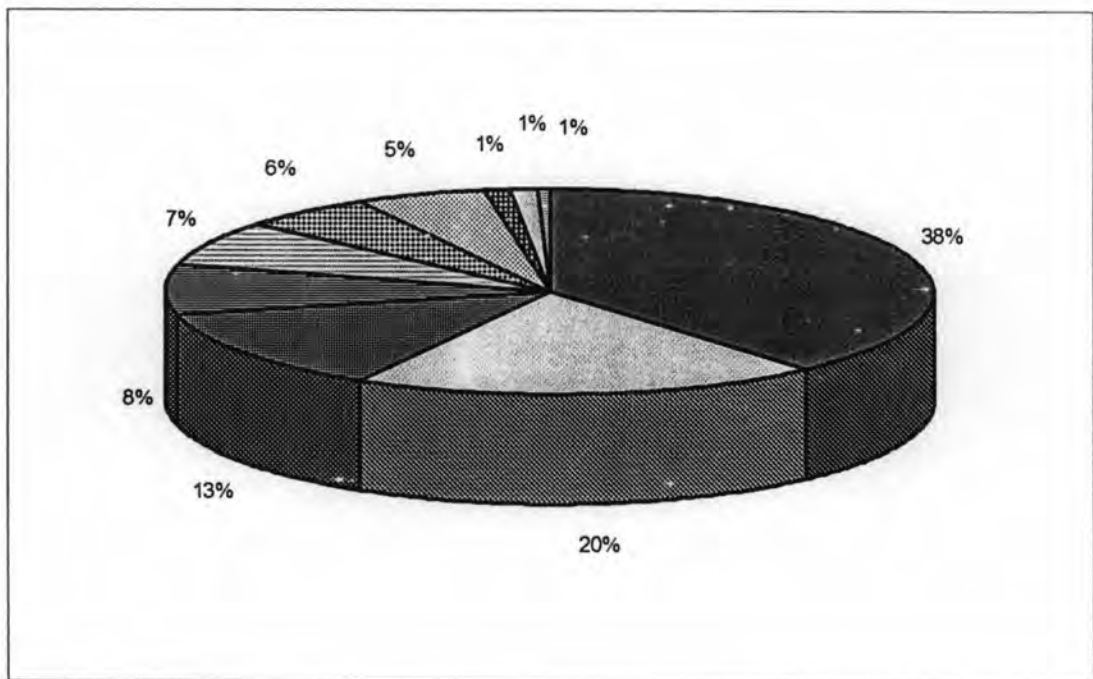
เมื่อนับจำนวนครั้งของกลวิธีการถามทั้งหมดที่ปรากฏในปริจเฉทการสัมภาษณ์จะได้ผลสรุปดังตารางที่ ๑๐ นี้

ตารางที่ ๑๐ แสดงจำนวนครั้งของการปรากฏกลวิธีการถามทั้งหมดในปริจเฉทการสัมภาษณ์ รายการ “ถึงลูกถึงคน” โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย

กลวิธีการถาม	ประเภทของผู้ให้สัมภาษณ์		รวม	ร้อยละ
	ตกเป็นประเด็นข่าว ในด้านลบ	ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าว ในด้านลบ		
	จำนวนครั้ง	จำนวนครั้ง		
๑. การถามในลักษณะสรุปประเด็น	๒๒๑	๒๓๔	๔๕๕	๓๘
๒. การถามย้ำ	๑๒๑	๑๑๕	๒๓๖	๒๐
๓. การถามแบบชี้หน้าคำตอบ	๘	๑๔๑	๑๔๙	๑๓
๔. การถามแย้ง	๗๓	๒๒	๙๕	๘
๕. การถามในลักษณะยั่วอารมณ์	๘๓	-	๘๓	๗
๖. การถามโดยใช้ถ้อยคำสั้น ๆ	๒๖	๔๑	๖๗	๖
๗. การรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง	๕๔	๑๐	๖๔	๕
๘. การเปลี่ยนคำถาม	๑๑	๕	๑๖	๑
๙. การตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมติ	๕	๕	๑๐	๑
๑๐. การถามโดยใช้รูปประโยคขอร้อง	-	๘	๘	๑
รวม	๖๐๒	๕๘๑	๑,๑๘๓	๑๐๐

จากตารางที่ ๑๐ กล่าวได้ว่า กลวิธีการถามที่พบมากที่สุดในประเภทการสัมภาษณ์รายการ "ถึงลูกถึงคน" นี้ คือ การถามในลักษณะสรุปประเด็น และเพื่อให้เห็นการปรากฏของกลวิธีการถามทั้งหมดได้ชัดเจนยิ่งขึ้นผู้วิจัยจึงแสดงให้เห็นด้วยแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ ๗ แสดงร้อยละของกลวิธีการถามทั้งหมดที่ปรากฏในประเภทการสัมภาษณ์รายการ "ถึงลูกถึงคน"

การถามในลักษณะสรุปประเด็น	การถามย้ำ
การถามแบบชี้หน้าคำตอบ	การถามแย้ง
การถามในลักษณะยั่วอารมณ์	การถามโดยใช้ถ้อยคำสั้น ๆ
การรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง	การเปลี่ยนคำถาม
การตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมติ	การถามโดยใช้รูปประโยคขอเรื่อง

เมื่อเรียงลำดับความถี่ในการปรากฏใช้กลวิธีการถามทั้งหมดของผู้ให้สัมภาษณ์ แต่ละกลุ่มจากมากไปน้อย จะแสดงได้ดังตารางที่ ๑๑ และ ๑๒ ต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๑ แสดงกลวิธีการถามที่ปรากฏใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็น
ข่าวในด้านลบ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย

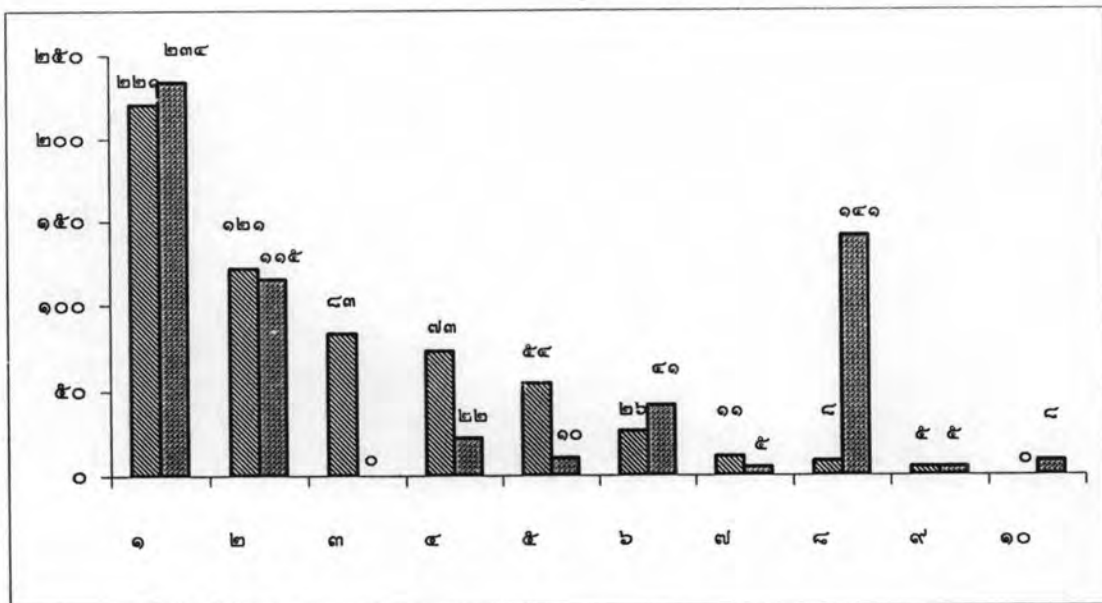
กลวิธีการถาม	ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ
	จำนวนครั้ง
๑. การถามในลักษณะสรุปประเด็น	๒๒๑
๒. การถามย้ำ	๑๒๑
๓. การถามในลักษณะยั่วอารมณ์	๘๓
๔. การถามแย้ง	๗๓
๕. การรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง	๕๔
๖. การถามโดยใช้ถ้อยคำสั้น ๆ	๒๖
๗. การเปลี่ยนคำถาม	๑๑
๘. การถามแบบชี้นำคำตอบ	๘
๙. การตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมติ	๕
๑๐. การถามโดยใช้รูปประโยคอร้ง	-
รวม	๖๐๒

ตารางที่ ๑๒ แสดงกลวิธีการถามที่ปรากฏใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็น
ประเด็นข่าวในด้านลบ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย

กลวิธีการถาม	ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ
	จำนวนครั้ง
๑. การถามในลักษณะสรุปประเด็น	๒๓๔
๒. การถามแบบชี้นำคำตอบ	๑๔๑
๓. การถามย้ำ	๑๑๕
๔. การถามโดยใช้ถ้อยคำสั้น ๆ	๔๑
๕. การถามแย้ง	๒๒
๖. การรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง	๑๐
๗. การถามโดยใช้รูปประโยคอร้ง	๘
๘. การเปลี่ยนคำถาม	๕
๙. การตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมติ	๕
๑๐. การถามในลักษณะยั่วอารมณ์	-
รวม	๕๘๑

จากตารางที่ ๑๑ และ ๑๒ แสดงให้เห็นได้ด้วยแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ ๘ แสดงการเปรียบเทียบจำนวนครั้งของกลวิธีการถามที่ปรากฏในการสัมภาษณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่ม

▨ ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

▩ ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ

๑ : การถามในลักษณะสรุปประเด็น	๒ : การถามย้า
๓ : การถามในลักษณะยั่วอารมณ์	๔ : การถามแย้ง
๕ : การรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง	๖ : การถามโดยใช้ถ้อยคำสั้น ๆ
๗ : การเปลี่ยนคำถาม	๘ : การถามแบบชี้หน้าคำตอบ
๙ : การตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมติ	๑๐ : การถามโดยใช้รูปประโยคขอร้อง

จากการศึกษาวิธีการถามที่ปรากฏในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่ม ทำให้เห็นความแตกต่าง และลักษณะร่วมที่เหมือนกัน ดังต่อไปนี้

๑) การถามในลักษณะยั่วอารมณ์

เป็นกลวิธีการถามที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ เนื่องจากไม่พบกลวิธีการถามแบบนี้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบถึง ๘๓ ครั้ง

กลวิธีการถามในลักษณะยั่วอารมณ์มี ๒ ลักษณะคือ ๑) การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อยั่ว และ ๒) การใช้รูปประโยคบอกเล่าเพื่อยั่ว ผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีนี้เมื่อต้องการยั่วให้ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลที่สำคัญที่ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ยอมตอบ หรือตอบไม่ชัดเจน นอกจากนี้ก็ยังใช้เพื่อกระตุ้นให้ผู้ให้สัมภาษณ์เกิดอารมณ์ความรู้สึกต่อคำถามที่ถาม อันจะส่งผลให้สะท้อนบุคลิกภาพของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคนออกมา ตามวัตถุประสงค์ของข้อที่ ๒ ของการสัมภาษณ์ด้วย การถามในลักษณะนี้จึงเป็นการพูดถึงผู้ให้สัมภาษณ์ในด้านลบ การเลือกใช้ถ้อยคำในการถามก็ล้วนเป็นถ้อยคำที่มีความหมายทางด้านลบซึ่งจะเป็นตัวนำทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์เกิดปฏิกิริยา หรืออารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ ได้ดี ประกอบกับผู้ให้สัมภาษณ์ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบอยู่แล้วจึงเอื้อให้ใช้คำถามลักษณะนี้ได้มาก นอกจากนี้การใช้รูปประโยคบอกเล่ามักจะมีการอ้างข้อมูลจากบุคคลที่สาม หรือแหล่งข้อมูลอื่น ๆ เพื่อเพิ่มน้ำหนัก ความน่าเชื่อถือของคำถาม รวมทั้งเป็นการเลี่ยงต่อความรับผิดชอบ เลี่ยงการเผชิญหน้าระหว่างคู่สนทนา เพราะข้อมูลนั้นนำมาจากบุคคลอื่น หรือที่อื่น ไม่ใช่ข้อมูลที่ผู้สัมภาษณ์พูดขึ้นมาเอง อันเป็นการกระตุ้นให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามโดยให้ข้อมูลเพิ่มเติมได้เป็นอย่างดี เพราะผู้ให้สัมภาษณ์ต้องพยายามชี้แจงเหตุผลหรือข้อมูลเพื่อปฏิเสธคำถามอ้างดังกล่าว

๒) การถามแย้ง

เป็นกลวิธีที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ เนื่องจากมีการปรากฏใช้มากกว่าสองเท่าของที่ปรากฏในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ โดยพบว่าปรากฏใช้จำนวน ๘๓ ครั้ง ในขณะที่ปรากฏในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบเพียง ๒๒ ครั้งเท่านั้น

กลวิธีการถามแย้งจะมี ๒ ลักษณะคือ ๑) การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแย้ง และ ๒) การใช้รูปประโยคบอกเล่าเพื่อแย้ง ในการถามผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ ผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีนี้เพื่อกระตุ้นให้ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลเพิ่มเติม โดยการแย้งคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ ทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่าผู้สัมภาษณ์สงสัยหรือไม่เห็นด้วยกับคำตอบนั้น หรือข้อมูลที่ผู้สัมภาษณ์ทราบมาไม่ใช่อย่างที่ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบ และจากข้อมูลพบว่าผู้

สัมภาษณ์ใช้กลวิธีการถามแย้งโดยใช้รูปประโยคบอกเล่ามากกว่ารูปประโยคคำถาม วิธีที่ใช้มากที่สุดคือการตั้งคำถามแย้งโดยตั้งข้อสังเกตที่เป็นไปได้ เนื่องจากวิธีนี้เป็นวิธีที่กระตุ้นให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามเพิ่มเติมได้มากกว่าวิธีอื่น ๆ เพราะผู้สัมภาษณ์จะนำข้อสังเกตที่เป็นไปได้มากกว่ามาตั้งเป็นคำถามหากล้างคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์จึงต้องพยายามหาคำอธิบาย หรือชี้แจงเหตุผลต่าง ๆ เพื่อโต้ตอบคำถามนั้น ซึ่งจะทำได้ข้อมูลที่ชัดเจนขึ้น

ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ พบว่าผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีการถามแย้งเพื่อกระตุ้นให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามเท่านั้น โดยไม่มีเจตนาที่จะแย้งคำตอบ หรือแสดงความไม่เห็นด้วยกับคำตอบ และพบว่าผู้สัมภาษณ์จะใช้รูปประโยคคำถามและรูปประโยคบอกเล่าเพื่อแย้งในปริมาณที่เท่ากัน คือ ๑๑ ครั้ง โดยใช้คำว่า “แต่” และ “ทำไม” ในการถามแย้งมากที่สุด

กลวิธีการถามแย้งที่พบได้มากในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบอาจเป็นเพราะว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีข่าวพาดพิงถึงในทางไม่ดี เพราะฉะนั้นผู้ให้สัมภาษณ์จึงเล็งที่จะตอบคำถามบางคำถาม หรือตอบไม่ชัดเจน ตอบเข้าข้างตัวเอง หรือตอบตรงกันข้ามกับความเป็นจริงเพื่อรักษาภาพลักษณ์ของตัวเอง ผู้สัมภาษณ์จึงต้องอ้างข้อมูล หรือยกข้อเท็จจริงมาหากล้างคำตอบนั้นเพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามใหม่ ในขณะที่การสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ได้เล็งที่จะตอบคำถามหรือให้ข้อมูลที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงที่ผู้สัมภาษณ์ทราบมา ดังนั้นจึงพบคำถามแย้งได้น้อยกว่า และคำถามที่ปรากฏก็จะเป็นการแย้งเพื่อกระตุ้นให้แสดงความคิดเห็นหรือตอบคำถามเพิ่มเติม ไม่ใช่แย้งเพื่อแสดงความไม่เห็นด้วย

๓) การรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง

เป็นกลวิธีที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ เนื่องจากมีการปรากฏใช้มากกว่าสองเท่าของที่ปรากฏในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ โดยพบว่าปรากฏใช้จำนวน ๕๔ ครั้ง ในขณะที่ปรากฏในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบจำนวน ๑๐ ครั้งเท่านั้น

ผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีนี้ในการถามผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ เพื่อรุกไล่และคาดคั้นให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถาม เนื่องจากเห็นว่าผู้ให้สัมภาษณ์ยังตอบคำถามไม่ชัดเจน โดยมากพบว่าจะเป็นการถามต่อเนื่องในทันทีที่ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามแรกเสร็จสิ้น ในขณะที่ถ้าเป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ ผู้

สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีนี้เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับเหตุการณ์ได้อย่างต่อเนื่องจะได้ตอบคำถามได้ละเอียดชัดเจนตามประเด็นที่ถามทั้งหมด เพื่อประโยชน์กับตัวผู้ให้สัมภาษณ์เอง ซึ่งจะเป็นคำถามต่อเนื่องที่เกิดขึ้นในผลัดเดียวกัน

๔) การเปลี่ยนคำถาม

เป็นกลวิธีที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ เนื่องจากมีการปรากฏใช้มากกว่าสองเท่าของที่ปรากฏในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ โดยปรากฏใช้จำนวน ๑๑ ครั้ง ในขณะที่ปรากฏในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบเพียง ๕ ครั้งเท่านั้น

ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่ม ผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีนี้เมื่อยังไม่ได้รับคำตอบที่ต้องการ หรือคิดว่าคำตอบที่ได้รับยังไม่ชัดเจนพอ จึงเปลี่ยนคำถามใหม่แต่ยังคงถามในประเด็นเดิม เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามได้ตรงประเด็น และวิธีการเปลี่ยนคำถามที่พบมากที่สุดคือ การเปลี่ยนคำถามโดยเปลี่ยนถ้อยคำ แต่อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนคำถามในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบจะพบน้อยกว่า เนื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์ให้คำตอบที่ชัดเจนแทบทุกครั้ง การเปลี่ยนคำถามส่วนใหญ่จะเป็นเพราะผู้สัมภาษณ์รู้ตัวว่าถามคำถามไม่ชัดเจน และผู้ให้สัมภาษณ์ไม่เข้าใจคำถาม ในขณะที่การสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบจะพบการเปลี่ยนคำถามได้มากกว่า เพราะผู้ให้สัมภาษณ์พยายามเลี่ยงที่จะตอบคำถาม หรือตอบไม่ชัดเจนมากกว่า

แต่เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วแม้ว่าการเปลี่ยนคำถามจะเป็นกลวิธีที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ แต่ก็ยังเป็นกลวิธีที่ถือว่าปรากฏใช้น้อยเมื่อเทียบกับกลวิธีอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่า ผู้สัมภาษณ์ใช้คำถามในการถามได้คืออยู่แล้วและส่วนใหญ่ผู้ให้สัมภาษณ์ก็ตอบคำถาม การเปลี่ยนคำถามจึงปรากฏใช้น้อย

๕) การถามแบบชี้นำคำตอบ

เป็นกลวิธีที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ เนื่องจากมีการปรากฏใช้มากกว่าสองเท่าของที่ปรากฏในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ โดยพบว่าปรากฏใช้จำนวน ๑๔๑ ครั้ง ในขณะที่ปรากฏในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบเพียง ๘ ครั้ง เท่านั้น

ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ ผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีนี้เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบตามแนวทางที่วางไว้ อีกทั้งยังเพื่อให้การสัมภาษณ์ดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง กระชับ และตรงประเด็น ช่วยให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามได้ง่ายขึ้น ในขณะที่การสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบจะพบการใช้กลวิธีนี้น้อยมาก และพบในการสัมภาษณ์บุคคลที่เป็นคู่กรณีกันใบบทสัมภาษณ์ครั้งที่ ๒ เท่านั้น ผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีนี้เพื่อช่วยชี้นำคำตอบให้กับฝ่ายที่เสียเปรียบ กล่าวคือ เป็นฝ่ายที่พูดช้า ได้แย้งหรือพูดแทรกไม่เก่งเท่ากับอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเป็นคำตอบที่ก่อให้เกิดประโยชน์กับฝ่ายที่เสียเปรียบในการพูดนั้น

๖) การถามโดยใช้รูปประโยคขอร้อง

เป็นกลวิธีที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ เนื่องจากไม่พบกลวิธีนี้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ จากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏใช้จำนวน ๘ ครั้ง ผู้สัมภาษณ์จะใช้รูปประโยคขอร้องในการถามผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อให้อิสระกับผู้ให้สัมภาษณ์ในการเล่าเรื่องอย่างเต็มที่ และลำดับความเอง ซึ่งกลวิธีนี้ต้องอาศัยความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้ให้สัมภาษณ์ในการตอบคำถาม ผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์จึงต้องมีการประสานด้านทัศนคติที่ดีต่อกัน จึงจะทำให้ได้ข้อมูลตามที่ต้องการ ดังนั้นจึงไม่พบกลวิธีดังกล่าวนี้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ เนื่องจากมีการประสานด้านทัศนคติของคู่สนทนาได้น้อยกว่า และหากใช้กลวิธีนี้อาจทำให้ผู้สัมภาษณ์ไม่ได้ข้อมูลตามที่ต้องการ เพราะผู้ให้สัมภาษณ์อาจเล็งที่จะตอบคำถาม หรือตอบคำถามไม่ตรงประเด็นได้มากกว่า

๗) การถามในลักษณะสรุปประเด็น

เป็นกลวิธีที่ปรากฏใช้ร่วมกันในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่ม โดยปรากฏในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบจำนวน ๒๒๑ ครั้ง ปรากฏในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบจำนวน ๒๓๔ ครั้ง นอกจากนี้ยังเป็นกลวิธีที่ผู้สัมภาษณ์ใช้มากที่สุดในบรรดากลวิธีคำถามทั้งหมดด้วย ซึ่งการถามในลักษณะสรุปประเด็นที่ผู้สัมภาษณ์ใช้มากที่สุดในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองประเภทคือ การถามโดยสรุปประเด็นคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีนี้ในการ

สัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองประเภท เพื่อให้คำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ชัดเจนขึ้น ตรวจสอบความเข้าใจระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ให้ถูกต้องตรงกัน และเพื่อทบทวนเรื่องราวประเด็นที่สำคัญ เพื่อให้คู่สนทนาและผู้ชมการสัมภาษณ์ติดตามเรื่องได้ต่อเนื่อง โดยจะเลือกสรุปในประเด็นที่สำคัญ และเป็นคำตอบที่เป็นข้อสรุปของเรื่อง

๘) การถามย้ำ

เป็นกลวิธีที่ปรากฏใช้ร่วมกันในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่ม โดยปรากฏในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบจำนวน ๑๒๑ ครั้ง ปรากฏในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบจำนวน ๑๑๕ ครั้ง กลวิธีการถามย้ำที่พบมากที่สุดในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองประเภท คือ การถามย้ำคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ ผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีนี้เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ยืนยัน หรือรับผิดชอบต่อคำตอบ และข้อมูลของตนเอง เนื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ที่มีข่าวพาดพิงถึงในทางลบ การชี้แจงข้อเท็จจริง หรืออ้างข้อมูลต่าง ๆ จะต้องถูกต้องและน่าเชื่อถือ ผู้สัมภาษณ์จึงเลือกถามย้ำคำตอบที่เกี่ยวข้องกับข่าวในด้านลบ ในขณะที่การสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ ผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีนี้เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ยืนยันคำตอบ ซึ่งประเด็นที่ผู้สัมภาษณ์เลือกนำมาถามย้ำจะเป็นประเด็นที่เป็นประโยชน์กับผู้ให้สัมภาษณ์ คือทำให้ได้รับความเห็นใจจากสังคม เป็นต้น

๙) การถามโดยใช้ถ้อยคำสั้น ๆ

เป็นกลวิธีที่ปรากฏใช้ร่วมกันในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่ม โดยปรากฏในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบจำนวน ๒๖ ครั้ง ปรากฏในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบจำนวน ๔๑ ครั้ง ผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีนี้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่ม เพื่อให้การถาม - ตอบเป็นไปอย่างรวดเร็ว กระชับ ไม่ยืดเยื้อ และยังช่วยให้ผู้ให้สัมภาษณ์ติดตามเรื่องราวได้ต่อเนื่อง และเป็นลำดับขั้น

๑๐) การตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมติ

เป็นกลวิธีที่ปรากฏใช้ร่วมกันในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่ม โดยปรากฏในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองประเภทจำนวนเท่ากันคือ ๕ ครั้ง เป็นกลวิธีที่ปรากฏใช้น้อยที่สุดในกลวิธีการถามทั้งหมดที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีนี้เพื่อต้องการให้ผู้ให้สัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นที่สมมติขึ้น อันเป็นวิธีการที่จะทำให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกมากขึ้น หรือได้ข้อมูลที่ผู้สัมภาษณ์คิดว่าเป็นความจริงมากขึ้นนั่นเอง

จากการเปรียบเทียบที่กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยได้สรุปถึงวัตถุประสงค์ในการใช้กลวิธีต่าง ๆ ที่ปรากฏในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่ม ในบริบทการสัมภาษณ์รายการ "ถึงลูกถึงคน" ไว้ดังตารางที่ ๑๓ ดังนี้

ตารางที่ ๑๓ แสดงวัตถุประสงค์ของกลวิธีการถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์
ทั้งสองกลุ่ม

กลวิธีการถาม	วัตถุประสงค์ของกลวิธี	
	ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็น ประเด็นข่าวในด้านลบ	ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็น ประเด็นข่าวในด้านลบ
๑. การถามในลักษณะยั่วอารมณ์	๑. เพื่อยั่วให้ตอบคำถาม ๒. เพื่อยั่วให้เกิดปฏิกิริยาหรืออารมณ์ ความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่ง ๓. เพื่อสะท้อนบุคลิกภาพ	-
๒. การถามแย้ง	๑. เพื่อกระตุ้นให้ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูล เพิ่มเติม ๒. เพื่อแย้งคำตอบเนื่องจากมีข้อสงสัยหรือ ไม่เห็นด้วยกับคำตอบนั้น	๑. เพื่อกระตุ้นให้ผู้ให้สัมภาษณ์แสดง ความคิดเห็นหรือตอบคำถามเพิ่มเติม
๓. การรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง	๑. เพื่อรุกเข้าและคาดคั้นคำตอบ	๑. เพื่อขอข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ ๒. เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับเหตุการณ์ ได้อย่างต่อเนื่อง ๓. เพื่อแนะแนวทางในการตอบคำถาม ให้ละเอียดชัดเจน
๔. การเปลี่ยนคำถาม	๑. เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามได้ตรงประเด็น	
๕. การถามแบบขี้นำคำตอบ	๑. เพื่อขอข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ ๒. เพื่อขี้นำคำตอบให้กับคู่กรณีที่อยู่ใน สถานการณ์เสียเปรียบฝ่ายตรงข้าม	๑. เพื่อขอข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ ๒. เพื่อให้ตอบคำถามตามแนวทางที่วางไว้ ๓. เพื่อให้การสัมภาษณ์กระชับ ตรงประเด็น ๔. ช่วยให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถาม ได้ง่ายขึ้น
๖. การถามโดยให้รูปประโยคหรือธง	-	๑. เพื่อขอข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ ๒. เพื่อให้อิสระกับผู้ให้สัมภาษณ์ในการ เล่าเรื่องอย่างเต็มที่ และลำดับความเอง
๗. การถามในลักษณะสรุปประเด็น	๑. เพื่อขอข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ ๒. เพื่อให้คำตอบชัดเจนขึ้น ๓. ตรวจสอบความเข้าใจระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ให้ถูกต้องตรงกัน ๔. ทบทวนเรื่องราว / ประเด็นที่สำคัญให้คู่สนทนาและผู้ชมทางบ้านติดตามเรื่องได้ ต่อเนื่องมากขึ้น	
๘. การถามย้ำ	๑. เพื่อขอข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ ๒. เพื่อให้ยืนยันหรือรับคิดขอตอบคำถาม และข้อมูลของตนเอง	๑. เพื่อขอข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ ๒. เพื่อให้ยืนยันคำตอบที่เป็นประโยชน์ กับตนเอง
๙. การถามโดยใช้ถ้อยคำสั้น ๆ	๑. เพื่อขอข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ ๒. เพื่อให้การถาม - ตอบเป็นไปอย่างกระชับ ไม่ยืดเยื้อ ๓. ช่วยให้ผู้ให้สัมภาษณ์/ ผู้ชมการสัมภาษณ์ติดตามเรื่องราวได้ต่อเนื่องตามลำดับ	
๑๐. การตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมติ	๑. เพื่อขอข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ ๒. เพื่อต้องการให้ผู้ให้สัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นในประเด็นที่สมมติขึ้น	

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทีกล่าวมาทั้งหมด ทำให้ทราบกลวิธีการถามใน
 ปรึจเจทการสัมภาษณ์รายการ "ถึงลูกถึงคน" และทำให้เห็นภาพรวมรวมทั้งลักษณะเด่นใน
 ปรึจเจทการสัมภาษณ์รายการนี้ ดังต่อไปนี้คือ

๑. การถามในปรึจเจทการสัมภาษณ์รายการ "ถึงลูกถึงคน" มีความโดดเด่น
 ตรงที่เป็นการถามคำถามแบบตรงไปตรงมา ไม่อ้อมค้อม สอดคล้องกับชื่อของรายการ "ถึงลูก
 ถึงคน" ไม่ว่าจะเป็นการถามผู้ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ หรือไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวใน
 ด้านลบก็ตาม โดยเฉพาะการถามผู้ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ ผู้สัมภาษณ์มักจะใช้ถ้อยคำที่
 รุนแรงหรือไม่สุภาพ เช่นคำว่า "หากินกับน้ำกาม ช่อง มาเพีย ลักลอบ บุกรุก" อย่าง
 ตรงไปตรงมาเพื่อแสดงความถึงลูกถึงคน

นอกจากนี้ลักษณะเด่นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งก็คือ การที่ผู้สัมภาษณ์สามารถ
 เลือกใช้หรือปรับกลวิธีการถามให้เหมาะสมกับเรื่องที่สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคนอีกด้วย
 เช่น การสัมภาษณ์นักการเมืองที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ นอกจากผู้สัมภาษณ์จะถาม
 คำถามเพื่อขอข้อมูลแล้ว เมื่อเห็นว่าคำตอบนั้นยังมีข้อสงสัยก็ใช้วิธีการถามแย้งเพื่อให้ได้ข้อมูล
 เพิ่มเติม หรือถามแบบยั่วอารมณ์เพื่อกระตุ้นให้ผู้ให้สัมภาษณ์แสดงปฏิกิริยาและตอบคำถาม
 ออกมา และเมื่อคำตอบนั้นมีการพาดพิงถึงบุคคลอื่น ผู้สัมภาษณ์ก็ใช้วิธีการถามย้ำในลักษณะ
 บอกให้ผู้ให้สัมภาษณ์รับผิดชอบต่อข้อมูลของตน โดยมักจะเน้นคำว่า "ยืนยันนะครับ รับผิด
 ชอบนะครับ" ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ดังกล่าว ในขณะที่การสัมภาษณ์ผู้ที่ไม่ได้ตกเป็น
 ประเด็นข่าวในด้านลบโดยเฉพาะผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นเด็ก ผู้สัมภาษณ์ก็จะใช้กลวิธีการถามใน
 ลักษณะการชี้้นำคำตอบ โดยเฉพาะการชี้้นำคำตอบโดยกล่าวคำตอบในคำถามเพื่อช่วยให้ผู้ให้
 สัมภาษณ์ตอบคำถามได้ง่ายขึ้นและตรงประเด็น เนื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์ยังเป็นเด็กอาจให้ข้อมูล
 ได้ไม่มาก หรือไม่ตรงประเด็นตามที่ต้องการ

ความสามารถในการเลือกใช้หรือปรับกลวิธีการถามดังกล่าวจึงทำให้การ
 สัมภาษณ์น่าสนใจ และน่าติดตามมากยิ่งขึ้น ผู้ฟังการสัมภาษณ์ก็รู้สึก "เข้าถึง" เนื้อหาของการ
 สัมภาษณ์ในครั้งนั้น ๆ การที่ผู้สัมภาษณ์รู้จักเลือกว่าควรใช้กลวิธีการถามแบบใดในการ
 สัมภาษณ์ใครนั้น นอกจากจะทำให้การสัมภาษณ์น่าสนใจแล้ว ยังทำให้ได้ข้อมูลจากผู้ให้
 สัมภาษณ์แต่ละคนได้เป็นอย่างดีอีกด้วย กล่าวได้ว่านอกจากจะเน้นการถามแบบตรงไปตรงมา
 แล้ว การเลือกใช้กลวิธีประกอบในการถามนั้นก็เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้รายการสัมภาษณ์รายการนี้มี
 ความโดดเด่นและเป็นที่ยอมรับของผู้ชม การตั้งคำถามโดย "ถามตามความสงสัย ซึ่งบังเอิญ
 ตรงใจชาวบ้านพอดี" และ "การคุยแบบถึงเนื้อถึงตัว ว่ากันตรง ๆ ถามกันให้ถึงที่สุด"

“ไม่อ้อมค้อม” จึงเป็นสิ่งที่ได้รับการกล่าวขวัญถึงอย่างมาก และนั่นก็เป็นเหตุผลที่ทำให้รายการ **“ถึงลูกถึงคน”** ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด อาจกล่าวได้ว่า ความโดดเด่นที่สำคัญที่สุดของการสัมภาษณ์ในรายการ **“ถึงลูกถึงคน”** ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้สัมภาษณ์ในการใช้คำถามและการปรับกลวิธีการถามให้เหมาะสมกับเรื่องที่สัมภาษณ์ และผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคนนั่นเอง

๒. การถามในประเภทการสัมภาษณ์รายการ **“ถึงลูกถึงคน”** เป็นการถามโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อซักถามข้อมูล แต่มีความหลากหลายทั้งเนื้อเรื่องที่สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ รวมทั้งการผสมผสานด้านทัศนคติของคู่สนทนา ซึ่งปัจจัยดังกล่าวส่งผลให้ผู้สัมภาษณ์ต้องเลือกใช้กลวิธีการถามที่หลากหลายและแตกต่างกันออกไปในการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง โดยการผสมผสานด้านทัศนคติของคู่สนทนาที่แตกต่างกันในงานวิจัยนี้จะขึ้นอยู่กับประเด็นการสัมภาษณ์ว่าส่งผลด้านลบต่อผู้ให้สัมภาษณ์หรือไม่

สิ่งที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งก็คือ ผู้วิจัยพบว่า วิธีการถามของผู้สัมภาษณ์ในประเภทการสัมภาษณ์รายการ **“ถึงลูกถึงคน”** นี้มีลักษณะบางประการสอดคล้องกับการถามคำถามของทนายความในการพิจารณาคดีที่สรียา ทับทัน (๒๕๔๓) ได้ศึกษาไว้ ดังนี้

ตารางที่ ๑๔ แสดงลักษณะที่สอดคล้องของกลวิธีการถามในประเภทการสัมภาษณ์รายการ **“ถึงลูกถึงคน”** กับกลวิธีทางภาษาในการถามซัก ถามค้ำ ถามติง ในการพิจารณาคดี

กลวิธีการถาม รายการ “ถึงลูกถึงคน”	กลวิธีทางภาษาในการพิจารณาคดีในศาล		
	ถามซัก	ถามค้ำ	ถามติง
๑. การถามในลักษณะยั่วอารมณ์	-	-	-
๒. การถามแย้ง	-	●	-
๓. การรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง	-	●	-
๔. การเปลี่ยนคำถาม	●	●	-
๕. การถามแบบชี้หน้าคำตอบ	-	-	●
๖. การถามโดยใช้รูปประโยคขอร้อง	●	-	●
๗. การถามในลักษณะสรุปประเด็น	●	●	-
๘. การถามย้ำ	●	●	-
๙. การถามโดยใช้ถ้อยคำสั้น ๆ	●	-	-
๑๐. การตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมติ	-	●	-

จากตารางในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบ ผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีการถามคล้ายกับการถามของทนายความในการถามซักซึ่งเป็นการถามพยานฝ่ายเดียวกัน คือ เป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เล่าเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ และลำดับความเอง กลวิธีการถามที่ใช้จึงปรากฏการถามโดยใช้รูปประโยคขอร้อง และเมื่อเห็นว่ประเด็นใดจะเป็นประโยชน์กับตัวผู้ให้สัมภาษณ์เอง ผู้สัมภาษณ์ก็จะใช้กลวิธีการถามในลักษณะที่นำคำตอบ เช่นเดียวกับที่ทนายความใช้ในการถามถึง

ส่วนการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตกเป็นประเด็นข่าวในด้านลบนั้น ผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีการถามคล้ายกับการถามของทนายความในการถามค้านซึ่งเป็นการถามพยานฝ่ายตรงข้าม กล่าวคือ ทำตนเสมือนหนึ่งอยู่คนละฝ่ายกับผู้ให้สัมภาษณ์ หากแต่ต่างกันตรงที่ ในการถามค้านนั้น ทนายความจะใช้คำถามที่สามารถจำกัดคำตอบของพยานให้แคบลง เพียงแต่ให้พยานตอบรับหรือปฏิเสธเท่านั้น ไม่มีโอกาสอธิบายรายละเอียด แต่ในบริจเจทการสัมภาษณ์รายการ "ถึงลูกถึงคน" คำถามที่ผู้สัมภาษณ์เลือกใช้จะเป็นคำถามที่ทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องตอบเพิ่มเติมให้มากที่สุด ให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้อธิบาย หรือให้รายละเอียดในประเด็นนั้น ๆ ให้กระจ่างชัดขึ้น เพื่อประโยชน์กับตัวผู้ให้สัมภาษณ์เอง กลวิธีการถามที่ใช้ก็เพื่อกระตุ้นและรุกเร้าให้ตอบคำถาม ไม่ว่าจะเป็นการถามแย้ง หรือการตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมติ เป็นต้น

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่า ไม่เพียงแต่วัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ที่แตกต่างกัน จะส่งผลให้กลวิธีการถามของผู้สัมภาษณ์แตกต่างกันเท่านั้น (ประไพพรรณ พิงฉิม, ๒๕๔๒) แต่ผลการศึกษาในงานวิจัยนี้ยังชี้ให้เห็นว่า การสัมภาษณ์ที่มีวัตถุประสงค์เหมือนกันแต่มีผู้ให้สัมภาษณ์ต่างกลุ่มและประเด็นที่สัมภาษณ์แตกต่างกัน ก็ส่งผลให้ผู้สัมภาษณ์เลือกใช้กลวิธีการถามที่แตกต่างกันด้วยเช่นกัน

๓. จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด สรุปได้ว่า ผลของการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีการถามที่หลากหลายในบริจเจทการสัมภาษณ์รายการ "ถึงลูกถึงคน" เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์สนองประเด็นการถาม กลวิธีการถามที่พบมีทั้งสิ้น ๑๐ กลวิธีและผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีมากกว่าหนึ่งแบบในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละครั้ง

ในบทต่อไปผู้วิจัยจะศึกษาว่านอกจากกลวิธีการถามแล้ว ผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ อะไรบ้างในการสัมภาษณ์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรายการ